

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ปริญญาโท

ของ

ลลิตา สาสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทคัดย่อ
ของ
ลลิตา สาสาาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2550

ลลิตา สาสาय. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวลัย
เพชรโรจน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตาม
เวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปัจจัยที่ศึกษา
ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และพื้นฐานความรู้เดิม
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ได้แก่ การวางแผนการเรียน การใช้สื่อการศึกษา และ
การเตรียมพร้อมและการสอบ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา การให้บริการการศึกษา
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย และการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ได้แก่
ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 780 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่
สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 374 คน และกลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลัง
เวลาหลักสูตร จำนวน 406 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
สถิติวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยวิเคราะห์ในภาพรวมทุกหลักสูตร พบว่า มี 5 ปัจจัย ได้แก่
อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และสาขาวิชารัฐศาสตร์ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
เมื่อวิเคราะห์แยกทีละหลักสูตร พบว่า อายุส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ
นักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี และหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 พื้นฐานความรู้เดิมส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ
นักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย
และการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา
ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่เหลือ
ไม่พบว่ามีตัวแปรใดส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

FACTORS EFFECTING COMPLETION OF BACHELOR'S DEGREE PROGRAMS
OF SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
LALIDA SASAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
February 2007

Lalida Sasai. (2007). *Factors Effecting Completion of Bachelor's Degree Programs of Sukhothai Thammatirat Open University Students*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr. Laddawan Petroj.

The main purpose of this research was to investigate factors affecting the completion of bachelor's degree programs of Sukhothai Thammatirat Open University students. The factors were personal factors -gender, age, income, and background knowledge-, learning behavior factors -study planning, use of educational materials, preparation, and examinations-, university factors -program of study, educational services, attitude toward the university, and perception about the university-, and personality factors- responsibility, achievement motivation, self-discipline, and self-confidence-. The samples were 780 bachelor's degree graduates of Sukhothai Thammatirat Open University in the first semester of 2006 academic year. They were obtained by stratified random sampling, and divided into 2 groups of 374 students who completed within the duration of programs and 406 students who completed after the duration of programs. The data were analyzed by using logistic regression.

The research results revealed that

By the overall analysis of all programs about factors affecting the completion of bachelor's degree programs of Sukhothai Thammatirat Open University students, it was found that 3 factors of age, background knowledge and Political Science Program affected the completion with statistical significance at the level of .01, and 2 factors of achievement motivation and self-confidence affected the completion with statistical significance at the level of .05. When analyzing the individual programs, it was found that age affected the completion of students who completed within the duration of 2-year continuing and 4-year programs with statistical significance at the level of .05. Background knowledge affected the completion of students who completed within the duration of 4-year programs with statistical significance at the level of .05. Attitude toward the university and perception about the university affected the completion of students who completed within the duration of 3-year continuing programs with statistical significance at the level of .05. For other factors, it was found that none of them affected the completion with statistical significance.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ปริญญาโท

ของ

ลลิตา สาสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนันทพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่า ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำปริญญานิพนธ์นี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาการทำงานให้เป็นอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยวัฒน์ และรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ที่กรุณา รับเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้ มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ อาจารย์ ดร.รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ อาจารย์ ดร.นลินี ณ นคร รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติภูมิ ชูเกียรติศิริ ที่ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งข้อคิดที่เป็นประโยชน์และ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนและวัดผล และสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าแก่ผู้วิจัยด้วยความกรุณาตลอดระยะเวลาการศึกษาหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ท้ายที่สุดของความสำเร็จครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อแซม สาสาย และคุณแม่ สมหวัง สาสาย บิดามารดาของผู้วิจัยที่ได้อบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตา ให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณ พี่ๆ ในหน่วยงานฝ่ายรับ นักศึกษา รวมทั้ง คุณอารยา ทรัพย์ผาสุข และ คุณปิยะมิตร บุญนำพา ที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาเสมอมา คุณค่าที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน

ลลิตา สาสาย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล.....	10
ความหมายของการศึกษาทางไกล.....	10
พัฒนาการการศึกษาทางไกล.....	12
หลักการสำคัญของการศึกษาทางไกล.....	14
ลักษณะผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล.....	16
ระบบการศึกษาทางไกล.....	17
ทฤษฎีการศึกษาทางไกล.....	19
ระบบการศึกษาและการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	25
ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	25
ระบบการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	28
เอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย.....	32
ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล.....	32
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน.....	35
ปัจจัยด้านสถานศึกษา.....	39
ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก.....	56
แนวคิดของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	56
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก.....	57
โมเดลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก.....	57
การตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล.....	59
การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก (b).....	60
ค่า Exp (B).....	60
การเลือกตัวแปรพยากรณ์.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ	105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก เครื่องที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ข ค่า IOC ของเครื่องมือวิจัย.....	129
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	140
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาหลักสูตร จำแนกตามสาขาวิชา.....	67
2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาหลักสูตร จำแนกตามตัวแปรจัดประเภท.....	84
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช....	87
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตร ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	88
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน.....	89
6 ค่า VIF (Variance Inflation Factor) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร....	91
7 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล.....	92
8 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย.....	92
9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ในภาพรวมทุกหลักสูตร...	93
10 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี.....	95
11 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี.....	96
12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี.....	97
13 ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก ที่สามารถทำนายโอกาสในการสำเร็จ การศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	98
14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 การควบคุมและกระบวนการสื่อสาร.....	22
3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการศึกษเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิต นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐาน การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตของบุคคล การศึกษาไม่ได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลเรียนจบจากโรงเรียนหรือสถาบัน การศึกษาเท่านั้น แต่ควรได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจจะเป็นโดยรูปแบบที่แตกต่างจากที่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลรู้จักปรับตัว ช่วยในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของสังคม (สุมาลี สังข์ศรี. 2545: 14) ด้วยเหตุนี้การศึกษาในโลกปัจจุบันจึงเน้นให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) ซึ่งบุคคลต้องได้รับการศึกษาไม่ว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบผสมกันอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ประภา ตูลานนท์. 2540: 1)

การศึกษาทางไกลเป็นระบบการเรียนรู้ที่ฝึกให้คนมีวินัยด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาทางไกลเป็นวิธีการศึกษาที่ใช้สื่อถ่ายทอดเนื้อหา องค์ความรู้หรือมวลประสบการณ์ต่าง ๆ โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ต้องมาพบกัน หรือถ้าจำเป็นอาจมีการพบปะกันเป็นบางโอกาสหรือครั้งคราว โดยมีจุดมุ่งหมายของการพบปะเพื่อการทบทวนหรือซักถามประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยในสิ่งที่เรียนด้วยตนเองไม่เข้าใจ รวมถึงอาจเป็นการสรุปหรือฝึกทักษะที่สำคัญจากเนื้อหาวิชานั้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนอยู่ที่บ้านหรือที่ทำงาน โดยผู้เรียนจะต้องบริหารการเรียนด้วยตนเองภายในเวลาที่สถาบันกำหนด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 13) นับว่าเป็นการเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) การศึกษาทางไกลสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนจะเรียนได้เมื่อมีความพร้อม ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนโดยจะเรียนเมื่อใดก็ได้ที่ตนพร้อม หรือมีความตั้งใจจะเรียน จะเรียนสถานที่ใดก็ได้ที่คิดว่าสะดวก การเรียนรู้จึงเกิดได้ทุกเวลาและทุกสถานที่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐที่เปิดสอนในระบบการศึกษาทางไกล จัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นโดยทั่วไป กล่าวคือเป็นระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ เอกสารการสอน ซึ่งเป็นสื่อหลัก และสื่อเสริม เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม ณ ศูนย์บริการ

การศึกษา โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง มีต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ แต่จะมีการพบปะกับ ผู้สอนเท่าที่จำเป็น ณ ศูนย์บริการการศึกษา ซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะ มีความรู้ พื้นฐานและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพมาแล้ว

ด้านการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจัดการศึกษาเป็นระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งมี 2 ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย 1 ชุติวิชา แต่ไม่เกิน 3 ชุติวิชา จนกว่าจะ ครบจำนวนชุติวิชาตามหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอน ได้แก่ หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี เป็นหลักสูตรที่ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ชุติวิชา หรือ 72 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี เป็นหลักสูตรที่ต้องศึกษา ไม่น้อยกว่า 18 ชุติวิชา หรือ 108 หน่วยกิต และหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี เป็นหลักสูตรที่ต้อง ศึกษาไม่น้อยกว่า 22 ชุติวิชา หรือ 132 หน่วยกิต โดยระยะเวลาที่ใช้ศึกษาในแต่ละหลักสูตรจะใช้ เวลาตามจำนวนปีของหลักสูตร คือ 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี ตามลำดับ

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล ที่ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ ทั้งใน และ ต่างประเทศ รวมทั้งผู้ที่บกพร่องทางร่างกาย และผู้ต้องขังในทัณฑสถานให้สามารถได้รับความรู้ ที่สูงขึ้น นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงมีความหลากหลายทั้งระดับวุฒิ การศึกษา อายุ อาชีพ ภูมิสำเนา และฐานะทางสังคม นักศึกษาส่วนใหญ่มีภาระการงาน ครอบครัวยที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียน มหาวิทยาลัย จึงได้ให้เวลาในการศึกษาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เท่าของเวลาหลักสูตร กล่าวคือ จากเวลา หลักสูตร 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี สามารถศึกษาได้ไม่เกิน 6 ปี 9 ปี และ 12 ปี ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาแต่ละคนจึงใช้ระยะเวลาในการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาแตกต่างกัน ดังข้อมูล ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545-2547 พบว่ามีผู้สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 3,504 3,634 และ 3,810 คน ซึ่งคิดเป็นอัตราการร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดเท่ากับ 22.48 21.32 และ 21.02 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรมีจำนวน 11,802 13,411 และ 14,313 คน คิดเป็น อัตราร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดเท่ากับ 77.11 78.68 และ 78.98 ตามลำดับ

(กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545: 11; 2546ก: 11; 2547: 11)

จากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตร มีจำนวนค่อนข้างน้อย และมีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษา หลังเวลาหลักสูตรมีจำนวนมากกว่า และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสูญเปล่า ทางการศึกษา และเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษา ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประสบความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งแยก

เป็นสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นคำถามในการวิจัยว่าแต่ละปัจจัยส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประสบความสำเร็จในการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางป้องกันและช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้ รวมทั้งนำผลการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านพฤติกรรมกรเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมกรเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยรวมทุกหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมกรเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยแยกเป็นหลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง 2 ปี 3 ปี และปริญญาตรี 4 ปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยสามารถนำปัจจัยที่ได้ค้นพบไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลในการแนะแนวการศึกษาให้กับนักศึกษา รุ่นต่อไป ให้มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้ นอกจากนี้แล้วสามารถเป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสมให้นักวิจัยในการนำสถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกมาใช้ในการวิจัยกับตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรทวิ และมีต่อแปรทำนายแบบต่อเนื่องหรือแบบจัดกลุ่ม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 7,970 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มประชากรย่อย ดังนี้

1. ประชากรย่อยกลุ่มที่หนึ่ง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 2,200 คน
2. ประชากรย่อยกลุ่มที่สอง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 5,770 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 780 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 374 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ (strata) และนักศึกษาในแต่ละชั้นภูมิเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$)
2. กลุ่มตัวอย่างที่สอง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 406 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ (strata) และนักศึกษาในแต่ละชั้นภูมิเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาหลักสูตร ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 รายได้

1.1.4 พื้นฐานความรู้เดิม

1.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน

2.1.1 การวางแผนการเรียน

2.1.2 การใช้สื่อการศึกษา

2.1.3 การเตรียมพร้อมและการสอบ

1.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

1.3.1 สาขาวิชา

1.3.2 การให้บริการการศึกษา

1.3.3 การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

1.3.4 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย

1.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว

1.4.1 ความรับผิดชอบ

1.4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1.4.3 ความมีวินัยในตนเอง

1.4.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การสำเร็จการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสำเร็จการศึกษา หมายถึง การศึกษาครบจำนวนชุดวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 การสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร หมายถึง การสำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลาศึกษาตามจำนวนปีของหลักสูตร คือ 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี

1.2 การสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร หมายถึง การสำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลาศึกษามากกว่าเวลาหลักสูตร คือใช้เวลามากกว่า 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี แต่ไม่เกิน 3 เท่าของเวลาหลักสูตร

2. เวลาหลักสูตร หมายถึง ระยะเวลาการศึกษาตามจำนวนปีของหลักสูตร คือ หลักสูตร 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี

3. ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่

3.1 รายได้ หมายถึง เงินที่ได้จากการประกอบอาชีพของนักศึกษา หรือเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองสำหรับนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา

3.2 พื้นฐานความรู้เดิม หมายถึง ระดับการศึกษาที่นักศึกษาใช้ในการสมัครเข้าศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น ระดับชั้นมัธยมศึกษา ระดับชั้นปวส.หรืออนุปริญญา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติต่อการเรียนของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

4.1 การวางแผนการเรียน หมายถึง การกำหนดขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติในการเรียนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ประกอบด้วย การกำหนดแผนการศึกษา เอกสารการสอนและการทำกิจกรรมประจำชุดวิชา การกำหนดแผนการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา และการกำหนดแผนการดูรายการโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา

4.2 การใช้สื่อการศึกษา หมายถึง ลักษณะและวิธีการใช้สื่อต่าง ๆ ของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสื่อหลัก คือ เอกสารการสอน และสื่อเสริมต่าง เช่น วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง การสอนเสริม เป็นต้น

4.4 การเตรียมพร้อมและการสอบ หมายถึง การปฏิบัติของนักศึกษาในการวางแผนก่อนสอบ การทำข้อสอบ และการทบทวนหลังการสอบ

5. ปัจจัยด้านสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้แก่

5.1 สาขาวิชา หมายถึง ส่วนราชการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เทียบเท่า คณะในมหาวิทยาลัยอื่น ซึ่งมีจำนวน 12 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรม- ศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี

5.2 การให้บริการการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือบริการที่มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ให้สามารถศึกษาด้วยตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ได้แก่ บริการรับสมัครเข้าศึกษาและลงทะเบียน บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา บริการสอนทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ บริการข้อมูลข่าวสาร บริการจัดสอบ และ บริการให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการศึกษา

5.3 การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย หมายถึง การได้รับข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในลักษณะของข้อมูลข่าวสาร ระบบ การศึกษา การบริการของมหาวิทยาลัย

5.4 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย หมายถึง ความคิด ความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจ ชอบ หรือไม่ชอบ ที่นักศึกษาแต่ละคนมีต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

6. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว หมายถึง คุณลักษณะภายในของนักศึกษาที่เป็นแรง กระตุ้นให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพออกมา ได้แก่

6.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย มีการติดตามผลการเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ให้เป็นผลสำเร็จไปด้วยดี

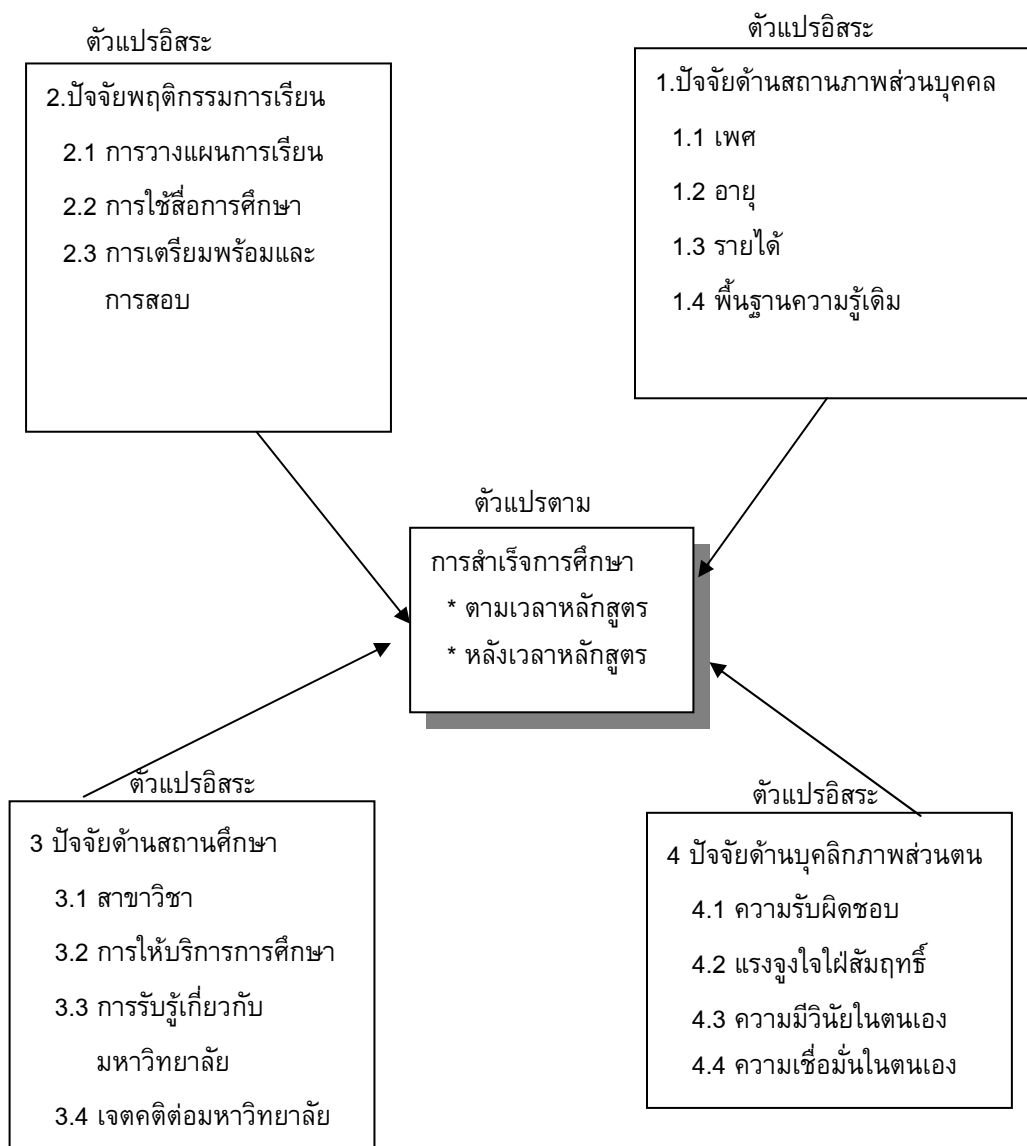
6.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มีความพยายามกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ให้บังเกิดผลสำเร็จบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

6.3 ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การปฏิบัติของนักศึกษาในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ แม้จะมีอุปสรรคก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมนั้น

6.4 ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตัวเอง พอใจในความ สามารถของตน กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้ากระทำ กล้าตัดสินใจ รวมทั้งสามารถจัดการ กับปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการศึกษาทางไกลของคีแกน (Keegan. 1990: 52) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสำเร็จและไม่สำเร็จการศึกษาของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล โดยที่ผู้เรียนจะต้องมีความเป็นอิสระในการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีเรียนด้วยตัวเอง มีการเรียนแบบนำตนเอง รู้จักการใช้เทคโนโลยีช่วยในการเรียน รวมทั้งบทบาทของสถาบันและการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ เพื่อน เป็นต้น และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ของเมอร์เรียม และคาฟฟารีลลา (Merriam; & Caffarella. 1991: 248–265) ที่ได้กล่าวถึงตัวแปรที่จะช่วยให้ผู้เรียนในระบบทางไกลประสบความสำเร็จได้ว่าขึ้นอยู่กับตัวแปรภายนอก และตัวแปรภายในของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งตัวแปรภายนอกก็คือ สุขภาพ การติดต่อทางสังคม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ส่วนตัวแปรภายใน ได้แก่ อุดมคติ เป้าหมาย พลังปรารถนาภายในของบุคคล นอกจากนี้แล้วยังได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ดังผลงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2539: 145–152) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกนักศึกษาที่สำเร็จกับไม่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนสำเร็จและไม่สำเร็จในการศึกษา คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง และการวางแผนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: บทคัดย่อ) ที่ศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระบบทางไกล คือ พื้นการศึกษาเดิมก่อนเข้าศึกษา และการวางแผนการเรียนในระหว่างที่ศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ แทคและอารีโอล่า (Tagg; & Arreola. 1996) ได้ศึกษาวิจัยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลที่ใช้การเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยเทนเนสซี นั้น พบว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ผู้เรียนที่ชอบเสี่ยง มีความมุ่งมั่น และมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง จากทฤษฎีและผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านสถานศึกษา และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว อย่างน้อย 1 ปัจจัย ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล
2. ระบบการศึกษาและบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. เอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก
5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล

1.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล

ออดโต (Rowntree. 1997; Citing Otto. 1973) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่าการศึกษาทางไกลหมายถึงวิธีการส่งความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ โดยกระบวนการของสื่อเทคโนโลยี ซึ่งได้ผ่านกระบวนการผลิตอย่างมีคุณภาพ วิธีการดังกล่าวสามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน ไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใดก็ตาม

แมนทีลา และ กิวเดน (Mantyle; & Gividen. 1997: 3) ให้ความหมายว่า การศึกษาทางไกลเป็นระบบหรือเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงผู้เรียนเข้ากับสื่อต่าง ๆ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้เรียนมีอิสระในการเรียน สถานที่และเวลาในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะมีเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ผู้จัดการศึกษาอาจจะเป็นหน่วยงาน สถาบันการศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยทหาร หรือหน่วยงานเอกชน

วี.เค. นันดา (สุมาลี สังข์ศรี. 2545: 34; อ้างอิงจาก V.K. Nanda. 1998) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ว่า การศึกษาทางไกลเป็นกระบวนการเรียนการสอนจากครูสู่ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลกันโดยส่งความรู้และประสบการณ์ไปยังผู้เรียนผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ การศึกษาทางไกลสามารถให้บริการได้ตั้งแต่ผู้ใหญ่ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จนถึงผู้ต้องการความรู้เพิ่มเติม

ประยูร ศรีประสาธน์ และคนอื่น ๆ (2544: 1-3) กล่าวว่าการศึกษาทางไกล (Distance Education) มีชื่อเรียกหลายอย่างแตกต่างกันไปตามวิวัฒนาการและแนวคิดทางการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศและนักวิชาการแต่ละคน คำที่ใช้เรียก เช่น การเรียนทางไกล

(Distance Learning) การศึกษาด้วยตัวเอง (Self Study) การศึกษาอิสระ (Independent Study) การศึกษาทางไปรษณีย์ (Correspondence Study) การเรียนแบบเปิด (Open Learning) การเรียนที่บ้าน (Home Study) การเรียนด้วยสื่อการสอนที่จัดทำมาก่อน (Guided Didactic Conversation) และการศึกษาไร้พรมแดน (Borderless Education) คำเรียกเหล่านี้แสดงให้เห็นลักษณะหรือรูปแบบที่สะท้อนความหมายของการศึกษาทางไกลในแต่ละอย่างที่เกิดขึ้น กล่าวคือ การศึกษาทางไกลหรือการเรียนทางไกล ให้ความหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการศึกษาที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างกันจะเป็นด้วยสถานที่หรือเวลาที่สุดแล้วแต่ ส่วนคำว่าการศึกษาอิสระให้ความหมายให้เห็นว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระในการกำหนด สถานที่ เวลาและวิธีเรียนของตนเองตามความเหมาะสมหรือตามความต้องการของแต่ละคน คำว่าการศึกษาทางไปรษณีย์แสดงให้เห็นถึงวิธีการจัดการศึกษาที่เน้นการจัดส่งแบบเรียนและสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนกระทำผ่านทางไปรษณีย์ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทาง จุดหมายแตกต่างกันไปตามความห่างไกลของสถานที่ที่อยู่ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คำว่าการเรียนการสอนแบบเปิด ให้ความหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึงโดยไม่มีข้อกีดกัน เรื่อง อายุ เพศ อาชีพ สถานที่อยู่ และข้อบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา ส่วนคำว่าการศึกษาไร้พรมแดน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาที่ไม่มีสิ่งใดมากีดกัน หรือเป็นพรมแดนของการศึกษาเล่าเรียนได้ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนจากสถาบันหนึ่งสถาบันใดก็ได้ทั่วโลก โดยไม่ต้องเดินทางไปเข้าเรียนยังสถานที่ตั้งของโรงเรียนนั้นโดยตรง จากการศึกษาที่มีคำเรียกแตกต่างกันแต่ละคำที่เรียกก็แสดงความหมายและลักษณะการจัดการแตกต่างกันจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักวิชาการต่าง ๆ ยังไม่มีคำนิยามของการจัดการศึกษาแบบนี้เป็นที่แน่นอน ซึ่งความหมายที่เป็นที่ยอมรับในลักษณะที่เป็นกลางที่สุดในการอธิบายถึงการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างจากกันก็คือคำว่าการศึกษาทางไกลหรือการเรียนทางไกล

สุมาลี สัจศรี (2545: 35) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า การศึกษาทางไกลหมายถึง วิธีการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้พบกันโดยตรงเป็นส่วนใหญ่แต่ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาวิชาความรู้ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ไปทางสื่อ อาจจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ หรืออื่น ๆ ผู้เรียนจะรับความรู้จากสื่อเหล่านี้ในลักษณะของการเรียนด้วยตนเอง โดยผู้เรียนไม่ต้องเดินทางเข้ามายังสถาบันการศึกษา แต่จะเรียนอยู่ที่บ้านหรือสถานที่ทำงาน ผู้เรียนสามารถกำหนดเวลาเรียน สถานที่เรียนและจะต้องบริหารการเรียนด้วยตนเอง ภายในเวลาที่สถาบันการศึกษากำหนด การพบปะระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อาจกำหนดให้มีขึ้นบ้างเป็นบางครั้ง จะเป็นการพบปะเพื่อทบทวน เพื่อซักถามประเด็นปัญหาในสิ่งที่เรียนด้วยตนเองไม่เข้าใจ หรือเป็นการสรุปหรือฝึกทักษะที่สำคัญจากเนื้อหาวิชานั้น ๆ

จากความหมายของการศึกษาทางไกลที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่ใช้วิธีการศึกษาโดยผ่านสื่อการสอนต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดทำขึ้น ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน

1.2 พัฒนาการการศึกษาทางไกล

วิจิตร ศรีธำณ (2534: 30-37) การศึกษาทางไกลเริ่มมีแห่งแรกที่มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. 2379 ได้มีการให้ปริญญาภายนอกของมหาวิทยาลัยแก่นักศึกษาจากสถาบันในเครือสมาชิกที่สำเร็จตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยลอนดอน ต่อมา มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งในอังกฤษ ได้ดำเนินการตามแนวคิดนี้ และเป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยเปิดในยุคหลัง ในช่วงปี พ.ศ. 2423 ได้มีการเปิดสอนทางไปรษณีย์แก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้ อันเนื่องมาจากถิ่นที่อยู่ไกลจากโรงเรียนมาก ความพยายามในการจัดการสอนทางไกลครั้งแรกนี้ ต้องอาศัยระบบไปรษณีย์ที่มีประสิทธิภาพมาก และเป็นการจัดให้กับผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียนสูงการจัดการศึกษาทางไกลครั้งแรกนี้ยังไม่มีการใช้วิทยุกระจายเสียง การศึกษาทางไปรษณีย์เป็นวิธีการเดียวที่จะจัดส่งถึงผู้เรียนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลได้ศึกษาเล่าเรียนการศึกษาทางไปรษณีย์ดังกล่าวนี้ จึงไม่ดึงดูดความสนใจของนักวางแผนการศึกษามากนักในการที่จะใช้เป็นแนวทางเปิดโอกาสการศึกษาแก่ผู้ที่มีได้อยู่ในระบบ

ในปลายทศวรรษที่ 2463 สหภาพโซเวียตได้จัดการสอนทางไกล โดยมีวัตถุประสงค์แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ มุ่งเพิ่มพูนผลผลิตของระบบการศึกษา โดยนำระบบการสอนทางไปรษณีย์มาเสริมการเรียนการสอนในระบบเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครูสอน การจัดการสอนดังกล่าวได้เปิดสอนทางไปรษณีย์ขึ้นทั้งในโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็น การเรียนเต็มเวลาและบางเวลา การจัดการเรียนการสอนในสหภาพโซเวียตได้บูรณาการไปกับระบบการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ซึ่งนักศึกษาสามารถโอนย้ายหน่วยการเรียนจากวิชาที่เรียนบางเวลามาเป็นวิชาเรียนเต็มเวลา หรือวิชาที่เปิดสอนทางไปรษณีย์ได้ และนักศึกษาสามารถเรียนตามหลักสูตรโพลีเทคนิคไปได้จนจบหลักสูตร โดยในการจัดหลักสูตรนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่อยู่ในภูมิภาคของตัวผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปฝึกงานตามข้อกำหนดของหลักสูตรและสถาบันโพลีเทคนิคจัดการสอนตอบสนองความต้องการของระบบอุตสาหกรรม การสอนทางไกลของโซเวียตที่ผสมผสานภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการและโรงงานที่มีครูดูแลทำให้การสอนทางไกลในวิชาเทคนิคเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และการสอนดังกล่าวเป็นวิธีการที่จะแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งปรากฏในประเทศต่าง ๆ ได้

วิธีการสอนทางไกลได้พัฒนาขึ้นอย่างช้า ๆ ตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ.2463 เป็นต้นมา ได้มีการใช้วิทยุกระจายเสียงสนับสนุนการสอนในโรงเรียนในช่วงระยะนี้การสอนระบบไปรษณีย์

มุ่งเน้นเพื่อประชากรที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ส่วนการใช้วิทยุกระจายเสียงมุ่งเพื่อสนับสนุนการสอนในโรงเรียน และได้มีการเริ่มใช้ประโยชน์ของวิทยุกระจายเสียงสนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่ด้วย มีการจัดกลุ่มฟังและอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากรายการศึกษามหาวิทยาลัยวิทยุกระจายเสียงกลุ่มดังกล่าวนี้มีขึ้นในประเทศอังกฤษ แคนาดา นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสและเยอรมนี โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 เป็นต้นมา การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาเป็นไปในลักษณะเดียวกับการสอนทางไปรษณีย์ กล่าวคือ ใช้ทั้งการสนับสนุนการสอนในโรงเรียน ให้แก่บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียนจนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2508 ได้มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงองค์ประกอบของการศึกษา 3 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ การสอนทางไปรษณีย์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียง และการสอนโดยครู การสอนในระบบทางไกลแบบนี้ได้รับความสนใจและเผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ มากขึ้น อาทิเช่น สหรัฐอเมริกาได้ตั้งวิทยาลัยวิทยุโทรทัศน์แห่งชิคาโก เยอรมันตะวันออกได้จัดตั้งสถาบันการศึกษาทางวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีสหภาพโซเวียต ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และได้เผยแพร่ไปยังทวีปแอฟริกา

ส่วนในทวีปเอเชีย ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการสอนระบบเปิดระดับมัธยมศึกษาที่

กว้างขวางที่สุด ในโครงการการสอนทางไกล ซึ่งช่วยทำให้ผู้ที่กำลังทำงานมีโอกาสเรียนมัธยมศึกษาได้โดยทางวิทยุโทรทัศน์และไปรษณีย์ นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้เรียนระดับมัศึกษาดังกล่าวต้องเข้าเรียนกับครูผู้สอนทุกเดือน และผู้เรียนระดับอุดมศึกษาต้องเข้าเรียนกับอาจารย์ทุกภาคฤดูร้อน สำหรับรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์จะออกอากาศทางสถานี เอ็น.เอส.เค.และโดยการสอนดังกล่าว การสอนทางไปรษณีย์ของญี่ปุ่นจึงก้าวหน้ากว่าประเทศอื่น ๆ มากในปี พ.ศ. 2518 ญี่ปุ่นได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยทางอากาศ (University of the Air) ขึ้น เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาทางไกลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2512 ประเทศอังกฤษได้นำแนวความคิดเรื่องการศึกษาาระบบเปิดมาพัฒนาแล้วจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดขึ้น โดยจัดการเรียนการสอนในระบบทางไกลผ่านทางสื่อการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ ผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน มหาวิทยาลัยนี้มีลักษณะพิเศษไม่มีชั้นเรียน ไม่มีวิทยาเขต แนวคิดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดของอังกฤษนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านพัฒนาการทางการศึกษาผู้ใหญ่ ผลแห่งความก้าวหน้าทางด้านวิทยุโทรทัศน์ และแรงสนับสนุนทางการเมือง มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศอังกฤษได้เป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยเปิดที่สอนในระบบการศึกษาทางไกลของประเทศอื่น ๆ อีกหลาย

ประเทศในเวลาต่อมา และยังเป็นต้นแบบในการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชอีกด้วย

ใน พ.ศ. 2477 ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง โดยรับผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน ในลักษณะตลาดวิชาใช้การสอนแบบชั้นเรียนเป็นหลัก แต่ก็อนุโลมให้ผู้ที่อยู่ห่างไกลหรือติดภารกิจไม่ต้องเข้าชั้นเรียน สามารถศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอน เมื่อถึงกำหนดก็มาสอบ ซึ่งในลักษณะหลังนี้ถือเป็นการศึกษาทางไกลลักษณะหนึ่ง ซึ่งต่อมา

มหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้เปลี่ยนมาจัดเฉพาะแบบชั้นเรียนและเป็นมหาวิทยาลัยปิด แต่ก็เกิดมหาวิทยาลัยในลักษณะเดียวกันขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2514 คือมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีการจัดชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนที่สะดวกจะมาเข้าชั้นเรียน ส่วนผู้ที่ไม่สะดวกจะมาเข้าชั้นเรียนสามารถศึกษาจากเอกสารตำราอยู่ที่บ้านแล้วมาสอบตามเวลาที่กำหนด โดยทางมหาวิทยาลัยมีการจัดทำรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์เสริมการเรียนอีกทางหนึ่ง ซึ่งถือเป็นพัฒนาการหนึ่งของการศึกษาทางไกล ส่วนการศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษาอย่างเต็มรูปแบบเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2521 เมื่อรัฐบาลประกาศจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชให้เปิดมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้วิธีการศึกษาทางไกลสำหรับจัดการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันเปิดสอนในหลายระดับหลายหลักสูตร ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตร ไปจนถึงระดับปริญญาโท โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักและมีสื่อเสริมอื่น ๆ อาทิ เทปเสียง รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และการสอนเสริม เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การศึกษาทางไกลเริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2379 โดยเริ่มที่ประเทศอังกฤษก่อน และต่อมาได้เป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยเปิดในระบบการศึกษาทางไกลให้กับประเทศอื่น ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย

1.3 หลักการสำคัญของการศึกษาทางไกล

สุมาลี สังข์ศรี (2545: 46–47) ได้สรุปหลักการสำคัญของการศึกษาทางไกล ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้อยู่ในที่เดียวกัน เนื่องจากการศึกษาทางไกลเน้นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ เป็นหลัก ดังนั้นผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ออกมาในรูปของสื่อแล้วส่งไปยังผู้เรียน โดยผู้เรียนไม่ต้องมาพบผู้สอนโดยตรง ผู้เรียนจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ สถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลอาจจะมีการกำหนดให้ผู้เรียนได้พบกับผู้สอนบ้างเป็นครั้งคราว แต่จะใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง

2. เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง การที่กล่าวว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง เพราะโดยวิธีการของการศึกษาทางไกลนั้น ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดเวลาศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง กำหนดสถานที่เรียนเอง กำหนดเวลาหยุดพักเอง ผู้เรียนจะศึกษาและทำกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ตามเวลาที่ผู้เรียนสะดวกหรือมีความพร้อมอาจจะศึกษาที่บ้าน ที่ทำงาน หรือที่อื่น ๆ ตามความสะดวก โดยผู้เรียนไม่ต้องเรียนตามตารางสอน ไม่ต้องเรียนตามช่วงเวลา และสถานที่ที่สถาบันหรือครูเป็นผู้กำหนด การเรียนการสอนไม่ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง

3. มีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนจะกระทำด้วยการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เทปเสียง คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ฯลฯ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ อาจมีการใช้สื่อ

บุคคลบางเป็นครั้งคราว เป็นการเสริมการใช้สื่อต่าง ๆ นั้น มีทั้งการใช้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงสื่อเดียวหรืออาจใช้สื่อหลาย ๆ ประเภทผสมผสานกัน นอกจากนี้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับสถาบันการศึกษาก็จะใช้การติดต่อผ่านสื่อต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน เช่น จดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร เป็นต้น

4. มีการจัดเตรียมสื่ออย่างเป็นระบบก่อนเริ่มการเรียนการสอน ด้วยวิธีการของการศึกษาทางไกล คณะผู้รับผิดชอบหรือสถาบันผู้จัดการศึกษาทางไกลจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในระบบการจัดการศึกษาทุกขั้นตอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบการเรียนการสอนนี้จะต้องพร้อม จะต้องผลิตสื่อแต่ละชนิดให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะเริ่มรับนักศึกษาได้ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนซึ่งมีครูเป็นหลัก ถ้าครูพร้อมก็สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้เลย สื่อเป็นส่วนประกอบเท่านั้น อาจจะทำเตรียมภายหลังก็ได้

5. เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นทีมในการผลิตเนื้อหา ของวิชาหนึ่ง ๆ เพื่อถ่ายทอดลงสู่สื่อประเภทต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะใช้ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาในวิชานั้น ๆ หลายคนร่วมเขียนร่วมผลิต ซึ่งนับได้ว่าเป็นการประกันคุณภาพประกันมาตรฐานเนื้อหาของวิชานั้น ๆ ได้ นอกจากนั้นในขั้นตอนอื่น ๆ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดส่งสื่อไปยังผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนก็มีการดำเนินการโดยผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเป็นทีมเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพของระบบการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้

6. เป็นการเรียนการสอนที่จัดแก่ผู้เรียนเป็นจำนวนมาก สามารถจัดให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งประเทศ การจัดการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาทางไกลนั้น สามารถจัดให้แก่ผู้เรียนได้คราวละมาก ๆ โดยไม่จำกัดจำนวน ซึ่งจะต่างจากการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน ชั้นเรียนหนึ่ง ๆ จะมีผู้เรียนได้จำนวนหนึ่งเท่านั้น

7. มีการจัดเครือข่ายเพื่อให้บริการสนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษาด้วยวิธีนี้ การศึกษาทางไกลนั้น หน่วยงานหรือสถาบันผู้จัดส่วนใหญ่จะจัดให้มีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น เพื่อให้บริการสนับสนุนการศึกษาของผู้เรียน เช่น อาจเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนมาพบกับผู้สอนเป็นครั้งคราวเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนมาขอใช้บริการสื่อประเภทต่าง ๆ หรือผู้เรียนมาขอคำแนะนำปรึกษา มาขอรับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการศึกษาทางไกลนั้น เป็นแบบไม่มีระบบชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตนเองที่บ้าน เรียนรู้ได้จากสื่อประสมต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดส่งให้ โดยที่ผู้เรียนกับผู้สอนไม่จำเป็นต้องพบปะกัน

1.4 ลักษณะผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล

การเรียนการสอนทางไกลเป็นวิธีเรียนที่มุ่งพัฒนาความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนด้วยวิธีเรียนอย่างอิสระด้วยตนเอง การเรียนด้วยวิธีนี้ผู้เรียนต้องมีแรงจูงใจสูง โดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้เรียนส่วนใหญ่ในระบบทางไกล จากการศึกษาของเคย์ และรัมเบิล (Kaye; & Rumble. 1981: 35–38) ได้วิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนตามมหาวิทยาลัยที่สอนในระบบการศึกษาทางไกล 10 แห่ง พบลักษณะสำคัญของนักศึกษา ดังนี้

1. เป็นผู้มีอายุระหว่าง 20-40 ปี
2. ส่วนใหญ่ศึกษาเล่าเรียนในลักษณะที่เรียนบางช่วงเวลา
3. เป็นนักศึกษาผู้ชายมากกว่าผู้หญิง
4. ใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาเล่าเรียนที่บ้าน
5. เป็นผู้มีแรงจูงใจในการเรียนสูง
6. นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากกลุ่มที่มีความด้อยกว่าสังคม
7. เป็นกลุ่มที่เรียนแบบสมัครเล่น หรือเรียนบางวิชาหรือบางเวลา เช่น ผู้เรียนในวิชาที่จัดเพื่อการพัฒนาบุคลากรประจำการ บุคคลที่เข้าเรียนเหล่านี้ มักจะเป็นผู้ที่มาจากตัวเมืองมากกว่าชนบท

วิจิตร ศรีสอาน (2534: 9–10) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาที่เรียนด้วยระบบทางไกล สรุปได้ดังนี้

1. ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนไว้แน่นอน
2. ต้องพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่จะเรียนด้วยตนเองได้สำเร็จ
3. ต้องวางแผน จัดเวลาเรียน และยุทธวิธีการเรียน
4. ต้องพัฒนาทักษะการเรียนด้วยการอ่าน และการวิเคราะห์ด้วยตนเองจากเอกสารการสอนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งการรับฟังและรับชมรายการกระจายเสียง และการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ การใช้สื่อโสตทัศน์ เทปเสียงและวีดิทัศน์ การร่วมมืออภิปรายและแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มการเข้าฝึกปฏิบัติงานตามลำพัง หรือเข้าร่วมเป็นกลุ่ม
5. มีทักษะในการติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนเสริมด้วยการเขียนจดหมาย การติดต่อทางโทรศัพท์หรือการร่วมประชุมแบบเผชิญหน้ากัน อาจารย์สอนเสริมอาจมีบทบาทหลายด้าน เช่น การแนะนำการเรียน การแก้ปัญหาการให้ข้อมูลย้อนกลับ (การตรวจงานของผู้เรียน) การทำหน้าที่เป็นวิทยากร และการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะผู้เรียนในระบบทางไกลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มิงานทำ และเป็นผู้ที่มีภาระทางครอบครัว โดยบุคคลเหล่านี้ไม่มีโอกาสจะเข้าเรียนในระบบปกติได้ และโดยสภาพความพร้อมทางการเงินที่จะสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ผู้เรียนในระบบทางไกลมีความพร้อมที่จะเรียนมากกว่าผู้เรียนในระบบโรงเรียน เพราะสามารถหารายได้ช่วยตัวเองได้ นอกจากนี้ผู้เรียนในระบบทางไกลยังมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะที่ได้เปรียบผู้เรียนในระบบปกติ

1.5 ระบบการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นองค์คณะบุคคลที่มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนตลอดจนกระบวนการที่มีการควบคุมมาตรฐานและคุณภาพอย่างใกล้ชิด และเข้มงวด เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่รัฐกำหนด เป็นที่ยอมรับในสังคมและวงวิชาการ วิจิตร ศรีสอาน และคนอื่น ๆ (2534: 24–27) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานของระบบการศึกษาทางไกล พอสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษา

การเปิดสอนหลักสูตรหรือโปรแกรมต่าง ๆ ของสถาบันที่จัดการศึกษาทางไกลจะเริ่มต้นด้วยการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษา โดยนำเอาความต้องการของสังคมตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา เพื่อให้สามารถทราบได้อย่างแท้จริงว่า เมื่อจัดการศึกษาขึ้นแล้ว การศึกษานั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ทราบชัดเจนว่าการศึกษาที่จะจัดขึ้นนั้นสามารถตอบสนองและตรงกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ และตัวผู้เรียนมีความมุ่งหวังจะได้รับความรู้ และประสบการณ์ด้านใด

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในที่นี้ มีความหมายรวมถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือโครงการการศึกษา ซึ่งจะได้ออกมาจากการตีความผลที่ได้รับจากการศึกษา วิเคราะห์ และการสำรวจความต้องการทางการศึกษา

3. การพัฒนาหลักสูตร

ในขั้นนี้สถาบันการศึกษาทางไกลจะดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ ทั้งผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญสื่อ

4. การพิจารณาสื่อที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาทางไกล

สื่อการสอนทางไกลที่กำหนดขึ้นนั้นใช้สื่อหลายชนิด โดยที่สื่อแต่ละชนิดจะมีวิธีการนำเสนอแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนหรือเสริมการเรียนรู้ เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น

5. การวางแผนและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ในขั้นนี้สถาบันการศึกษาจะแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนขึ้น คณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่วางแผนและพัฒนาสื่อการสอนในลักษณะของการเสนอรายละเอียดของเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยเนื้อหาสาระที่เสนอนั้น จะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร ธรรมชาติของผู้เรียน ปรัชญา แนวคิด และจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในวิชาการด้านนั้น ๆ พร้อมทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระของสื่อแต่ละชนิดที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย

6. การผลิตสื่อการศึกษา

เมื่อได้มีการวางแผนและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนแล้ว หน่วยงานในสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษาทางไกล ก็จะรับเอาแผนและเนื้อหาสาระที่ได้รับ การกำหนดขึ้นเป็นสื่อแต่ละประเภทไปดำเนินงาน

7. การทดสอบระบบและสื่อการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น

บางสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการทดลองสื่อการเรียนการสอนมาก กล่าวคือ เมื่อมีการพัฒนาสื่อการสอนทุกประเภทแล้ว ก็จะผลิตเป็นชุดจำลองเพื่อนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนจำนวนน้อยก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในมาตรฐานและคุณภาพของการศึกษา

8. การนำระบบการสอนและสื่อการศึกษาไปใช้

เมื่อมีการทดลองและปรับปรุงระบบการสอน และสื่อการศึกษาจนบรรลุผลแล้ว สถาบันการศึกษาก็จะนำสื่อการสอนที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้จัดการสอนจริง โดยการเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนจริงต่อไป

9. การติดตามและประเมินผลการศึกษา

การติดตามและประเมินผลการศึกษาทำได้ 2 กรณี คือ กรณีแรกเป็นการประเมินผล การเรียน เพื่อดูความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียน การประเมินผลการเรียนนี้อาจทำเพียงครั้งเดียวด้วยการสอบ กรณีที่สองเป็นการประเมินระบบการศึกษา เพื่อที่จะให้ทราบว่าการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามที่จัดทำอยู่นั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

1.6 ทฤษฎีการศึกษาทางไกล

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาทางไกล

ทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลเป็นสิ่งสำคัญที่อธิบายถึงแนวคิดของการศึกษาในระบบที่มีลักษณะเฉพาะ และอธิบายถึงผู้เรียนในระบบนี้ด้วย การศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสำเร็จและไม่สำเร็จของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกลนี้ คีแกน (Keegan. 1990: 52) ได้แบ่งทฤษฎีการศึกษาทางไกลที่มีอยู่จนถึงขณะนั้นเป็น 3 กลุ่ม ด้วยกัน คือ 1. ทฤษฎีความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเอง 2. ทฤษฎีอุตสาหกรรมการเรียนการสอน 3. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การศึกษาทางไกลได้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การพิจารณาสื่อที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาทางไกล การวางแผนและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อการศึกษา การทดสอบระบบและสื่อการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น การนำระบบการสอนและสื่อการศึกษาไปใช้ และการติดตามและประเมินผลการศึกษา ซึ่งการจัดการอย่างเป็นระบบนี้จะทำให้การศึกษาทางไกลมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับในสังคมและวงวิชาการ

1.1 ทฤษฎีความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเอง มีแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ คือ แนวคิดความเป็นอิสระในการเรียนของ วิเดเมเยอร์ (Keegan. 1990: 54–62; citing Wedemeyer. 1973) และแนวคิดทฤษฎีความเป็นตัวของตัวเองของมัวร์ (Keegan. 1990: 64–5; citing Moore. 1977a) ซึ่งวิเดเมเยอร์ได้กล่าวถึงการเรียนรู้อย่างอิสระสรุปได้ว่าเป็นการเรียนรู้อันเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากกิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติในสถานที่และเวลา ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากสภาพของโรงเรียน ผู้เรียนอาจจะได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนแต่ไม่ใช่พึ่งพาครู ผู้เรียนยอมรับในปริมาณของความเป็นอิสระและความรับผิดชอบในการริเริ่มและทำกิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ วิเดเมเยอร์ได้กำหนดลักษณะของระบบการศึกษาทางไกลไว้ 6 ประการ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- (1) ผู้เรียนและผู้สอนถูกแยกออกจากกัน
- (2) กระบวนการเรียนการสอนแบบปกติดำเนินการด้วยการเขียนหรือผ่านสื่ออื่น
- (3) การสอนเป็นแบบรายบุคคล
- (4) การเรียนรู้เกิดขึ้นจากกิจกรรมของผู้เรียน
- (5) การเรียนรู้จะต้องทำให้สะดวกสำหรับผู้เรียนในสภาพแวดล้อมของเขาเอง
- (6) ผู้เรียนรับผิดชอบต่อความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง โดยมีอิสระที่จะเริ่มหรือหยุดเมื่อไรก็ได้ และดำเนินไปด้วยอัตราเร็วของตนเอง

สำหรับแนวคิดของมัวร์ นั้น ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาทางไกลมีระบบย่อย 3 ระบบ คือ ผู้เรียน ผู้สอน และวิธีการสื่อสาร ระบบย่อยทั้ง 3 นั้น มีลักษณะสำคัญที่ทำให้ระบบการศึกษาทางไกลมีความแตกต่างกันในรูปแบบต่าง ๆ มัวร์ได้ระบุหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสำหรับผู้เรียนในระบบทางไกลนั้น หลักสูตรต้องส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระ (independent learning) หรือการเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-directed learning) มัวร์ได้แบ่งลักษณะของหลักสูตรการศึกษาทางไกล โดยใช้ลักษณะของการสื่อสาร 2 ทาง (Dialogue or D) และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (Structure or S) เป็นเกณฑ์และเกณฑ์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่ใช้คือ ความเป็นอิสระของผู้เรียน ในการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการเรียน และการประเมินผลเป็นเกณฑ์ด้วย ดังนั้น แนวคิดของมัวร์จึงได้รูปแบบของการศึกษาทางไกลที่มีระดับปริมาณของสัดส่วนเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป

1.2 ทฤษฎีอุตสาหกรรมการเรียนรู้การสอน ทฤษฎีนี้ ปีเตอร์ (Keegan. 1990: 76–77; citing Peter. 1973) เป็นผู้เสนอแนวคิด โดยเสนอแนวคิดการศึกษาทางไกล สรุปได้ว่า ทฤษฎีอุตสาหกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นรูปแบบใหม่ของการศึกษาเชิงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ปีเตอร์ได้เปรียบเทียบการศึกษาทางไกลกับระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม โดยเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ 9 ด้าน คือ 1. การอธิบายหลักการและเหตุผล 2. การแบ่งแยกงาน 3. การจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ 4. การดำเนินการแบบแนวการประกอบชิ้นส่วน 5. การผลิตจำนวนมาก 6. การวางแผนและจัดเตรียมโดยผู้เชี่ยวชาญ 7. การกำหนดคุณภาพมาตรฐาน 8. การเปลี่ยนแปลงเชิงหน้าที่และการทำให้เป็นรูปธรรม 9. การควบคุมจากส่วนกลางที่ถือครองคนเดียว ปีเตอร์เชื่อว่าการวางแผนอย่างเป็นระบบ การใช้กลุ่มด้านเทคนิคกับกระบวนการทางการศึกษา และการใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เทคโนโลยีจะทำให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลทางเศรษฐกิจด้วย

1.3 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เน้นบทบาทของสถาบันในการให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงพอใจสำหรับผู้เรียน โดยพัฒนาวัสดุการเรียนรู้การสอน และการจัดส่งไปยังผู้เรียน บาท (Keegan. 1990: 84–85; citing Baath. 1979) เน้นเกี่ยวกับการสื่อสาร 2 ทาง โฮล์มเบิร์ก (Keegan. 1990: 88–89; citing Holmberg. 1980) เน้นทฤษฎีการสอนแบบการสอนเชิงชี้แนะ ในกลุ่มทฤษฎีนี้ แกรริสัน และเบย์ตัน (Garrison; & Baynton. 1987) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องมิติของการควบคุม (Control) ของตัวผู้เรียนเอง โดยเสนอว่าการควบคุมนั้นมีความสัมพันธ์กันระหว่าง 3 องค์ประกอบคือ 1. ความเป็นอิสระ 2. พลัง และ 3. สิ่งสนับสนุน และองค์ประกอบทั้ง 3 นั้น เกิดขึ้นภายในส่วนประกอบของระบบการศึกษาทางไกลที่ประกอบด้วย ผู้เรียน ผู้สอน และเนื้อหา

องค์ประกอบดังกล่าวมามีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

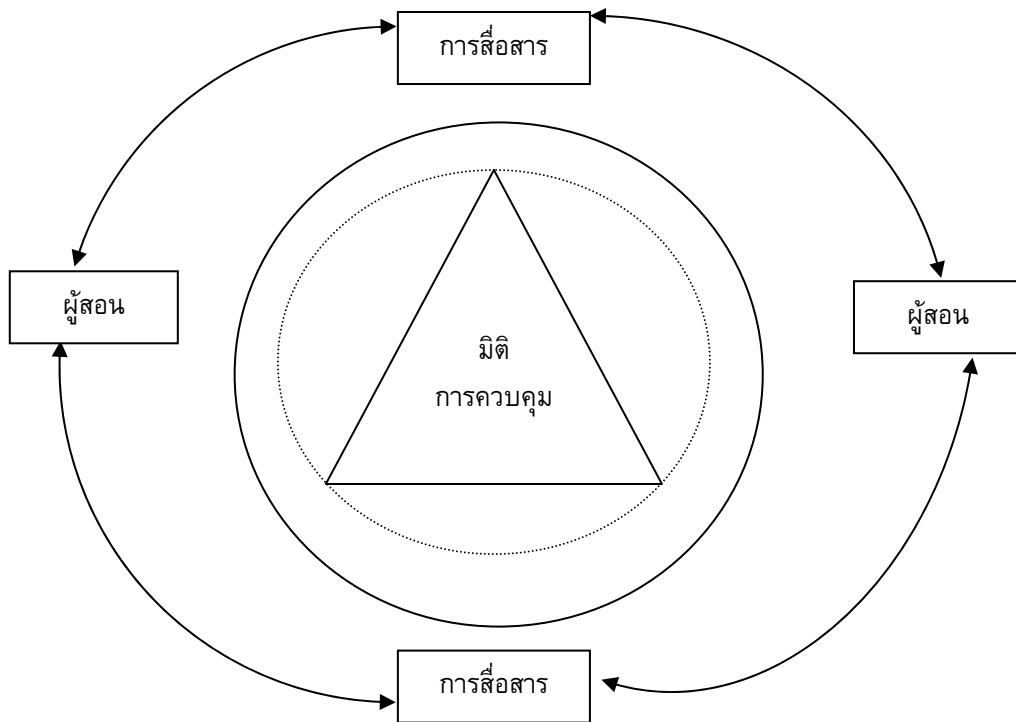
ความเป็นอิสระ เป็นองค์ประกอบแรกของการควบคุม ซึ่งผู้เรียน มีอิสระในการเลือก ดำเนินไปตามเป้าหมายของการศึกษาโดยไม่ต้องถูกบังคับ ผู้เรียนสามารถออกแบบกิจกรรม การเรียน สามารถกำหนดทรัพยากรที่เหมาะสม ความสามารถในส่วนนี้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ ด้วยการนำตนเอง

พลัง เป็นความสามารถในการเรียนโดยอิสระ ซึ่งหมายถึงตัวแปรทางด้านสติปัญญา เจตคติ และด้านอารมณ์ ซึ่งเป็นมิติทางด้านจิตวิทยาของการควบคุม ซึ่งไม่เพียงครอบคลุมแต่ ทักษะการเรียน และความสามารถเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงแรงจูงใจ และความเชื่อมั่นในการ ดำเนินการเรียนต่อไป เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้วย

สิ่งสนับสนุน เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับบรรดาทรัพยากรที่เป็นมนุษย์ และที่ไม่เป็น มนุษย์ ซึ่งสามารถชี้แนวทางและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการศึกษา ได้แก่ รายละเอียด ชุมติชาววิศดุการศึกษาด้วยตนเอง ห้องสมุด แหล่งวิทยากรบุคคล และสื่อต่าง ๆ อีกนัยหนึ่ง สิ่งสนับสนุนยังหมายถึงตัวแปรทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ความเพียงพอทางการเงิน ความสามารถที่จะจัดการกับบทบาทและความรับผิดชอบในครอบครัว และชุมชน อย่างไรก็ตาม สิ่งสนับสนุนที่สำคัญที่สุดคือ ผู้สอน ที่ช่วยในการแนะแนวให้ทิศทางเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุ เป้าหมาย

การควบคุมของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับสัดส่วนขององค์ประกอบทั้ง 3 ที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้เรียนที่มีความสามารถควบคุมได้ดีคือสามารถจัดให้เกิดสภาพสมดุลขององค์ประกอบเหล่านั้น ถ้าผู้เรียนไม่สามารถจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้แล้วความไม่เพียงพอในสัดส่วนบางอย่าง อาจส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการเรียน อาจเกิดความกดดัน และอาจลาออกกลางคันไปใน ที่สุดได้

ระดับของการควบคุมซึ่งผู้เรียนใช้ควบคุมประสบการณ์ในการเรียนนั้น ถูกกำหนดและ จัดการโดยการสื่อสารระหว่างครูและผู้เรียน มัวร์ได้ระบุว่า ประสิทธิภาพของการศึกษาทางไกล ถูกกำหนดโดย ปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของตัวแปร ซึ่งได้แก่ ตัวแปรด้านผู้เรียน ตัวแปรด้านครู ตัวแปรด้านเนื้อหาวิชา และตัวแปรด้านการสื่อสาร สำหรับการสื่อสารนั้นถือว่าเป็นสื่อหรือพาหะ ในการบูรณาการจัดให้เกิดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในกิจกรรมการเรียน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา และการควบคุม (ความเป็นอิสระ พลัง และสิ่งสนับสนุน)

ภาพประกอบ 2 การควบคุมและกระบวนการสื่อสาร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบในกิจกรรมการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล ได้แก่ ผู้เรียน เนื้อหา และการควบคุม ซึ่งการควบคุมเป็นสิ่งสำคัญที่อยู่ในตัวของผู้เรียนอันประกอบไปด้วย ความเป็นอิสระ คือมีความเป็นอิสระในการเลือกเป้าหมายในการเรียน มีพลัง คือ มีกำลังสติปัญญาในการเรียน และสิ่งสนับสนุนในการเรียน คือแหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ

2. ทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่

นักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ดังนั้น ทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสำเร็จ และไม่สำเร็จของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล สำหรับทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่นี้ เมอร์เรียมและคาฟฟารีลลา (Merriam; & Caffarella. 1991: 248–263) ได้จัดแบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ออกเป็น 3 ประเภทคือ 1. ทฤษฎีที่ยึดลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก (Adult learners' characteristics) 2. ทฤษฎีที่ยึดประสบการณ์ในชีวิตของผู้เรียนเป็นหลัก (Adult's life situation) 3. ทฤษฎีที่ยึดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึกนึกคิดเป็นหลัก (Changes in consciousness)

2.1 ทฤษฎีที่ยึดลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก มีทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ของโนว์ล

(Merriam; & Caffarella. 1991: 249–251; citing Knowles. 1980) ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่สรุปได้ 5 ข้อดังนี้

(1) ในขณะที่บุคคลย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จะมีการเปลี่ยนแปลงอัตโนทัศน์จากแบบพึ่งพาผู้อื่นเป็นแบบการนำตนเองมากขึ้น

(2) ผู้ใหญ่สะสมประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นขุมทรัพย์แห่งความรู้

(3) ความพร้อมในการเรียนของผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์อย่างมากกับผลทางการพัฒนาจากภาระหน้าที่ในสังคม

(4) มีการเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์ทางด้านเวลา จากการหาความรู้เพื่อไว้ในอนาคต เป็นการหาความรู้เพื่อใช้ทันที ดังนั้น การเรียนของผู้ใหญ่จึงเป็นการยึดปัญหาของศูนย์กลางมากกว่ายึดเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง

(5) แรงจูงใจของผู้ใหญ่ เกิดจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก

แนวคิดทฤษฎีในกลุ่มนี้ยังมี แนวคิดของ ครอสมส์ (Merriam; & Caffarella. 1991: 252–253; citing Cross. 1981) ที่ได้เสนอทฤษฎีลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยยึดลักษณะความแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ สรุปได้ว่าสามารถแยกเป็นตัวแปร 2 ชุด คือ ตัวแปรที่เป็นลักษณะเกี่ยวกับบุคคลที่ประกอบด้วย มิติทางกายภาพ มิติด้านจิตวิทยา และมิติทางสังคมและวัฒนธรรมกับตัวแปรที่เป็นลักษณะเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ประกอบด้วยตัวแปรเฉพาะของผู้เรียน เช่น การเรียนแบบเต็มเวลา หรือแบบบางส่วนของเวลา การเรียนแบบสมัครใจ หรือการเรียนแบบบังคับ เป็นต้น

2.2 ทฤษฎีที่ยึดประสบการณ์ในชีวิตของผู้เรียนเป็นหลัก มีทฤษฎีพลังสำรอง

(Theory of Margin) ของ แมคคอลลอสกี (Merriam; & Caffarella. 1991: 253–255; citing McClusky. 1970) กล่าวโดยสรุปถึงวัยผู้ใหญ่ว่าเป็นวัยแห่งการเติบโต เปลี่ยนแปลงและปรับตัว ซึ่งแต่ละคนจะจัดความสมดุลระหว่างปริมาณของพลังงานที่ต้องการกับพลังงานที่มีอยู่จริง สมดุลยภาพนี้เปรียบเสมือนสัดส่วนระหว่างภารกิจของชีวิต (Load) ซึ่งใช้พลังงานกับพลังของชีวิต (Power) ที่ทำให้เราสามารถเผชิญกับภารกิจได้ พลังที่เหลือจากการถูกดึงไปใช้ เรียกว่า พลังสำรองของชีวิต (Margin in life)

ภารกิจของชีวิต ประกอบด้วย ความต้องการที่เกิดจากตนเองและสังคม ซึ่งมีตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรภายนอก ได้แก่ ภาระที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นของชีวิต ครอบครัว งาน ความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง เป็นต้น ส่วนตัวแปรภายใน ได้แก่ ความคาดหวังในชีวิต ซึ่งกำหนดโดยแต่ละบุคคล ความอดทน เป้าหมาย อุดมคติ และค่านิยม เป็นต้น พลังประกอบด้วยขุมพลังที่บุคคลสามารถนำมาใช้ในการทำภารกิจ พลังประกอบด้วยตัวแปรที่สัมพันธ์กัน 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรภายนอก ได้แก่ สุขภาพ การติดต่อทางสังคม ความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจ เป็นต้น ส่วนตัวแปรภายใน ได้แก่ ทักษะที่มีอยู่ และประสบการณ์ในชีวิต เช่น ความยืดหยุ่นในการปรับตัว ทักษะในการจัดการ

พลังสำรอง อาจเพิ่มขึ้นโดยการลดภารกิจลง หรือเพิ่มพลังขึ้น และในทางตรงกันข้าม พลังสำรองอาจลดลงโดยการเพิ่มขึ้นหรือลดพลังลง ซึ่งหมายความว่า ถ้าบุคคลสามารถควบคุมภารกิจและพลังได้หรือสามารถควบคุมพลังสำรองได้เขาก็พร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถดำเนินงานค้นคว้า สร้างสรรค์ หรือมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้นสภาวะที่จำเป็นสำหรับการเรียนที่ประสบความสำเร็จก็คือการทำให้เกิดพลังสำรองเกินระดับที่จะใช้ในชีวิตทั่วไป ซึ่งแมคคอลลอสกี เชื่อว่าการที่ผู้ใหญ่เรียนและเรียนอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเขาอยู่ในระยะใดของวัฏจักรชีวิตของเขา ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์การเรียนที่มีต่อศักยภาพการเรียน ตลอดจนอุปสรรคการเรียนที่เขามีอยู่ในขณะนั้น การเรียนการสอนในวัยผู้ใหญ่จำเป็นต้องคำนึงถึง เอกัตบุคคล กิจกรรมในชีวิต ซึ่งอาจมีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียน มโนภาพทางด้านเวลาของเขา ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในช่วงวิกฤตชีวิต สุดท้ายต้องพิจารณาถึงความต้องการของเขาในแง่ที่ว่า การเรียนจะสามารถนำไปใช้กับปัญหาของเขาหรือไม่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในกลุ่มนี้ ยังมีแนวคิดของน็อกซ์ (Merriam; & Caffarella. 1991: 253-257; citing Knox. 1980) ที่ได้เสนอทฤษฎีประสิทธิภาพ (Proficiency theory) และจาร์เวส (Merriam; & Caffarella. 1991: 257-259; citing Jarvis. 1987a: 35-36) ที่ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่โดยเน้นที่ประสบการณ์ชีวิตหรือประสบการณ์ของผู้ใหญ่เช่นกัน

2.3 ทฤษฎีที่ยืดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกนึกคิด เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นทางความคิดของประสบการณ์และความหมายภายใน โดยเน้นความคิดที่มีความเป็นอิสระ แนวคิดนี้เชื่อว่าความรู้ความเข้าใจที่มีความครอบคลุมมากขึ้น แยกแยะได้ดีขึ้น มีการบูรณาการมากขึ้นเหล่านี้ เป็นความรู้ความเข้าใจสุดยอดที่ผู้ใหญ่จะเลือก ถ้าเขาสามารถเลือกได้ การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่ได้นั้นจะเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่เดิมให้เป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นการปลดปล่อยผู้เรียนให้มีความเป็นอิสระ ผลสูงสุดที่ได้รับจากการเรียนรู้ประเภทนี้คือ การทำให้เกิดความตระหนัก หรือเกิดเป็นสมมติฐานทางวัฒนธรรมซึ่งครอบงำ กฎ บทบาท จารีตประเพณี และความหวังทางสังคมซึ่งได้บังการวิธีที่เราคิด มองเห็น รู้สึก และกระทำ นักคิดแนวนี้ ได้แก่ มีชิโรว์ และแฟร์รี่ (Merriam; & Caffarella. 1991: 259-263; citing Mezirow; & Freire. 1981)

สรุป แนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถอธิบายได้สมบูรณ์ด้วยทฤษฎีใดเพียงทฤษฎีเดียว แต่ต้องใช้หลายทฤษฎีประกอบกัน ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การนำตนเอง เป็นลักษณะหรือเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
2. ความกว้างและความลึกของประสบการณ์ชีวิต เป็นสิ่งกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
3. การควบคุมการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นได้เนื่องมาจากความคิดหรือการรู้ตนเอง

2. ระบบการศึกษาและการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2.1 ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2548) ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา จัดสาระของหลักสูตรที่บูรณาการเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่าง ๆ ของวิชาที่มีความสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างมีระบบในรูปแบบของชุดการสอน เรียกว่า ชุดวิชา แต่ละชุดวิชามีค่า 6 หน่วยกิต ทวิภาค ของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ชุดวิชาหนึ่งแบ่งหน่วยการสอนออกเป็น 15 หน่วย แต่ละหน่วยการสอนใช้เวลาศึกษาประมาณ 12 ชั่วโมง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จัดการศึกษาเป็นระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งมี 2 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย 1 ชุดวิชา แต่ไม่เกิน 3 ชุดวิชา จนกว่าจะครบจำนวนชุดวิชาตามหลักสูตร ทั้งนี้ ภายในเวลาไม่เกิน 3 เท้า ของระยะเวลาการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจัดสอน มี 3 ลักษณะ คือ

1. หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี
2. หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี
3. หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สามารถลงทะเบียนเรียนที่สถาบันการศึกษาแห่งอื่นได้พร้อมกันไปด้วย เพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่นักศึกษาไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยได้กำหนดสถานภาพของผู้ศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีพื้นความรู้ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

สาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเปิดสอน มีทั้งหมด 12 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาศิลปศาสตร์
2. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
3. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
4. สาขาวิชานิติศาสตร์
5. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
6. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
7. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
8. สาขาวิชารัฐศาสตร์
9. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

10. สาขาวิชานิติศาสตร์
11. สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์
12. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชใช้หลักการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันในรูปของชุดการสอน เรียกว่า “ชุดวิชา” ชุดวิชาแต่ละชุดแบ่งหน่วยการสอนออกเป็น 15 หน่วย ซึ่งแต่ละหน่วยใช้เวลาศึกษาประมาณ 12 ชั่วโมง นักศึกษาสามารถใช้เวลาว่างศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ แต่ใช้วิธีการศึกษาโดยผ่านสื่อการสอนต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาจะสามารถศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาจากวัสดุการศึกษาที่ส่งให้ทางไปรษณีย์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 เอกสารการสอนประจำชุดวิชา ประกอบด้วยคำอธิบายชุดวิชา วัตถุประสงค์ของชุดวิชา รายชื่อหน่วยการสอน วิธีการศึกษา ตลอดจนแผนการสอนของหน่วยต่าง ๆ เนื้อหาสาระในเอกสารการสอนจัดอยู่ในรูปแบบเรียนแบบโปรแกรม ซึ่งนักศึกษาจะต้องศึกษาเอกสารการสอนทุกหน่วยอย่างละเอียดพร้อมทั้งทำกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

- 1.2 แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา ประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้แบบฝึกปฏิบัติ รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยการสอน แบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียน ที่ว่างสำหรับบันทึกสาระสำคัญ ทำกิจกรรมและทำรายงาน รวมทั้งแบบทดสอบประจำหน่วย

- 1.3 เทปเสียงประจำชุดวิชา มหาวิทยาลัยได้ผลิตเทปเสียงประจำชุดวิชาบางชุดวิชาที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยเสียง เช่น ชุดวิชาที่มีเสียงเพลง เสียงดนตรี การอ่านทำนองเสนาะ และการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เป็นต้น โดยจัดส่งเทปดังกล่าวให้นักศึกษาพร้อมกับเอกสารการสอน

- 1.4 เทปเสียงประกอบชุดวิชา มหาวิทยาลัยดำเนินการพัฒนาและผลิตเทปเสียงประกอบชุดวิชาบางชุดวิชาเพื่อจำหน่ายให้กับนักศึกษา เทปเสียงดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรยายหรือสนทนา หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ซ้ำกับรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่ใช้ประกอบในชุดวิชาเดียวกัน

- 1.5 หนังสือและเอกสารอ่านประกอบ นอกจากนักศึกษาจะได้รับวัสดุการศึกษาดังกล่าวทางไปรษณีย์แล้ว มหาวิทยาลัยยังได้จัดบริการหนังสือและเอกสารอ่านประกอบอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชา หรือแบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเสริมความเข้าใจ ซึ่งนักศึกษาจะไปใช้บริการได้ที่ศูนย์บริการการศึกษา เฉพาะกิจ มุม มสธ. ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดทุกจังหวัด สำหรับในกรุงเทพฯ จัดบริการไว้ที่ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ซอยพระนาง ภาณีเจริญ และบางเขน นอกจากนี้นักศึกษายังอาจใช้บริการของศูนย์วิทยพัฒนาและสาขาของห้องสมุดแห่งชาติในต่างจังหวัดได้อีกด้วย

2. การศึกษาจากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียง

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ชุดวิชาละประมาณ 10 รายการ รายการละประมาณ 20 นาที มหาวิทยาลัยจัดส่งตารางการออกอากาศวิทยุกระจายเสียงของชุดวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้แก่นักศึกษาทุกคนทางไปรษณีย์

3. การศึกษาจากรายการวิทยุโทรทัศน์

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อเสริมประจำหลักสูตรวิชาเอกของแต่ละสาขาวิชา รายการละประมาณ 30 นาที โดยมหาวิทยาลัยจะจัดส่งตารางการออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์แต่ละภาคการศึกษาให้แก่นักศึกษาทุกคนทางไปรษณีย์

4. การศึกษาจากสื่อโสตทัศน์

มหาวิทยาลัยผลิตสื่อโสตทัศน์ศึกษาขึ้นเพื่อเสริมสื่อการสอนต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย สไลด์ สื่อสามมิติ เทปเสียง ภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ สื่อเหล่านี้มหาวิทยาลัยมีโครงการที่จะจัดไว้บริการ ณ ศูนย์บริการการศึกษาเฉพาะกิจ มุม มสธ. ซึ่งอยู่ในห้องสมุดประชาชนจังหวัดทุกจังหวัด และศูนย์วิทย์พัฒนาของมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัดทั้ง 10 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. จังหวัดเพชรบุรี นครสวรรค์ จันทบุรี นครนายก สุโขทัย อุบลราชธานี อุดรธานี ลำปาง ยะลา และนครศรีธรรมราช

5. การเข้ารับการสอนเสริม

การสอนเสริมเป็นบริการทางวิชาการอย่างหนึ่งที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่นักศึกษาโดยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เสริมความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของชุดวิชาที่นักศึกษาเรียนด้วยตนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างความกระจำด้วยการตอบปัญหาข้อสงสัยของนักศึกษาเกี่ยวกับเอกสารการสอนที่ศึกษา บริการดังกล่าวไม่เป็นการบังคับและนักศึกษาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด โดยมหาวิทยาลัยกำหนดจัดสอนเสริมในวันเสาร์-อาทิตย์ ณ ศูนย์บริการการศึกษาที่มีนักศึกษาลงทะเบียนตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด นักศึกษาสามารถตรวจสอบกำหนดการสอนเสริมและสถานที่สอนเสริมได้จากตารางสอนเสริม ซึ่งมหาวิทยาลัยจะจัดส่งให้นักศึกษาพร้อมกับข่าว มสธ. ล่วงหน้าก่อนการสอนเสริมประมาณ 1 เดือน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้มีนโยบายที่จะจัดสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียมด้วย ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับวัน/เวลา และชุดวิชาที่จะจัดสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียม สำนักบริการการศึกษาจะแจ้งให้นักศึกษาทราบ

6. กิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์

ในบางชุดวิชานักศึกษาต้องเข้ารับการฝึกปฏิบัติเสริมประสบการณ์โดยใช้เวลาศึกษาประมาณสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงต่อ 1 ชุดวิชา มหาวิทยาลัยจะจัดแหล่งฝึกงานหรือฝึกภาคปฏิบัติโดยมีกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติดังนี้

6.1 การทำชุดทดลองด้วยตนเอง ชุดวิชาบางชุดวิชามหาวิทยาลัยจะจัดส่งชุดทดลองมาให้ให้นักศึกษาฝึกทดลองตามวิธีการที่แนะนำไว้ในเอกสารการสอนหรือสาธิตให้ดูทางโทรทัศน์

6.2 การปฏิบัติในห้องทดลอง ชุดวิชาบางชุดวิชานักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้เข้าห้องปฏิบัติการของสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงาน เช่น วิทยาลัย โรงพยาบาล โรงงาน เป็นต้น โดยมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งบุคลากรในหน่วยงานนั้นเป็นผู้นิเทศก์และประเมินผลการปฏิบัติการของนักศึกษาตามความเหมาะสม

6.3 การฝึกงาน ชุดวิชาบางชุดวิชามีลักษณะเนื้อหาที่นักศึกษาจะต้องฝึกงานและดูงานในสถาบันวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ โดยนักศึกษาต้องทำรายงานส่งให้มหาวิทยาลัยเพื่อประกอบการประเมินผลทุกครั้ง

6.4 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา ชุดวิชาบางชุดวิชานักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้เข้าประชุมและสัมมนาทางวิชาการตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชา

6.5 การเข้าร่วมในสถานการณ์จำลอง ชุดวิชาบางชุดวิชา เช่น ชุดวิชาในสาขาวิชา นิเทศศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือวิทยาการจัดการ นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมในสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกทักษะความชำนาญในการแก้ปัญหาและการดำเนินงาน การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ในบางชุดวิชาของแต่ละสาขาวิชาจะจัดให้มีการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ ชุดวิชาการจัดการและเทคนิคการบริการ ในภัตตาคาร ของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ชุดวิชาการผลิตหนังสือพิมพ์ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง การสร้างสรรค์และผลิตสิ่งโฆษณา การผลิตงานประชาสัมพันธ์ของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ เป็นต้น

1.2 ระบบการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยได้ตระหนักว่านักศึกษาซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศอาจพบปัญหาบางประการในการศึกษาด้วยตนเองจากระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยจึงได้จัดบริการต่าง ๆ ดังนี้

1. การบริการด้านวัสดุการศึกษา วัสดุการศึกษาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดส่งทางไปรษณีย์ให้นักศึกษา ได้แก่

1.1 ชุดการสอน ประกอบเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติอย่างละ 2-3 เล่ม ต่อ 1 ชุดวิชา

1.2 เอกสารประชาสัมพันธ์ข่าว มสธ. ซึ่งจะแจ้งข่าวสารที่สำคัญของมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาทราบ เช่น การออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของชุดวิชาต่าง ๆ กำหนดการสอนเสริม กำหนดการสอบ ระเบียบและประกาศต่าง ๆ เป็นต้น

2. การบริการด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

2.1 วิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาชุดวิชาละประมาณ 10 รายการ ความยาวรายการละประมาณ 20 นาที เนื้อหาสาระของรายการวิทยุกระจายเสียงเป็นการเสริมความรู้ในเอกสารการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การผลิตรายการมีหลายรูปแบบ อาทิ การสัมภาษณ์ ละคร การอภิปราย ตารางการออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา จะจัดพิมพ์เป็นเล่มและจัดส่งให้นักศึกษาล่วงหน้าก่อนเปิดภาคการศึกษา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยให้บริการการกระจายเสียงในเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์เป็นประจำทุกวันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา คลื่น 1,467 กิโลเฮิรต์ ระบบ AM ส่งสัญญาณจากสถานีแม่ข่ายที่กรุงเทพฯ ไปยังสถานีย่อย 11 สถานี

2.2 วิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยผลิตรายการการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ชุดวิชาละ 3 รายการ ความยาวรายการละประมาณ 30 นาที โดยอาจเสนอเป็นของชุดรายการด้วยการรวมกลุ่มชุดวิชา หรือเสนอเป็นรายชุดวิชาด้วยการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ อาทิ สถานการณ์จำลอง ละคร การอภิปราย การสัมภาษณ์ สนทนา เป็นต้น ตารางออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษานั้น จะจัดพิมพ์เป็นแผ่นพับส่งไปกับข่าว มสธ. ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าก่อนเปิดภาคการศึกษา การจัดแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ จะแพร่ภาพออกอากาศทั่วประเทศทุกวัน โดยวันจันทร์-ศุกร์ ออกอากาศเวลา 05.30-07.00 น. วันเสาร์ออกอากาศเวลา 05.30-09.00 น. และวันอาทิตย์ออกอากาศเวลา 05.30-10.00 น.

3. การให้บริการการศึกษาและสื่อสอนเสริม

3.1 การสอนเสริม เป็นกิจกรรมบริการทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษา โดยคณาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนเสริมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยที่จะมีโอกาสพบปะกับนักศึกษาโดยตรงเพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 บุคลากรสอนเสริม บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอนเสริมแบ่งออกเป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย อาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยที่ได้แต่งตั้งให้เป็นอาจารย์สอนเสริมในภาคการศึกษานั้น ๆ

3.1.2 รูปแบบการสอนเสริม มหาวิทยาลัยจัดสอนเสริมหลายรูปแบบ รูปแบบปกติคือ สอนเสริม 2 ครั้ง ๆ ละ 5 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ยกเว้นชุดวิชาที่มีเนื้อหาแยกออกเป็น 3 ส่วน หรือชุดวิชาที่เห็นว่าควรจะใช้วิธีการจัดสอนเสริมแบบ 3 ครั้ง ๆ ละ 3-5 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา

3.1.3 กำหนดเวลาสอนเสริม การสอนเสริมจัดขึ้นในวันเสาร์และอาทิตย์ โดยมหาวิทยาลัยจะแจ้งกำหนดเวลาการสอนเสริมในข่าว มสธ.

3.1.4 วิธีเข้ารับการสอนเสริม นักศึกษาจะต้องติดตามประกาศกำหนดวัน เวลา การสอนเสริมของชุดวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้จากข่าว มสธ. หรือที่ศูนย์บริการ การศึกษา และเข้ารับการสอนเสริมตามที่กำหนดนั้น

3.2 ศูนย์บริการการศึกษา มหาวิทยาลัยโดยความร่วมมือของสถาบันการศึกษา และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดบริการการสอนเสริม สื่อเสริมการศึกษา และ การสอบแก่นักศึกษา โดยดำเนินการผ่านศูนย์บริการการศึกษา ซึ่งศูนย์บริการการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ ศูนย์บริการการศึกษาภาค ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด และศูนย์บริการ การศึกษาเฉพาะกิจ

4. การบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ มหาวิทยาลัยได้จัดบริการแนะแนว การศึกษาและอาชีพให้แก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มสมัครเข้ารับการศึกษจนสำเร็จการศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้นักศึกษารู้จักและคุ้นเคยกับระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้โดยเร็ว สามารถศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนพัฒนาวิธีการศึกษาให้เหมาะสมกับตนเองและมีโอกาสสำเร็จ การศึกษาโดยผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาและแนะแนว

5. การบริการข้อมูล ข่าวสาร ตอบคำถามและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ตอบคำถามและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา

6. การสอบ เพื่อเป็นการประหยัดและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัย จึงเปิดสนามสอบทุกจังหวัดทั่วประเทศ จังหวัดละหนึ่งสนามสอบเป็นอย่างน้อย ส่วนใหญ่จะ จัดสอบในโรงเรียนประจำจังหวัดที่เป็นศูนย์บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย นักศึกษามี ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดใดก็จะเข้าสอบตามสนามสอบในจังหวัดของตน กำหนดวันเวลาสอบจะตรงกับเสาร์ – อาทิตย์ และดำเนินการสอบแต่ละครั้งให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 2 วัน โดยจะกำหนดให้ มีการสอบ วันละ 2 คาบ หรือ 3 คาบตามความเหมาะสม ระบบการจัดสอบแต่ละภาคการศึกษา จะมีการสอบ 2 ครั้งคือ สอบไล่และสอบซ่อมสำหรับนักศึกษาที่สอบไล่ไม่ผ่าน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังเปิดภาคการศึกษาพิเศษให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนได้ 1 ชุดวิชา และจะสอบ ไล่พร้อมกับการสอบซ่อมภาคการศึกษาที่ 1 นักศึกษาที่สอบไล่ภาคการศึกษาพิเศษไม่ผ่านจะ ไม่มีการสอบซ่อม ส่วนการแจ้งผลสอบมหาวิทยาลัยจะแจ้งผลการสอบให้นักศึกษาทราบเป็น รายบุคคลทางไปรษณีย์หลังจากสอบแต่ละครั้งประมาณ 30 – 45 วัน นอกจากนี้นักศึกษา สามารถสอบถามผลสอบได้ทางหมายเลขโทรศัพท์ 0 2982 9633 (อัตโนมัติ) และทางเว็บไซต์ ของมหาวิทยาลัย <http://www.stou.ac.th>

7. การวัดและประเมินผลการศึกษา

7.1 การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยจัดแบ่งลักษณะเนื้อหาชุดวิชาออกเป็น ชุดวิชาเชิงทฤษฎีและชุดวิชาเชิงปฏิบัติ สาขาวิชาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการ ฝึกปฏิบัติและการสอบไล่ประจำภาคการศึกษาตามลักษณะของแต่ละชุดวิชา โดยชุดวิชาเชิง

ทฤษฎีมีคะแนนปฏิบัติไม่เกินร้อยละ 20 และให้คะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ส่วนชุดวิชาเชิงปฏิบัติกำหนดการประเมินผลโดยถือคะแนนฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ และคะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษาเป็นส่วนประกอบ โดยสาขาวิชาจะ กำหนดสัดส่วนของคะแนนตามความเหมาะสมของแต่ละชุดวิชา

7.2 การประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดลำดับชั้นการแสดงความ สามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละชุดวิชาดังนี้

ลำดับชั้น	ความหมาย
H (ได้คะแนนร้อยละ 76 ขึ้นไป)	เกียรตินิยม (Honour)
S (ได้คะแนนร้อยละ 60-75)	ผ่าน (Satisfactory)
U (ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60)	ไม่ผ่าน (Unsatisfactory)
I	ไม่สมบูรณ์ (Incomplete)

การนับชุดวิชาสะสมเพื่อให้ครบหลักสูตร จะนับเฉพาะชุดวิชาที่นักศึกษาสอบได้ ลำดับชั้น H และ S เท่านั้น โดยแต่ละลำดับชั้นจะมีค่าดังนี้

H ของแต่ละชุดวิชา มีค่า 4.00

S ของแต่ละชุดวิชา มีค่า 2.30

7.3 กิจกรรมการอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ มหาวิทยาลัยจัดให้กับนักศึกษาตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษา กล่าวคือ หลักสูตร การศึกษาของแต่ละสาขาวิชาได้กำหนดให้มี ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพซึ่งเป็นชุดวิชาบังคับ ในโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา ซึ่งนักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาสุดท้าย และได้กำหนดการประเมินผลการเรียนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพไว้ 2 ส่วน คือ สอบภาคทฤษฎีตามตารางสอบไล่ประจำภาค ซึ่งได้กำหนดคะแนนในส่วนนี้ไว้ร้อยละ 40 และ เข้ารับการอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพตามเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษา ส่วนนี้ ได้กำหนดคะแนนในการประเมินไว้ร้อยละ 60

7.4 การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อ

1. สอบได้จำนวนชุดวิชาครบถ้วนตามหลักสูตร และข้อกำหนดอื่น ๆ ของ สาขาวิชาคือ ปริญญาตรี (4 ปี) ศึกษาไม่น้อยกว่า 22 ชุดวิชา หรือ 132 หน่วยกิต ปริญญาตรี ต่อเนื่อง (3 ปี) ศึกษาไม่น้อยกว่า 18 ชุดวิชา หรือ 108 หน่วยกิต ปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) ศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ชุดวิชาหรือ 72 หน่วยกิต และประกาศนียบัตร (1 ปี) ศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ชุดวิชา

2. มีระยะเวลาการศึกษาตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

3. ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

4. ไม่มีพันธะหนี้สินค้างชำระต่อมหาวิทยาลัย

3. เอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล

3.1.1 เพศ

เพศหญิงกับเพศชาย มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทางกายภาพ ส่วนด้านคุณลักษณะภายในบุคคลก็มีความแตกต่างกัน เช่น ความคิด อุดมคติ ความละเอียดอ่อนในการทำงาน เป็นต้น จึงได้มีงานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศของผู้เรียนว่ามีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ ดังเช่นงานวิจัยต่อไปนี้

มอร์ติเมอร์ และคนอื่น ๆ (Mortimore; & et al. 1989) ทำการวิจัยผลการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพศของนักเรียนในด้านการอ่าน หรือความก้าวหน้าทางการเรียน นอกจากนี้ สุกัญญา แยมยิม (2541: 68) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นเพศหญิงมีความตั้งใจเรียนอยู่ในระดับสูง ระวีวรรณ จำเรียง (2540: 149) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนดอนเมืองทหารบำรุงกรุงเทพ พบว่า เพศหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเพศชาย ซึ่งข้อค้นพบสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ สงคราม (2546: 81) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโครงการการศึกษาสายสามัญระบบทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า เพศของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเพศหญิงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าเพศชาย ซึ่งให้เหตุผลว่าอาจเป็นเพราะเพศหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อน มีทักษะในการเรียนรู้ได้ดี มีสมาธิมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนมากกว่าเพศชาย ที่สนใจในกิจกรรมหรือการเข้ากลุ่มกับเพื่อนมากกว่า

นอกจากนี้ในงานวิจัยของ สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่าในด้านเพศ นักศึกษาชายและหญิงมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชายสูงกว่าของนักศึกษาหญิงในด้านต่อไปนี้ คือ การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียน

ของตนเอง มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา มีความรักที่จะเรียน มองอนาคตในแง่ดี และโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ มีเพียงองค์ประกอบเดียว คือ มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.2 อายุ

อายุเป็นตัวแปรที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาในระบบทางไกล เพราะการศึกษาในระบบนี้ ไม่มีขีดจำกัดในเรื่องอายุของผู้เรียน ผู้เรียนจึงมีช่วงอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างระหว่างอายุนี้ อาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกัน ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ (2541: 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ของกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภทโดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และอายุ กับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเอง พบว่าการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาของ เส็งยมจิต เรื่องมณีชีชวัล (2543: 60) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบตามตัวแปรอายุ พบว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในรายองค์ประกอบ และโดยรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยรวมและในรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

กิงกาญจน์ ปานทอง (2545: 85) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี เพราะนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความคิดความอ่านมากขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจแน่วแน่ในการศึกษาเล่าเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน้าที่การงานของตนเองให้ก้าวหน้าต่อไปได้

3.1.3 รายได้

รายได้ของนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษา เพราะนักศึกษาจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลาของการศึกษา เช่น ค่าใช้จ่ายด้านการลงทะเบียน เอกสารตำรา และอื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันอีกด้วย

ราห์มัน (จักรินทร์ พริ้งทองฟู 2546: 21; อ้างอิงจาก Rahman. 1965: 405) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนสำเร็จนั้น เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญคือขาดทุนทรัพย์ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ อันมีผลก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ จนต้องออกจากโรงเรียนไปก่อนสำเร็จการศึกษา

จรัมพร สุวรรณวิณะ (2542: 57) ได้สำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวง ปทุมธานี พบว่า นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมี ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการศึกษาของ ไรท์ และบีม (Wright; & Beam. 1974) ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลของฐานะเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเรียน ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัย พบว่า รายได้ ของครอบครัวเป็นตัวทำนายคะแนนเฉลี่ยได้ดีที่สุดในกลุ่มตัวแปรที่เป็นตัวแปรด้านสภาพทาง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

3.1.3 พื้นฐานความรู้เดิม

พื้นฐานความรู้เดิม เป็นความรู้ และความสามารถของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ในสิ่งที่ต้องการศึกษา ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้เดิมมากจะสามารถศึกษาต่อได้ง่ายและรวดเร็ว ได้มี งานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปรด้านพื้นฐานความรู้เดิมที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนไว้ดังนี้

ธนพร ศรีพงษ์ และบุญเลิศ บุญส่งไพศาล (2543: 47) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยคริสเตียน พบว่า ปัจจัยด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยคริสเตียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูง ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ระดับปริญญาตรีสูง ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีต่ำไปด้วย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ แสนพลพัฒน์ (2541: 66–67) พบว่าตัวแปรที่พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คือคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ นอกจากนี้แล้ว ยังมีงานวิจัยของ อารมณ สนานนท์ (2540: 15–16) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ พบว่า เกรดเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: 137–138) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช พบว่า พื้นฐานความรู้เดิมที่ดี ของนักศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นบัณฑิตได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ และพื้นฐานความรู้เดิม ของนักเรียนน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรในระบบทางไกลได้

3.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน

3.2.1 การวางแผนการเรียน

3.2.2 การใช้สื่อการศึกษา

3.2.3 การเตรียมพร้อมและการสอน

พฤติกรรมการเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียน พฤติกรรมการเรียนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมการเรียนที่ดี และพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ดี โดยทั่วไปเป็นที่เชื่อกันว่า ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี มักจะประสบความสำเร็จทางการเรียนสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ดี โอกาสประสบความสำเร็จก็น้อย หรือไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน แต่พฤติกรรมการเรียนเกิดจากการฝึกฝนหรือปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้น ผู้เรียนสามารถแก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนของตนเองได้

การศึกษาในระบบทางไกล ผู้เรียนกับผู้สอน อาศัยการติดต่อสื่อสารผ่านทางจดหมาย หรือไปรษณีย์เป็นหลัก ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายไม่มากนัก แต่ก็มีข้อจำกัดทางด้านระยะเวลา ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี คือมีการวางแผนการเรียนที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก โดยเฉพาะให้ความสนใจกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติในระหว่างที่ยังศึกษาอยู่ ตามกำหนดเวลาหรือตามคำแนะนำที่มหาวิทยาลัยแจ้งให้นักศึกษาทราบ เริ่มตั้งแต่การลงทะเบียนเรียน การใช้สื่อเสริม การจดบันทึก การเข้ารับการสอนเสริม จนกระทั่งการเตรียมตัวสอบให้พร้อมอยู่ตลอดเวลา การมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในระบบทางไกล

แมดดอกซ์ (Maddox. 1963: 2) กล่าวว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนแต่ละคนที่มีต่อการเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน เมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจย่อมมีพฤติกรรมนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยของบุคคลนั้น ๆ ไปในที่สุด นอกจากนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538: 1) กล่าวว่าพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การแสดงออกถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งหมายที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผล การเรียนของตน

ชาติชาย หมั่นสมักร (2542: 35) กล่าวว่านิสัยทางการเรียนเป็นพฤติกรรมด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียน คือ การฝึกใช้ภาษาโดยอาศัยกิจกรรมเชิงสื่อสาร รวมถึงวิธีการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษาด้วย

กึ่งกาญจน์ ปานทอง (2545: 19) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียนไว้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสมกับวัน เวลา และสถานที่ ได้แก่การแบ่งเวลาในการเรียน การเข้าเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้านการทบทวนบทเรียน และการเตรียมตัวสอบ

สุจิตรา บุญอยู่ (2542: 52) กล่าวว่าเนื่องจากระบบการศึกษาทางไกลมีระบบการดำเนินงานแตกต่างจากการเรียนปกติ ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนก็ย่อมแตกต่างกัน เพราะผู้เรียนต้องมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนั้นการศึกษาทางไกลนั้นเน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การอ่านเอกสารประกอบการเรียนล่วงหน้า ดังนั้นผู้เรียนควรมีพฤติกรรมเรียนที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกล เช่นการวางแผนการเรียน ลักษณะและวิธีการอ่าน การจดบันทึก การใช้สื่อการสอน การมีวินัยในตนเอง การเข้ารับการสอนเสริม การเตรียมตัวและการสอบ

จากความหมายของพฤติกรรมเรียนดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การแสดงออกหรือการปฏิบัติตัวของนักศึกษาต่อการเรียน ไม่ว่าจะเป็น การอ่าน การวางแผนการอ่านและการทำแบบฝึกหัด การจดบันทึก การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตลอดจนการเตรียมพร้อมในการสอบ

เพอร์วิส (Pervis 1983: 163-176) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเรียน การสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่าผู้เรียนจะยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของครูทำให้รู้ไม่กว้าง เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุก ๆ ด้าน ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อการเรียนการสอนประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ และนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพแล้ว ทั้งช่วงว่างจากการเรียนมานานทำให้ขาดทักษะในการอ่าน การเขียนและความเข้าใจ เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนต่อเนื่องกันมา นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่เรียนวิธีนี้ต้องศึกษาด้วยตนเอง ต้องโดดเดี่ยวทำให้รู้สึกเหงาเนื่องจากไม่มีเพื่อนร่วมปรึกษาในการเรียน

จิรวุฒิ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลยุทธ์ในการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ พบว่า กลยุทธ์ในการศึกษามีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องตกอยู่ในสภาพรอพินิจ ได้แก่วิธีการเรียนและกลยุทธ์ในการศึกษา คือ ไม่เอาใจใส่การเรียน อ่านหนังสือน้อย

สนใจเรื่องอื่นมากกว่าเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียนยากอ่านไม่ค่อยเข้าใจ จับประเด็นสำคัญไม่ได้ เนื้อหาวิชามาก อ่านหนังสือสอบไม่ทัน วางแผนการเรียนผิด

สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: 137–138) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

การศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการเรียน พื้นฐานการศึกษา รายได้ของนักศึกษา อายุของนักศึกษา ความมีวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และระบบบริการของมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นบัณฑิต คือ การมีพื้นฐานความรู้เดิมที่ดี และการวางแผนการเรียนที่ดีระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของงานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน ฝ่ายวางแผน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546: บทคัดย่อ) พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการเรียนที่ดี โดยได้กำหนดแผนการศึกษาเอกสาร การสอนประจำหน่วยทุกหน่วยและแผนการทำกิจกรรมในรูปแบบฝึกปฏิบัติแต่ละภาคการศึกษา

นอกจากจะมีการวางแผนการเรียนที่ดีแล้ว การมีทักษะการใช้สื่อการศึกษาก็มีความสำคัญยิ่งในระบบการศึกษาทางไกล เพราะผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นหลัก สื่อการเรียนจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการสำเร็จการศึกษา ในการจัดการศึกษาระบบทางไกลในปัจจุบัน ได้เน้นการใช้ “สื่อประสม” แทนที่จะใช้สื่อเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว กล่าวคือได้มีการประยุกต์เอาสื่อทางด้านไปรษณีย์วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม มาจัดเป็นระบบสื่อประสมโดยถือสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นแกนกลางและใช้สื่ออื่น ๆ เป็นสื่อประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

นิคม ทาแดง (2534: 482–442) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การใช้สื่อประสมสามารถแยกออกเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

1. ระบบสื่อประสมบูรณาการ เป็นการประสมประสานทุกสื่อที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ไม่แยกบทบาทของสื่อแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบย่อย คือ

1.1 ระบบสื่อหลัก – สื่อเสริม มีการกำหนดให้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นสื่อหลัก และสื่อประเภทอื่น ๆ เป็นสื่อเสริม สื่อหลักจะบรรจุเนื้อหาสาระทุกอย่างครบสมบูรณ์ สื่อเสริมเป็นเพียงส่วนเสริม เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาในสื่อหลักดียิ่งขึ้นเท่านั้น ระบบนี้ใช้มากในการจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีทางไกล และมหาวิทยาลัยเปิดทั่วโลก

1.2 ระบบโครงสร้างเดี่ยว ไม่มีการกำหนดสื่อหลักสื่อเสริม ทุกชนิดที่นำมาใช้จะเป็นสื่อหลักทั้งหมด ผู้เรียนต้องศึกษาจากทุกสื่อจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน สื่อแต่ละประเภทอาจจะเหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหาแต่ละอย่างแล้วนำมาจัดเข้าระบบกันเป็นขั้นตอนให้ผู้เรียนเรียนเหมือนบทเรียนแบบโปรแกรม

2. ระบบสื่อประสมแบบแยกบทบาท เป็นระบบที่สื่อแต่ละอย่างจะทำหน้าที่และบทบาทของตนแยกจากกันอย่างชัดเจน ระบบนี้แยกออกเป็น 2 แบบย่อย คือ

2.1 ระบบหลายส่วน ผู้กำหนดสื่อจะนำหลักสูตรมาวิเคราะห์ว่าเนื้อหาตอนใดจะใช้สื่อใด เช่น บทที่ 1 ใช้สิ่งพิมพ์ บทที่ 2 ใช้วีดิทัศน์ บทที่ 3 ใช้ชุดทดลอง ผู้เรียนต้องเรียนจนครบทุกบทโดยใช้สื่อทุกประเภทที่กำหนดไว้

2.2 ระบบหลายช่องทาง เนื้อหาแต่ละตอนจะถูกผลิตออกมาในรูปของสื่อหลายชนิดให้ผู้เรียนเลือกได้ เช่น มีเนื้อหา 5 บท แต่ละบทจะนำเสนอเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ด้วยสื่อตำรา วิद्यุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะเลือกศึกษาจากสื่อใดก็ได้ เนื้อหาครบถ้วนเหมือนกัน รูปแบบนี้เหมาะสมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

นอกจากการใช้สื่อที่กล่าวมาแล้ว ในปัจจุบันได้มีการนำคอมพิวเตอร์และดาวเทียมมาใช้ในการเรียนการสอนทางไกลกันแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ปิยฉัตร สมบัติศิริพันธ์ และคนอื่น ๆ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อเสริมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัย พบว่า สื่อเสริมที่บัณฑิตนิยมใช้มากที่สุด คือการสอนเสริม เทปเสียง และรายการวิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ โดยอาจารย์สามารถถ่ายทอดเนื้อหาในการสอนเสริมได้ระดับดีมาก ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พบมาก คือ การเดินทางไม่สะดวก และอาจารย์สอนไม่ครบตามเวลา สำหรับเทปเสียงนั้น บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ และประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับดีมาก ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ เทปเสียงมีไม่เพียงพอให้บริการและเสียงไม่ชัดเจน ในทำนองเดียวกันบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่จะไปใช้สื่อเสริม

ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และคนอื่น ๆ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อค้นหาแนวโน้มการเรียนในอนาคตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยสอบถามจากนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 5,000 คน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการศึกษา จำนวน 36 คน พบว่า แนวโน้มการเรียนในอนาคตของนักศึกษาที่ควรจะเป็นไปได้มากที่สุดตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นักศึกษาจะยังเรียนด้วยตนเองเป็นหลัก การเรียนการสอนจะใช้สื่อประสม ไม่ได้อาศัยตำราหรือเอกสารการสอนเป็นหลักอย่างเดียว ยังคงมีการเรียนการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ ห้องสมุดจะขยายบริการนอกเวลา มีการเรียนการสอนด้วยดาวเทียม การเรียนจะยืดหยุ่นและปรับได้ตามความเหมาะสม นักศึกษาจะสามารถสอบถามปัญหาการเรียนได้ตลอดเวลา โดยผ่านสื่อที่ทันสมัย จะมีการพัฒนาห้องสมุดในส่วนภูมิภาคทั้งในด้านสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบการเรียน และรูปแบบการใช้บริการต่าง ๆ ส่วนด้านแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก คือ จะมีการใช้ห้องสมุดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จะมีการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากขึ้น การเรียนการสอนจะเป็นรูปแบบของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาโดยผ่านสื่อที่ทันสมัยมากขึ้น จะมีการสอนโดยเคเบิลทีวี จะมีการเรียนจากเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกันมากขึ้น และจะใช้ระบบการ

สอนแบบประชุมทางไกลชนิดสื่อสาร 2 ทาง สำหรับแนวโน้มการเรียนที่เป็นไปได้มากตามความคิดเห็นของนักศึกษา คือ การเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ โดยผ่านสื่อที่ทันสมัย มีการใช้สื่อประสม การใช้ระบบการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ การเรียนทางวิทยุโทรทัศน์ที่นักศึกษาสามารถสอบถามปัญหาได้ การใช้ระบบการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยตนเอง การเรียนจากเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษาด้วยกันมากขึ้น การวัดผลจะใช้หลาย ๆ แบบแทนการสอบเพียงครั้งเดียว มีการใช้เคเบิลทีวี และห้องสมุดแบบวิดีโอและอิเล็กทรอนิกส์

จากเอกสารและงานวิจัยดังได้กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการเรียน การใช้สื่อการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษาเฉลี่ยต่อสัปดาห์ และการเตรียมพร้อมและการสอบ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลได้

3.3 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

3.3.1 สาขาวิชา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เปิดสอนทั้งหมด 12 สาขาวิชา ดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแต่ละสาขาวิชาก็มีความแตกต่าง และความยากง่ายไม่เหมือนกัน รวมถึงความแตกต่างในลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528: บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสิตจำแนกตามสาขาวิชา: การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการนำความรู้ไปใช้ การใช้ภาษา กริยามารยาท รสนิยม ศาสนา การเมืองและสังคม และเปรียบเทียบลักษณะนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านกริยามารยาทสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำสุด

2. ลักษณะด้านความมีเหตุผล มีความสำคัญต่อนิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด แต่นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่า ลักษณะการใฝ่รู้มีความสำคัญต่อนิสิตมากที่สุด และนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชา มีความเห็นตรงกันว่า ลักษณะด้านรสนิยมมีความสำคัญต่อนิสิตน้อยที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตทั้ง 9 ด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านความมีเหตุผล และด้านศาสนาของนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการใฝ่รู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้ ด้านการใช้ภาษา ด้านกริยามารยาท ด้านรสนิยม ด้านการเมือง ด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

ส่วนอารมณ์ รอดอินทร์ (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 7 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และความมั่นใจในตนเองโดยเปรียบเทียบลักษณะของ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะสภาพ หรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ด้านความมั่นใจในตนเองสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำสุด โดย นักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชามีความเห็นว่า ลักษณะของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เป็น ลักษณะที่มีความสำคัญและมีมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ ลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่า ลักษณะความคิด อารมณ์ และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะด้าน สังคมของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กายภาพและสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และด้าน ศาสนา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์

จิรวัดน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการศึกษาของ นักศึกษาคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงและต่ำ พบว่า นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ใช้กลยุทธ์เกี่ยวกับกระบวนการใช้ความรู้สูงกว่า คณะอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของสมบุญณ์ ผุยดี (2547: 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้เวลาด้าน การเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยา- ศาสตร์สุขภาพ มีการใช้เวลาด้านการเรียนมากกว่านิสิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งให้เหตุผลว่าอาจเป็น เพราะหลักสูตรวิชาชีพแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเป็นหลักสูตรเฉพาะที่จัดขึ้นตามความสนใจของ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสาขาวิชา จึงถือเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างในด้านการใช้เวลาด้านวิชาการหรือ ด้านการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

3.3.2 การให้บริการการศึกษา

คอตเลอร์ (Kotler. 1988: 477) กล่าวว่า การบริการเป็นการปฏิบัติการใด ๆ ซึ่งไม่ สามารถจับต้องได้จากกลุ่มบุคคลหนึ่ง สามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งการกระทำนี้อาจจะ รวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2534: 531) ให้ความหมายของการบริการ การศึกษาทางไกลว่า การบริการการศึกษาทางไกล หมายถึง การปฏิบัติหรือกิจกรรมที่สถาบัน การศึกษาทางไกลจัดขึ้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล ให้สามารถศึกษาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริการการศึกษาทางไกลเป็นระบบการสนับสนุนการศึกษา ด้วยตนเองที่มีความสำคัญต่อระบบการศึกษาทางไกล ดังนี้ (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2534: 531-532)

1. ช่วยสนับสนุนการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้การศึกษาก้าวไปด้วยความสะดวก
3. ช่วยให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อการเรียน
4. ช่วยขจัดปัญหาด้านระบบการเรียนการสอนหรือด้านเนื้อหาวิชา
5. ช่วยเปิดโอกาสให้บุคคลได้ศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงโดยประหยัด

ประเภทของการบริการการศึกษาทางไกล

1. บริการรับสมัครเข้าศึกษาและลงทะเบียน
2. บริการการศึกษาทางไปรษณีย์
3. บริการเสริมการศึกษา
4. บริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
5. บริการสอนทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
6. บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา
7. บริการจัดสอบและการสำเร็จการศึกษา
8. บริการข้อมูลข่าวสาร

หลักการของการบริการการศึกษาทางไกล

การบริการการศึกษาทางไกลจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องดำเนินการโดยยึด หลักการ ต่อไปนี้ (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2534: 536-537)

1. บริการให้ถึงตัวหรือใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด
2. บริการให้ผู้เรียนรับภาระน้อยที่สุด
3. บริการในรูปแบบและวิธีการที่ง่าย สะดวกรวดเร็ว ไม่ซับซ้อน
4. บริการให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน
5. บริการให้ครอบคลุมทุกระบบของการสอนทางไกล
6. บริการโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมได้บ้าง
7. บริการให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ
8. บริการที่มีองค์กรกลางของสถาบันการศึกษาทางไกล ทำหน้าที่ประสานการ

ให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียน

สุมาลี สังข์ศรี และคนอื่น ๆ (2546: 11–15) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรจากประเทศต่าง ๆ : ประสบการณ์เพื่อประยุกต์สู่การพัฒนากระบวนกรศึกษาทางไกลของไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นผู้ให้ข้อมูล พบว่า ปัญหาของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกลคือการได้รับสื่อหรือเอกสารการเรียนล่าช้า หรือไม่ถึงมือผู้รับ ทำให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารไม่ทัน หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ทันตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

เพราะฉะนั้น ระบบการบริการของมหาวิทยาลัยน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเอื้ออำนวยการศึกษาในระบบทางไกลให้สามารถประสบผลสำเร็จได้ เช่น การบริการข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่รวดเร็ว ทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ได้ตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

3.3.3 การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

เพื่อให้ได้ความคิดในการรับรู้ (Perception) ที่ชัดเจน จึงได้รวบรวมความหมายในการรับรู้ตามได้มีผู้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้หลาย ๆ ท่าน ดังนี้

บรรพต สร้อยศรี (2535: 17) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการภายในที่ประสาทสัมผัสเข้าเข้ามา แล้วตีความเป็นความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ ความเชื่อของแต่ละบุคคล ช่วยในการตีความและแปลความหมายสิ่งเร้านั้น

วัชร ทรัพย์มี (2536: 42) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นการตีความของการรับสัมผัสออกเป็น สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้

จกมล หินโน (2538: 11) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความ หรือให้ความหมายกับสิ่งที่ได้รับโดยผ่านประสาทสัมผัส และการรับรู้นี้มีอิทธิผลไปสู่การกระทำต่าง ๆ ของบุคคลตามกระบวนการรับรู้ ดังนี้

1. สิ่งเร้า หรือข้อมูลกระทบอวัยวะสัมผัส ส่งผ่านเข้าสู่สมอง
2. สมองแปลความหมายหรือให้ความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ

จรัญ นพเกตุ (2540: 3) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการประมวลผลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว โดยผ่านอวัยวะความรู้สึก

อารี พันธุ์ณี (2540: 139) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากกระทบกับประสาทสัมผัส โดยการแปลความหมายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับสิ่งนั้นให้ตัวเรา เช่น สายตาที่มองเห็นภาพและแปลความหมายเป็นสิ่งสวยงาม น่าเกลียด เป็นต้น

เสนาะ ตีเยาว์ (2544: 430) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการรับและแปลความหมายของข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัว การรับรู้ไม่ได้หมายความว่ารับรู้ทั้งหมด แต่ผู้รับรู้อาจเลือกข้อมูลบางอย่างที่ตัวเองสนใจและคุ้นเคยแล้วนำมาจัดระเบียบข้อมูลที่ได้นั้น โดยอาศัยความประทับใจและประสบการณ์ของแต่ละคน มนุษย์รับรู้จากสิ่งแวดล้อมตามปกติ โดยอาศัยประสาททาง

ร่างกายทั้ง 5 อย่าง คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย เมื่อรับรู้ข้อมูลแล้วก็นำเอามากลั่นกรองเพื่อใช้ในการตัดสินใจ มีข้อมูลบางอย่างนำมาพิจารณาและข้อมูลบางอย่างละเลยไม่สนใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกของคน คนจึงรับรู้เรื่องเดียวกันแต่มีความเห็นแตกต่างกัน ความแตกต่างในการรับรู้บางคนอาจตรงกันข้าม และความแตกต่างนี้เองที่ทำให้การแปลความหมายของการสื่อสารแตกต่างกัน

มูธิน (Muthin. 1983: 13) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การนำเอาลักษณะต่างๆ ของสิ่งเร้า (การรู้สึก) และสิ่งที่อยู่ภายในตัวของบุคคล คือ ความรู้ การเรียนรู้ ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลมารวมกัน (ตีความ) เป็นการรับรู้ของบุคคล

ฟลาวเวล (Flavel. 1985: 164) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลรับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งอยู่รอบตัวเรา รวมถึงการที่เรารู้ว่า มีอะไรเกิดขึ้น มีการแยกแยะความแตกต่างของสิ่งเร้าและเลือกวิธีตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ด้วย

จากความหมายของการรับรู้ที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การให้ความหมายกับสิ่งที่ประสาทสัมผัสได้รับสัมผัสเข้าสู่สมองโดยการแปลความหมาย ตีความหมาย ซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ ความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ลักษณะของการรับรู้กับลักษณะของสิ่งเร้า

1. ลักษณะของผู้รับ การที่บุคคลเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหลัง มากน้อยอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะผู้รับรู้แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านกายภาพ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทำให้การรับรู้ต่างกันออกไป และยังพิจารณาอวัยวะรับสัมผัสต่างๆ ปกติหรือไม่ ถ้าผิดปกติหรือหย่อนสมรรถภาพก็ย่อมทำให้การรับรู้ผิดไป เช่น หูตึง เป็นหวัด สายตาสั้น ยาว เอียง การรับรู้สามารถทำให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ ถ้าเราใช้อวัยวะสัมผัสหลายชนิดช่วยกัน เช่น ใช้นิ้วกับจมูกร่วมกันในการรับรู้รสหรือใช้ตาและหูสัมผัสเหตุการณ์ต่างๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้สามารถแปลความหมายได้ถูกต้อง

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านจิตวิทยาของคนที่มีความรู้หรือการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจ ตั้งใจ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้เดิม

2. ลักษณะของสิ่งเร้า คุณสมบัติของสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเราเกิดความสนใจที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้ของคนเรากลายเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ได้แก่

2.1 ความใกล้ชิดกับสิ่งเร้า

2.2 ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า

2.3 ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้า

2.4 สภาพ และพื้นฐานการรับรู้

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542: 14) กล่าวว่า การรับรู้ที่ปรากฏทางสังคมเป็นการตีความหรือแปลความหมายสิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ปรากฏการณ์ทั้งสังคมเป็นเหตุให้เกิด 2 ประการ คือ

1. ระดับการรับรู้ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เซอร์วิญญา หรือความเฉลียวฉลาดต่างกัน ย่อมตีความหรือแปลความหมายต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป

2. การเปลี่ยนการรับรู้ ถ้ามีการรับรู้ต่ำโดยมีโอกาสนทนาหรืออภิปรายกับผู้มีระดับการรับรู้สูง ก็อาจถูกผู้มีระดับการรับรู้สูงเปลี่ยนแนวความคิดหรือแนวทางการรับรู้ได้

ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย จึงหมายถึง การได้รับและเข้าใจความหมายของข้อมูล หรือความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในลักษณะของข้อมูลข่าวสาร ระบบการศึกษา การบริการของมหาวิทยาลัย ซึ่งการรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาระบบทางไกลที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างไกลกัน เพราะการรับทราบข้อมูลต่างๆ อย่างถูกต้อง จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถวางแผนการเรียนของตนเองได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยจึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักศึกษาสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลได้

3.3.4 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย

ความหมาย

อนาสตาซี (Anastasi. 1976: 453) กล่าวว่า เจตคติเป็นความโน้มเอียงที่จะแสดงออกในทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เจตคติไม่อาจสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงจากพฤติกรรมภายนอก

ทองนวล ภูประเสริฐ (2538: 35) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ ความคิด ซึ่งมีความรู้สึกทั้งด้านบวกและด้านลบ มีทั้งระดับมากและน้อย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

ธัญสิทธิ์ วรรณปกาสิต (2543: 11) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สภาพของจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ทำที่ ความคิดเห็นของบุคคล ที่มีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยบุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงนิมิต คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน และเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนี้ สามารถสร้างขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545: 138) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มทางพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาพความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่บนพอสมควร

ลักษณะของเจตคติ

ชอร์ และ ไรท์ (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 57–59; อ้างอิงจาก Show; & Wright. 1967: unpagged.) ได้รวบรวมลักษณะทั่วไปหรือมิติของเจตคติจากแนวความคิดของนักจิตวิทยาหลายคน มองเจตคติว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับการประเมินมโนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรม แรงจูงใจเจตคติเป็นเพียงความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมิน ยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงแนวเข้มข้นตามแนวของทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบ นั่นคือเป็นการแสดงความรู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไม่ทางลบมากหรือน้อย ความเข้มข้นศูนย์ก็คือไม่รู้สึกนั่นเอง หรือเป็นกลางระหว่างบวก กับลบ

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาเองแต่กำเนิด เจตคติเกิดจากการเรียนรู้สิ่งที่ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า ก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่รู้จักไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิดเจตคติ

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ เจตคติจะมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติที่ได้สัมผัสเรียนรู้มากน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ

5. เจตคติมีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม คือกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูง กลุ่มที่มีลักษณะต่างกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันย่อมมีความสัมพันธ์กันด้วย

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือถ้าเป็นเจตคติจริง ๆ แล้วการเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยาก

ไทรแอนดิส (ประนอม เจริญชนม์. 2545: 34–5; อ้างอิงจาก Triandis. 1971: 3) ได้สรุปลักษณะเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำมีผลให้บุคคลมีท่าทีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง

2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่จะเกิดจากการเรียนและประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง

3. เจตคติ มีความหมายที่อ้างอิงถึงตัวบุคคลหรือสิ่งของเสมอ นั่นคือเจตคติเกิดจากสิ่งที่มีตัวตนและสามารถอ้างอิงได้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545: 138) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ว่า

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
2. เจตคติมีลักษณะที่คงทนอยู่นานพอสมควร
3. เจตคติมีลักษณะของการประเมินค่าอยู่ในตัว คือจะบอกลักษณะดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ เป็นต้น
4. เจตคติทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติ
5. เจตคติบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลของสิ่งของ และบุคคลกับสถานการณ์ นั่นคือเจตคดีย่อมมีที่หมายนั่นเอง

องค์ประกอบของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527: 183-184) อธิบายถึงองค์ประกอบของเจตคติ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึก หรือความคิด (The Cognitive Component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกรู้สึก (The Effective Component) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินค่า ประเมินความรู้สึกรู้สึก ความชอบ หรือตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง องค์ประกอบด้านพฤติกรรมเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึกหรือความคิด และด้านความรู้สึกรู้สึก

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545: 138-139) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับการรู้ การคิด (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิด ความเชื่อถือ ที่คนเรามีต่อสิ่งเร้า รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี บวกหรือลบ ในกรณีที่เรารู้จักสิ่งใดดี เราก็ม会有เจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าเรารู้จักในสิ่งไม่ดีก็จะมีเจตคติไม่ดีเช่นกัน ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลยก็จะมีเจตคติขึ้น
2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้า เมื่อเราเกิดความรู้ การติดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วก็จะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทิศทางที่ดีหรือไม่ดี ในขั้นนี้จะเป็นเจตคติที่มีทิศทางแล้ว ซึ่งเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก
3. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มในการกระทำ (Action Tendency Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมที่จะสนับสนุนช่วยเหลือหรือทำลายล้าง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นทั้งความรู้สึกทางบวก และทางลบ เช่น ชอบ ไม่ชอบ หรือ พอใจ ไม่พอใจ

ดังนั้น เจตคติต่อมหาวิทยาลัย จึงหมายถึงความรู้สึกทั้งด้านบวกและลบของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยถ้ามีเจตคติด้านบวกก็จะมีความรู้สึกที่ดี ภาคภูมิใจต่อมหาวิทยาลัย และมีความพยายามศึกษาเล่าเรียนจนกระทั่งประสบความสำเร็จได้ ซึ่งเจตคติต่อมหาวิทยาลัยจึงน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลได้

3.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว

3.4.1 ความรับผิดชอบ

ได้มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

ฟลิปโป (ศิรินนท์ วรรณทิกิจ. 2545: 8; อ้างอิงจาก Flippo. 1966: 122) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ดิกคินสัน (Dickinson. 1987: 9–11) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ การเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ การบันทึกผลการเรียน การแบ่งเวลา การประเมินผล การเรียน การเลือกทำกิจกรรม การเลือกพบบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจในพฤติกรรมดังกล่าว เป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

จันทรา พวงยอด (2543: 3) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติตนในการเรียน และการยอมรับผลการกระทำของตนเอง

สำเนียง ศิลป์ประกอบ (2540: 9) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการแสดงออกในลักษณะของการรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียรเข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามค้นคว้า และซักถามจากสมาชิกในกลุ่ม หรือครูผู้สอนด้วยความสนใจ เอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่อง และผิดพลาดด้วยความเต็มใจแม้จะถูกตำหนิและแก้ไขหลายครั้ง

ปรียา ชัยนิยม (2542: 9) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียรและความละเอียดรอบคอบ ตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคม เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ยอมรับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบ และรับชอบในการกระทำของตนเอง ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ปรีชา สุทธิเนียม (2546: 38) กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การกระทำของบุคคล ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้ผลงานออกมาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และยอมรับผลการกระทำนั้นทั้งด้านผลดีและผลเสีย พร้อมทั้งพยายามปรับปรุงการกระทำนั้นให้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 5–5) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีลักษณะความรับผิดชอบไว้ว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะต้องเป็นผู้เอาใจใส่การทำงาน เพื่อผลของงานนั้น มีความเพียรพยายาม ใช้ความสามารถเต็มที่ กล้าเผชิญต่อความจริง ช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่อย่างดี ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ผู้อื่น มีความไวใจ มีความตรงต่อเวลา เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ มีความละเอียดรอบคอบ ดูแลรักษาของส่วนรวมเหมือนของตัวเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ชอบปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดีขึ้น

ปรีชา สุทธิเนียม (2546: 40–41) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่าเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น ตรงต่อเวลา มีความขยันขันแข็ง รู้จักหน้าที่ของตนเอง และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีความซื่อสัตย์ มีความคิดก้าวหน้า เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการวางแผนในการทำงาน มีความเพียรพยายามในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ มีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไป มีเหตุผล รู้จักรักษาสิทธิของตนเอง และเคารพสิทธิของผู้อื่น และเอาใจใส่ในการทำงาน

จากลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดและสุดกำลังความสามารถ ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลาโดยไม่มีการควบคุม มีความขยันขันแข็ง และยอมรับในส่วนที่เป็นความผิดพลาด

ดังนั้น จะเห็นว่าความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้เรียนในระบบทางไกลที่ต้องศึกษาด้วยตนเองเป็นหลัก ถ้าผู้เรียนมีความรับผิดชอบสูงก็จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ ดังเช่นงานวิจัยของ บุญทิพย์ สิริธรรังศรี (2542: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า คุณลักษณะของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความเพียรมานะอดทน และเป็นนักวางแผนที่ดีก่อนเข้าศึกษาและระหว่างการศึกษา

3.4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุรพล พยอมแย้ม (2541: 103) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า แรงจูงใจ คือ ความปรารถนาหรือสิ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลนั้นเห็นว่ามีคุณค่าสำหรับตน โดยผ่านการเรียนรู้ของคน ๆ นั้น ความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมายจะทำให้บุคคลนั้นหาทางที่จะทำให้แรงจูงใจได้รับการตอบสนอง

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2534: 58) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจว่า เป็นแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมุ่งที่จะแสดงพฤติกรรม เกิดการเคลื่อนไหวของร่างกาย ให้ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961: 207–256) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่า

1. กล้าเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Moderate Risk-Taking) บุคคลประเภทนี้จะมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ผู้ที่ต้องการสัมฤทธิ์ผลสูง มักไม่พอใจที่จะกระทำแต่สิ่งง่าย ๆ แต่เลือกงานที่ยากพอสมควร เพราะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง การทำงานที่ยากให้สำเร็จจะนำความพอใจมาสู่ตน ไม่ชอบงานที่ต้องอาศัยโชคกลาง

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ จะมีความมานะพากเพียรในสิ่งที่ท้าทายความสามารถของตน และจะทำให้ตนเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานที่สำคัญ สำเร็จ ลุล่วงไปเท่านั้น ผู้ที่มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงมักไม่ขยันในงานที่ต้องทำเป็นประจำ แต่จะขยันเฉพาะงานที่ต้องใช้สมองหรือเป็นงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร หรือสามารถค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไป

3. รับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) มีความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อความพอใจของตนเอง มิใช่เพื่อหวังการได้รับคำยกย่องจากผู้อื่น ชอบมีอิสระในการคิดและการกระทำ และเรียนรู้ที่จะเผชิญกับข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา

4. ต้องการเรียนรู้จากผลการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Results of Decision) เป็นบุคคลที่ต้องการเรียนรู้โดยเร็วที่สุดว่าการกระทำของตนได้ผลอย่างไร ถึงจะกระทำไม่ได้ดีก็ต้องการทราบผลโดยทันทีเช่นกัน เพื่อหาทางปรับปรุงการกระทำให้บรรลุเป้าหมายในครั้งต่อไป

5. มีการคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) เป็นผู้ที่ทำงานโดยมีการวางแผนโครงการระยะยาว เล็งการณ์ไกล ทำให้สามารถล่วงหน้าได้ว่าการงานแต่ละครั้งจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง เมื่อเกิดอุปสรรคจะแก้ไขอย่างไร

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skills) คือ จัดระบบงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย รู้ว่างานชนิดใดควรทำก่อนหลัง งานใดเอื้อประโยชน์ต่องานชนิดอื่น และในการเลือกผู้ร่วมงานมักจะเลือกบุคคลที่มีความสามารถในงานนั้น ๆ มากกว่าที่จะเลือกผู้ร่วมงานตามคุณสมบัติอย่างอื่น

แอทคินสัน (Atkinson. 1966: 240–241) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะต้องคำนึงถึงประเด็น ดังนี้

1. แรงจูงใจที่จะบรรลุความสำเร็จ (Motive to Achieve Success) บุคคลแต่ละคนมีแรงจูงใจที่จะไปสู่ความสำเร็จรวมทั้งแรงจูงใจที่หลีกเลี่ยงความล้มเหลวแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ถ้าเขาประสบความสำเร็จ เขาก็จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าบุคคลที่เคยประสบความล้มเหลวมาก่อน ซึ่งจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. โอกาสของความสำเร็จ (Probability of Success) ถ้างานที่ทำไม่ยากหรือง่ายเกินไปบุคคลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก แต่ถ้างานที่ทำง่ายหรือยากเกินไป ไม่ว่าจะคนนั้นจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากหรือน้อย เขาก็จะไม่คิดว่าเขาจะมีโอกาสที่จะสำเร็จหรือล้มเหลว

3. คุณค่าของความสำเร็จ (Incentive Value of Success) บุคคลจะมีความพึงพอใจในความสำเร็จของตนมากยิ่งขึ้น ถ้างานที่ทำสำเร็จนั้นเป็นงานยาก ตรงกันข้ามถ้างานที่ทำสำเร็จนั้นเป็นงานง่าย เขาก็จะไม่เกิดความพึงพอใจในความสำเร็จมากเท่าไร

เฮอร์แมน (Hermans. 1970: 354–355) ได้สร้างแบบสอบถามมีข้อความให้เลือกโดยคำถามทั้งหมดครอบคลุมคุณลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งสรุปไว้ 10 ประการ คือ

1. มีความทะเยอทะยาน (Aspiration level) ในระดับที่เกินความสามารถของตนที่จะทำงานให้สำเร็จ
2. เลือกงานที่มีโอกาสทำสำเร็จ ถึงแม้ว่าผลจากการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk-taking behavior)
3. มีความพยายามเพื่อเลื่อนชั้นทางสังคม (Upward mobility)
4. มีความอดทนในการทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
5. เมื่อถูกขัดขวางขณะกำลังพยายามทำงานอย่างหนึ่งให้สำเร็จก็ไม่ย่อท้อ พยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task tension)
6. มีความรู้สึกที่เวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง และสิ่งต่าง ๆ จะผ่านพ้นไปอย่างรวดเร็ว จึงควรรีบทำสิ่งต่าง ๆ ให้ทันกับเวลา (Time perception)
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time perspective)
8. การเลือกเพื่อนร่วมงาน การทำโดยพิจารณาความสามารถของบุคคลเป็นสำคัญ (Partner choice)
9. ต้องการให้ตนเป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนให้ดีขึ้น (Recognition behavior)

10. เป็นบุคคลที่ทำงานดี (Achievement behavior)

แมคเคลลีแลนด์และวินเทอร์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2540: 459; อ้างอิงจาก McClellan; & Winter. 1969: 104) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสรุปได้ 4 ประการที่สำคัญ คือ

1. มีความบากบั่นและเพียรพยายามที่จะกระทำกิจกรรมให้บรรลุความสำเร็จมากกว่าที่จะกระทำกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถตามความเป็นจริงของตน ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายในการทำงานจึงไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป
3. มีความคิดว่างานจะสำเร็จลุล่วงอย่างเป็นผลดีใต้นั้น ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นตั้งใจจริง และความขยันขันแข็งของตน มิใช่เพราะโอกาสอำนวยให้
4. มุ่งหวังให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของตนบรรลุมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ โดยมิได้มุ่งหวังสินจ้างรางวัล หรือชื่อเสียง

สติด วงษ์สุวรรณ (2540) สรุปลักษณะเด่นของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ว่า

1. ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขัน หรือทดสอบจะสามารถทำงาน และยังเกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานสูง ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานต่ำ แต่มีความกังวลใจสูง
2. ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเชื่อมั่นในตนเอง และตรงกับความเป็นจริง แต่ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักกังวลใจเสมอว่าตนจะพ่ายแพ้ ไม่ประสบความสำเร็จ
3. ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ประเทศนั้นจะมีหลักฐานแสดงถึงประชาชนในประเทศที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

เพเรเกอร์ และฟรีแมน (ตรงครณ์ คนดี. 2544: 30; อ้างอิงจาก Prager; & Freeman. 1979: 392–397) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจ ความสามารถในการเรียน ความทะเยอทะยานทางการเรียน และการเลือกหลักสูตรการเรียนของนักศึกษาระดับวิทยาลัยในเมืองฟาเดเฟีย จำนวน 69 คน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียน หรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง จะมีความทะเยอทะยานทางการเรียนสูง ซึ่งความทะเยอทะยานทางการเรียนผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรฟินี (ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. 2542: 21; อ้างอิงจาก Raffini. 1970: 1605) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และการจำแนกกลุ่มนิสิตปริญญาตรี พบว่า ชาย และหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ราย (ปริยาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. 2542: 22; อ้างอิงจาก Rai. 1980: 117–122) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยศึกษากับนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 300 คน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนในระบบทางไกลสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้

3.4.3 ความมีวินัยในตนเอง

ความหมายของความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่ปรากฏขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

วินเซนต์ (Vincent. 1961: 42–43) กล่าวถึงความมีวินัยในตนเอง (self Discipline) ว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต บุคคลที่มีวินัยแห่งตนนั้นจะเป็นบุคคลที่รู้จักการบังคับใจตนเอง ตั้งใจและไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดี รู้จักการดำเนินการอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม รู้จักควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการ และรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่

ออซุเบล (Ausubel. 1968: 459) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตน ซึ่งจะมีหน้าที่คือ

1. เป็นการอบรมนิสัยและฝึกคนให้มีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน
2. ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของตน คือ สามารถปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม เชื้อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ รู้จักควบคุมอารมณ์และมีความอดทน
3. เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ
4. สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับจะเป็นกรอบแนวความคิดที่บุคคลนั้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม และแนวความคิดนี้ก็จะพัฒนาจนกลายเป็น “วินัยในตนเอง”

กู๊ด (Good. 1973: 525) กล่าวว่าวินัยในตนเอง หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่การบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เป็นการบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

ฉันทนา ภาคบงกช และคนอื่น ๆ (2539: 5) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตหรือจิตลักษณะ และพฤติกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือ ข้อตกลง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมโดยไม่ต้องได้รับการควบคุมดูแลจากผู้อื่น เนื่องจากสามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองตามที่มุ่งหวังไว้ได้ โดยพฤติกรรมที่นำไปสู่ความมีวินัยนั้น การกระทำที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง เช่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น การทำตามข้อตกลง ส่วนจิตลักษณะที่นำไปสู่ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง เช่น ความอดทน ความมีน้ำใจ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 60) ได้ให้ความหมายวินัยในตนเองว่า หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ และนำตนเองไปในทางที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

ปรีชา ธรรมมา (2545: 33) ให้ความหมายความวินัยแห่งตน (Self-discipline) หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลด้วยความสามารถของตนเองได้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายอันเป็นที่ยอมรับ โดยดเว้นหรือระงับยับยั้งการกระทำอันไม่เหมาะสม และนำตนไปสู่การกระทำอันเหมาะสมยิ่งขึ้น

ศิวพงศ์ ไชยพร (2548: 16) กล่าวว่าวินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมควบคุมตนเองของบุคคลและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคมโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับหรือถูกบังคับจากอำนาจใดๆ

จากความหมายความมีวินัยในตนเองดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่ง ต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม แม้ว่าจะมีสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อม บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้

ความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเอง หรือความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในเป้าหมายของบุคคลนั้นได้ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการมีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2544: 7–8) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยนักเรียนไว้ว่า โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนของตนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้นักเรียนของตนสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและของสังคมทั่วไปสามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข อันจะมีผลทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปได้ด้วยความสงบเรียบร้อย และนักเรียนเองก็สามารถทำการศึกษเล่าเรียนไปได้ด้วยความราบรื่นปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวายอันเกิดจากการที่นักเรียนขาดวินัย ยิ่งกว่านั้นการที่โรงเรียนสามารถปลูกฝังนักเรียนของตนให้สามารถประพฤติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรได้ด้วยตัวของเขาย่อมจะช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปได้ด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตนเองและแก่สังคมส่วนรวมในอนาคต

ปรีชา ธรรมมา (2545: 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยแห่งตนไว้ว่า หากปราศจากการมีวินัยแห่งตนแม้จะมีคุณธรรมหรือความรู้อันลุ่มลึกเพียงใดก็ไม่สามารถยังผลอันพึงปรารถนาให้บังเกิดขึ้นได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าวินัยแห่งตนเป็นส่วนผสมสำคัญในการกระทำทุกอย่างให้เป็นผลสำเร็จ อันนับว่าเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่ความมุ่งหมาย การมีวินัยแห่งตนนอกจากจะเป็นการกระทำเพื่อนำความรู้และคุณธรรมภายในตัวบุคคลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังเป็นการกระทำในอีกหลายประการด้วยกัน อันได้แก่ เป็นการจัดระเบียบของชีวิตให้ดำเนินไปด้วยความเข้าใจอันดี ให้ได้บรรลุถึงความมุ่งหมายในชีวิต เป็นการกระทำที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่ไกลในอนาคตและมีความจริงจังมากกว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ในปัจจุบันและมีความจริงจังน้อยกว่า เป็นการกระทำเกี่ยวกับการระงับยับยั้งความรู้สึกชั่วแล่น การบังคับควบคุมขจัดความอยากได้และการผัดผ่อนความพึงพอใจออกไป เป็นการเสียสละความสุขสบายและความเพลิดเพลินใจเฉพาะหน้า ตลอดจนการพิจารณาเลือกกระทำในแนวทางที่ยากกว่าขณะที่มีแนวทางที่ง่ายกว่าเปิดโอกาสให้เลือก วินัยแห่งตนมิใช่การตามใจตนเองแต่อาจเป็นการกระทำที่เข้มงวดกวดขัน ที่เป็นเช่นนี้มีใช้เพราะเหตุที่ความเข้มงวดกวดขันเป็นคุณลักษณะของวินัยแห่งตน แต่เป็นเพราะความเข้มงวดกวดขันเป็นเงื่อนไขของการที่จะได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมายมากกว่า

จากความสำคัญของวินัยในตนเองดังกล่าวมาจะเห็นว่าวินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่มีส่วนช่วยให้บุคคลทำอะไรด้วยความมีเหตุผล มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ที่จะต้องควบคุมตนเองในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากการศึกษาในระบบทางไกลนั้น การเรียนขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นหลักที่จะต้องใช้ความพยายามในการเอาชนะใจตนเองในการเรียนรู้ให้มากที่สุด มิฉะนั้นจะไม่สามารถประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนั้นความมีวินัยในตนเองจึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้

3.4.4 ความมั่นใจในตนเอง

มีผู้ให้ความหมายของความมั่นใจในตนเองดังนี้

สมิท (วารุณี เจริญรัตนโชติ. 2543: 17; อ้างอิงจาก Smith. 1961: 185) ได้ให้

ความหมายของความมั่นใจในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง หรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีในบุคคลมากน้อยเพียงใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้ง หากเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุทำให้คนรู้สึกไม่มีคุณค่าไม่เหมาะสมและไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่น และชอบพึ่งผู้อื่น

แบลร์ (ศิริพันธ์ วรรณกิจ. 2545: 45; อ้างอิงจาก Blair. 1968: 138) ได้กล่าวว่า

การที่มีความมั่นใจในตนเอง คือ การที่ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบโดยปราศจากความกลัว ความล้มเหลว ซึ่งการที่บุคคลจะเผชิญต่อสถานการณ์ใด ๆ โดยไม่กลัวแสดงว่าเขา ย่อมแน่ใจว่า สถานการณ์นั้น ๆ จะไม่ทำให้เขาได้รับความเดือดร้อน ไม่สบายใจ ซึ่งบุคคลใดก็ตามถ้ากระทำตามความต้องการ หรือคุณธรรมที่สังคมวางไว้อย่างสบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าที่ตนกระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีงาม

สนธยา อ่อนน้อม (2538: 36) กล่าวว่าความมั่นใจในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพ

ส่วนหนึ่งของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงการกล้าแสดงออก และมีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่า ความสามารถของตนเองและผู้อื่น ทำให้บุคคลนั้นปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ทุกสถานการณ์ และอย่างมีความสุข

ณรงค์ ทีปประชัย (2547: 60) ให้ความหมายของความมั่นใจในตนเองว่า หมายถึง การ

ที่บุคคลมีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ รู้สึกพึงพอใจในความสามารถของตน กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้ากระทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญเหตุการณ์ รวมทั้งจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

อารยา สุวะมาตย์ (2540: 25) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง

การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองอย่างเหมาะสมกับสภาพของตนในลักษณะที่มีความกล้าที่จะพูด กระทำ แสดงออก เผชิญความจริงอย่างถูกต้องและเป็นตัวของตัวเอง รู้จักพึ่งตนเองสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยความมั่นคงทางจิตใจ ด้านความกล้า ด้านการพึ่งตนเอง ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และด้านความสามารถในการปรับตัว

จากความหมายของความมั่นใจในตนเองที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นใน

ตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง พื่อใจในความสามารถของตน กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้ากระทำ กล้าตัดสินใจ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง และสามารถจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

สมาคมการศึกษาของเด็กแห่งอเมริกา (อารยา สุวะมาตย์. 2540: 25; อ้างอิงจาก Child Study Association of America.1952: 125–186) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ ๆ บุคคลที่ประสบผลสำเร็จมากเท่าไรย่อมทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่ถูกข่มขู่จากผู้อื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงไป อันเป็นผลทำให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

มาสโลว์ (Maslow. 1954: 411) ได้กล่าวว่าทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) และต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนเองด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่ามีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อยหรือเสียความภาคภูมิใจในตนเองได้

อารยา สุวะมาตย์ (2540: 26–27) ได้สรุปความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองที่มีต่อความสำเร็จในชีวิตไว้ดังนี้

1. ทำให้มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์
2. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
3. กล้าคิดและแสดงออก ไม่เฉยเมยต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม
4. สามารถเข้าสังคม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จากความหมายและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นกล้าคิด กล้าเผชิญความจริง ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข แม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคในชีวิตก็ไม่ย่อท้อ ดังนั้นความมั่นใจในตนเองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระบบทางไกลได้

4. การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

4.1 แนวคิดของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) เป็นการวิเคราะห์ถดถอยประเภทหนึ่งสำหรับการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหรือตัวแปรอิสระที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม ต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยปกติ คือ ใช้กับการวิเคราะห์เมื่อตัวแปรตามมีลักษณะเป็น dichotomous หรือตัวแปรตามที่ให้ผลลัพธ์เพียง 2 ค่า โดยอาศัยหลักการของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น แต่มีการแปลความหมายสัมประสิทธิ์การถดถอยที่

แตกต่างกันออกไป โดยต้องแปลความหมายในรูปของอัตราส่วนแต้มต่อ (odds ratio) และโมเดลถดถอยโลจิสติกสามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์จำแนก (discriminant analysis) ได้เป็นอย่างดี (Hosmer, D.W. and Lemeshow, S., 1989) การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) นี้ ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวแปรตามและค่าความคลาดเคลื่อนที่ต้องมีการแจกแจงแบบปกติ ไม่มีข้อกำหนดของความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แต่อย่างไรก็ตามต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็น Continuous กับค่า logit นอกจากนี้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ยังสามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกระดับการวัด

โดยสรุปแล้ว แนวคิดในการวิเคราะห์ถดถอยเมื่อตัวแปรตามเป็น dichotomous มี 3 ประการ ได้แก่

1. จะต้องแปลงค่าเฉลี่ยแบบมีเงื่อนไขของสมการถดถอยให้อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งก็เหมาะสมที่จะใช้โมเดลการถดถอยแบบโลจิสติก
2. การแจกแจงความคลาดเคลื่อนต้องเป็นแบบ binomial ซึ่งจะเป็นการแจกแจงทางสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ต่อไป
3. หลักการอื่น ๆ ของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นสามารถใช้กับการถดถอยโลจิสติกได้

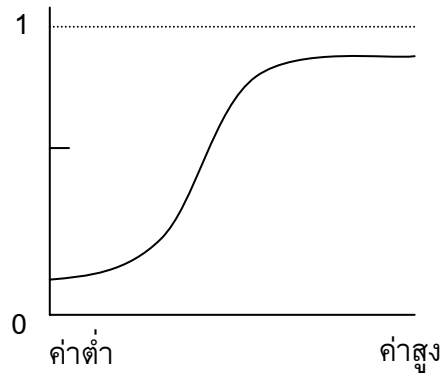
4.2 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำนายว่าเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ หรือมีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดว่ามีตัวแปรตัวหนึ่งหรือหลายตัวที่ส่งผลต่อการเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ทำให้ทราบเหตุผลของการเกิดเหตุการณ์นั้นหรือไม่เกิดเหตุการณ์นั้น เช่น ทำไมบางคนเลือกทำงานในภาครัฐในขณะที่บางคนเลือกทำงานในภาคเอกชน หรือทำไมบางคนประสบความสำเร็จในการศึกษาตามเวลาที่กำหนด ในขณะที่บางคนประสบความสำเร็จในการศึกษาหลังเวลาที่กำหนด เป็นต้น การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) จะทำให้ทราบว่าสาเหตุใดที่บ่งชี้ความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์เหล่านี้ ค่าของตัวแปรตามที่ปรากฏเป็นข้อมูลสำหรับวิเคราะห์จะมีเพียง 2 ค่าเท่านั้น คือ ใช่ (Yes) หรือ ไม่ใช่ (No)

4.3 โมเดลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

เมื่อตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Y) มีลักษณะเป็นทวิภาค เช่น เกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) หรือไม่เกิดเหตุการณ์ ($Y = 0$) ตัวแปรเกณฑ์ (Y) จะมีรูปแบบความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนาย (X's) ด้วยฟังก์ชันโลจิสติก ซึ่งเป็นฟังก์ชันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรูปคล้ายตัว S ดังภาพ

ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์
(Y, Dependent variable)

ตัวแปรทำนาย (X, Predictor variable)

ภาพประกอบ 3 ฟังก์ชันโลจิสติก (Logistic Function)

โดย
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-f(x)}}$$

เช่น
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-(b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 \dots E)}}$$

เมื่อ $P(Y)$ = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y
 e = exponential function ($e \cong 2.71828$)
 $f(x)$ = ฟังก์ชันของตัวแปรทำนาย

สมมติให้ P_Y = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y = 1$)
 Q_Y = ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y = 0$)
 z = Linear combination ของตัวแปรทำนาย

$$= b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots b_kx_k$$

ดังนั้น
$$P_Y = \frac{1}{1 + e^{-z}} = \frac{e^z}{1 + e^z} \dots\dots\dots(1)$$

ดังนั้น
$$Q_Y = 1 - P_Y = \left(\frac{e^z}{1 + e^z} \right) = \frac{1}{1 + e^z} \dots\dots\dots(2)$$

จาก (1) และ (2) สามารถหาค่า Odds ratio ของการเกิดเหตุการณ์ Y ที่สนใจได้

P = Odds ratio

= โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) มีอัตราส่วนเป็นกี่เท่าของโอกาสที่ไม่เกิดเหตุการณ์ ($Y = 0$)

$$P = \frac{P_Y}{Q_Y} = \frac{P_Y}{1 - P_Y} = e^z \quad \dots\dots\dots(3)$$

$$\frac{\text{Pr ob. (Event)}}{\text{Pr ob. (No Event)}} = e^{b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k}$$

นั่นคือ $P = e^{b_0} \cdot e^{b_1 x_1} \cdot e^{b_2 x_2} \dots e^{b_k x_k}$

จากสมการ (3) แปลงให้อยู่ในรูปของสมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression Model) โดยการใส่ค่า Natural Logarithm ทั้งสองข้างของสมการ

$$\ln\left(\frac{P_Y}{1 - P_Y}\right) = \ln(e^z) = z$$

ดังนั้น $\text{Logit}(p) = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k$

เมื่อ $\ln\left(\frac{P_Y}{1 - P_Y}\right) = \text{Log. Of the Odds}$ หรืออาจเรียกว่า Logit transformation

หรือ $\text{Logit}(p)$

ดังนั้น $\text{Logit}(p)$ หรือ $\log$ ของ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปแบบของตัวแปรเกณฑท์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรง

วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) ในฟังก์ชัน ใช้หลักการของ OLS ที่เรียกว่า Maximum Likelihood โดยการประมาณค่า b ด้วยการหาค่าที่เป็นไปได้สูงสุดที่สอดคล้องกับฟังก์ชันจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีอยู่

4.4 การตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Assessing the Goodness of fit the Estimated Model)

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (คล้ายกับการตรวจสอบ $\sum |y_i - \hat{y}_i|$ ใน Multiple Regression) พิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดล ซึ่งเท่ากับค่า -2 Log Likelihood (-2LL) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจงคล้าย χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ถ้าค่า -2LL มีค่าต่ำ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า -2LL เป็น 0 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างสมบูรณ์ (ค่า Likelihood เป็น 1 ดังนั้น -2LL จึงเป็น 0 แสดงถึงความไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการทดสอบนัยสำคัญความสอดคล้องของโมเดลใช้ χ^2 -test สมมุติฐานศูนย์ที่ว่า H_0 : โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบโมเดล Chi-square ที่ $df = p$ (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0

$$H_0 : \beta_1 = \beta_2 \dots = \beta_k = 0$$

$$H_1 : \text{Not all } \beta_i = 0$$

ถ้าสถิติทดสอบ χ^2 มีนัยสำคัญ แสดงว่า ชุดของตัวแปรทำนายสามารถร่วมกันทำนายโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) ได้ด้วยความเชื่อมั่น $(1-\alpha) \times 100\%$ สำหรับค่า R^2 สามารถคำนวณได้จากสูตร

$$R^2_{\text{logit}} = \frac{-2 \log L_{\text{NULL}} - [2 \log L_{\text{MODEL}}]}{-2 \log L_{\text{NULL}}}$$

นอกจากนี้ยังสามารถตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลจากความถูกต้องของการทำนายว่าสมการสามารถทำนายการเกิดเหตุการณ์จากข้อมูลจริงได้ถูกต้องร้อยละเท่าใด

4.5 การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b)

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกด้วย Wald Statistic เป็นการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า $H_0 : b_i = 0$ ถ้าผลการทดสอบพบว่า $b_i = 0$ แสดงว่าตัวแปรทำนาย i ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง Odds Ratio ดังนั้น จึงไม่มีผลต่อความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์นั้น

ถ้าการทดสอบ b_i พบนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น + แสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น - แสดงถึงการลดความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์

$$\text{หรือ } W^2 = \left[\frac{b_i}{SE(b_i)} \right]^2 \quad (W \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } \chi^2)$$

4.6 ค่า Exp (B)

ค่า e^b หรือ Exp (B) เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของ Odds Ratio เมื่อตัวแปรทำนายเปลี่ยนไป 1 หน่วย (ซึ่งคล้ายกับค่า b ในสมการถดถอยพหุ)

ถ้าค่า Exp (B) มีค่ามากกว่า 1.00 แสดงว่า เมื่อตัวแปรทำนายมีค่าเพิ่มขึ้น จะช่วยลดโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y \rightarrow 1$) สำหรับตัวแปรทำนายที่เป็นทวิภาค (Dichotomous) เช่น เพศ (ชาย = 1, หญิง = 0) และ Exp (B) = 4.00 แสดงว่าการเป็นเพศชาย ($X = 1$) จะช่วยเพิ่มโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) สูงขึ้น 4 เท่าของเพศหญิง เป็นต้น

แต่ถ้าค่า Exp (B) มีค่าน้อยกว่า 1.00 แสดงว่า เมื่อตัวแปรทำนายมีค่าเพิ่มขึ้น จะช่วยลดโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y \rightarrow 0$) สำหรับตัวแปรทวิภาค เช่น (หญิง = 1, ชาย = 0) และ $\text{Exp}(B) = 0.25$ แสดงว่าการเป็นเพศหญิง ($X = 1$) ลด 0.25 เท่าของเพศชาย เป็นต้น

4.7 การเลือกตัวแปรพยากรณ์

ในการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) สามารถคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีได้เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น

4.7.1 การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์แบบ forward stepwise

การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์แบบ forward stepwise มีวิธีการดำเนินงานเหมือนการคัดเลือกในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุ เริ่มจากโมเดลที่มีแต่ค่าคงที่ ในแต่ละขั้น ตัวแปรที่มีคะแนนที่มีระดับนัยสำคัญน้อยที่สุด จะถูกตัดเข้าสู่โมเดล ตัวแปรทุกตัวที่เข้ามาอยู่ในโมเดลแล้วจะถูกพิจารณาว่าอยู่ในเกณฑ์ที่จะตัดออกหรือไม่ โดยปกติใช้ Wald statistic ในการคัดเลือกตัวแปรออก ตัวแปรที่มีระดับนัยสำคัญของ Wald statistic มากที่สุด เกินกว่าจุดตัดที่กำหนดไว้ (โดยปกติเป็น 0.1) จะถูกตัดออกจากโมเดล ถ้าไม่มีตัวแปรใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะตัดออกแล้วก็จะคัดเลือกตัวแปรต่อไปเข้าสู่โมเดล แล้วจะพิจารณาคัดเลือกตัวแปรในโมเดลใหม่อีก ถ้ามีตัวแปรใดถึงเกณฑ์ที่จะถูกตัดออก วนไปเช่นนี้จนกว่าจะไม่มีตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์คัดเลือกเข้าหรือคัดเลือกออกแล้ว แต่เกณฑ์ที่ดีกว่าในการคัดตัวแปรออกจากโมเดล คือ การทดสอบอัตราส่วน Likelihood หรือ Likelihood Ratio (LR) ซึ่งคำนวณซับซ้อนกว่า Wald statistic วิธีการนี้จะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของ log likelihood เมื่อตัวแปรแต่ละตัวถูกตัดออกจากโมเดล LR ใช้ทดสอบสมมติฐานศูนย์ว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเทอมที่คัดออกเป็นศูนย์หาได้จากการหาร likelihood ของโมเดลสมบูรณ์แบบด้วย likelihood ของโมเดลที่มีการคัดตัวแปรออกแล้ว หากสมมติฐานศูนย์เป็นจริงและขนาดของกลุ่มตัวอย่างใหญ่พอ ค่า -2 คูณกับ log ของ LR จะแจกแจงแบบ Chi-square มี degree of freedom เท่ากับ r ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างจำนวนเทอมในโมเดลเต็มรูปแบบกับโมเดลลดรูป (ทั้ง model chi-square และ improvement chi-square ต่างก็เป็นการทดสอบ LR ด้วย) ในการคัดเลือกตัวแปรด้วยวิธีนี้ จะเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญของ LR กับค่าจุดตัด

4.7.2 การตัดออกโดยวิธี backward stepwise

การคัดเลือกตัวแปรแบบ backward stepwise เริ่มต้นจากการไม่มีตัวแปรในโมเดล ในขณะที่การคัดเลือกแบบ backward เริ่มต้นโดยนำตัวแปรทุกตัวเข้าสู่โมเดล ในแต่ละขั้นตอนตัวแปรจะถูกพิจารณาคัดเข้าและตัดออก โดยใช้ score statistic ในการตัดสินใจว่า ตัวแปรควรจะ ถูกตัดเข้าสู่โมเดลหรือไม่ ส่วน Wald statistic หรือ likelihood-ratio statistic ใช้ในการคัดตัวแปรออกจากสมการเช่นกับวิธี forward

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮุสตัน (Houston. 1997) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนโดยใช้วิธีทางไกล พบว่าปัจจัยสำคัญคือการสนับสนุนจากคู่สมรสและการได้รับทุนการศึกษา แรงจูงใจภายในและการปฏิสัมพันธ์ในทางบวกกับผู้สอนและสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นอีก เช่น การสนับสนุนจากกลุ่ม กิจกรรมการศึกษาทางไกลที่เจ้าหน้าที่คอยแนะนำ และการติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจากการศึกษานี้ทำให้มีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียน การศึกษาทางไกลในด้านต่าง ๆ คือ การจัดให้มีการพบปะระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมากขึ้น ปรับปรุงการติดต่อระหว่างผู้เรียนกับสถาบันการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จัดอบรมให้ผู้เรียนและผู้สอน ใช้นวัตกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และจัดแหล่งศึกษาค้นคว้าโดยเฉพาะห้องสมุดที่มีบุคลากรคอยให้ คำแนะนำผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เวเทิล (Wetle. 1997) ศึกษาความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่จะพยากรณ์ความสำเร็จ ของผู้ที่เรียนการศึกษาทางไกล พบว่า จากข้อคำถาม 10 ข้อของเครื่องมือที่ใช้พยากรณ์มี ข้อคำถามเพียง 3 ข้อ ที่พยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียนได้ คือ (1) การแนะนำจากผู้สอน (2) ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการเรียนทางไกลเปรียบเทียบกับการเรียนในชั้นเรียน และ (3) ความสามารถในการอ่านของผู้เรียน

แทคและอารีโอล่า (Tagg; & Arreola. 1996) พบว่า การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาข การพยาบาลที่ใช้การสอนด้วยระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยเทนเนสซึ้นั้น ผู้เรียนที่ประสบ ความสำเร็จมากที่สุดคือ ผู้เรียนที่ชอบเสียง มีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง

เพลเลเทียร์ (Pelletier. 1994) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จจะเห็นว่า “ตนเอง” เป็นปัจจัยสำคัญทั้งในส่วนที่สนับสนุนให้สำเร็จ และเป็นอุปสรรค รองลงมาคือ “ครอบครัว” ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนมากกว่าที่จะเป็นอุปสรรค ในขณะที่ “เพื่อน” เป็นอุปสรรคอันดับที่ 3 และเห็นว่า “ความช่วยเหลือจากเพื่อน” เป็นปัจจัยที่ สำคัญน้อยที่สุด

อดัมส์ (Adams. 1992) ทำการวิจัยเรื่อง อาจารย์ที่ปรึกษา : ปัจจัยสำคัญในการศึกษา ระดับปริญญาเอกของนักศึกษาที่เป็นชนกลุ่มน้อย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา ระดับปริญญาเอก คือ อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ระดับปริญญาเอก การเลือกบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีเวลาให้ ความสนใจ และมีความสนิทสนมกับนักศึกษาเพียงใด

อีคินส์ (Ekins. 1992) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนในระบบ การศึกษาทางไกล พบว่า ทักษะที่จำเป็นในการเรียนระบบทางไกลของนักศึกษาปริญญาตรีนั้น ผู้เรียนจะต้องมีทักษะอย่างสูงในการสรุปความคิดรวบยอดและทฤษฎี การทำแบบฝึกหัด และการอ่านจับใจความ ในขณะที่ผู้เรียนระบุว่าทักษะที่ตนเองมีน้อยที่สุดคือ การเรียนจากอุปกรณ์ โสตทัศน

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์ (2539: 145–152) ได้ศึกษาวิจัยวิเคราะห์ตัวแปรจำแนก นักศึกษาที่สำเร็จกับไม่สำเร็จการศึกษาตามเวลาของหลักสูตรระดับปริญญาตรีในระบบ การศึกษาทางไกล โดยศึกษาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 1,583 คน ตามกลุ่มสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนสำเร็จ และไม่สำเร็จในกลุ่มสังคมศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง การจดบันทึก การเตรียมตัวและการสอบ ในกลุ่มสังคมศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี คือ ความมีวินัยในตนเอง และการวางแผนการเรียน ในกลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี คือ การศึกษาพื้นฐาน การจดบันทึก และการวางแผนการเรียน และสภาพทางเศรษฐกิจ ในกลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี คือ อายุ และการวางแผนการเรียน ในกลุ่มมนุษยศาสตร์ หลักสูตร 2 ปี คือ ความมีวินัยในตนเอง ภาระการทำงาน และความสัมพันธ์ของงานกับสาขาวิชาที่เรียน

ดาร์ตัน กาญจนภา (2540: 119) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยวิธีเรียนทางไกล ของนักศึกษานอกโรงเรียนสาย สามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครปฐม พบว่า (1) กลุ่มเพศชาย ตัวแปรด้านการ ประกอบอาชีพ (เกษตรกรรม) การใช้สื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลไทยคม ทักษะคิด ต่อวิชาคณิตศาสตร์ จำนวนปีที่ขาดความต่อเนื่องในการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพ (ค้าขาย) การใช้เวลาในการฟังวิทยุเพื่อการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) กลุ่มเพศหญิง ตัวแปรด้าน ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ อายุ การใช้เวลาในการอ่านหนังสือเพื่อทบทวนบทเรียน มีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สถานภาพในครอบครัว (ญาติ) (ผู้อาศัย) การใช้สื่อเทปเสียงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลรัตน์ สิริรังศรี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสำเร็จ การศึกษาของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่สำเร็จการศึกษา ภายในเวลาที่กำหนด และหลังเวลาที่กำหนด ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตมีเจตคติเชิงบวกต่อวิชาชีพอยู่ในระดับสูง มีการศึกษาเอกสารการสอน การฝึกปฏิบัติ และเตรียมตัวในการสอบอยู่ในระดับสูง ส่วนการเข้ารับฟังการสอนเสริมชุดวิชาทั่วไป และการฟังวิทยุกระจายเสียงและชมรายการโทรทัศน์อยู่ในระดับต่ำ และได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาภายในเวลาที่กำหนดและหลังเวลาที่กำหนดมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา ทั้งด้านข้อมูลส่วนตัว ด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านวิธีการเรียน และด้านการสนับสนุนจากครอบครัว และหน่วยงาน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชพบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นบัณฑิตนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยซึ่งมีผลทางตรง 2 ปัจจัย คือ นักศึกษาจะต้องมีพื้นฐานความรู้เดิมที่ดีก่อนเข้ารับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และในระหว่างที่เป็นนักศึกษาจะต้องมีการวางแผนการเรียนที่ดีควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก และปัจจัยที่มีผลทางอ้อมต่อการสำเร็จการศึกษา ได้แก่ อายุของนักศึกษา รายได้ของนักศึกษา ความมีวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และระบบการบริการของมหาวิทยาลัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว น่าจะเกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและการสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ว่าแต่ละปัจจัยส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาหรือไม่ และส่งผลมากน้อยเพียงใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 7,970 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มประชากรย่อย ดังนี้

1. ประชากรย่อยกลุ่มที่หนึ่ง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 2,200 คน

2. ประชากรย่อยกลุ่มที่สอง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 5,770 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 780 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 374 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ (strata) และนักศึกษาในแต่ละชั้นภูมิเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$)

2. กลุ่มตัวอย่างที่สอง เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 406 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ (strata) และนักศึกษาในแต่ละชั้นภูมิเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$)

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการคำนวณกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อความแปรปรวนของแต่ละขนาดไม่เท่ากัน ต้องกำหนดสัดส่วนแต่ละชั้นของประชากร โดยใช้สูตรของ มยุรี ศรีชัย (2539 : 102)

$$W_g = \frac{N_g}{N}$$

W_g	แทน	สัดส่วนขนาดของแต่ละสาขาวิชา
N_g	แทน	จำนวนนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา
N	แทน	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด

ขั้นที่ 2 การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	ขนาดประชากร
e	แทน	ความคลาดเคลื่อนในการประมาณไม่เกินร้อยละ 5 หรือ .05

ขั้นที่ 3 นำขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้คูณกับสัดส่วนของขนาดแต่ละสาขาวิชา

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้คูณกับสัดส่วนของขนาดประชากรในแต่ละสาขาวิชา พบว่าในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจำนวนประชากร 14 คน ซึ่งเมื่อคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 8 คน ซึ่งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับขนาดกลุ่มตัวอย่างสาขาวิชาอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้จำนวนประชากรของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 14 คน เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนั้น ในกรณีที่สุ่มตัวอย่างได้น้อยกว่า จะปรับจำนวนให้เป็น 14 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตร จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ตามหลักสูตร	หลังหลักสูตร	ตามหลักสูตร	หลังหลักสูตร
1. ศิลปศาสตร์	117	173	17	14*
2. นิเทศศาสตร์	39	123	14*	14*
3. ศึกษาศาสตร์	186	856	27	56
4. วิทยาการจัดการ	765	2,004	119	131
5. นิติศาสตร์	354	812	55	53
6. พยาบาลศาสตร์	144	414	24	26
7. วิทยาศาสตร์สุขภาพ	98	275	14	18
8. เศรษฐศาสตร์	30	82	14*	14*
9. คหกรรมศาสตร์	49	130	14*	14*
10. รัฐศาสตร์	265	393	41	26
11. ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	139	385	21	26
12. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14	123	14*	15
รวม	2,200	5,770	374	406

* จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้น้อยกว่า 14 คน

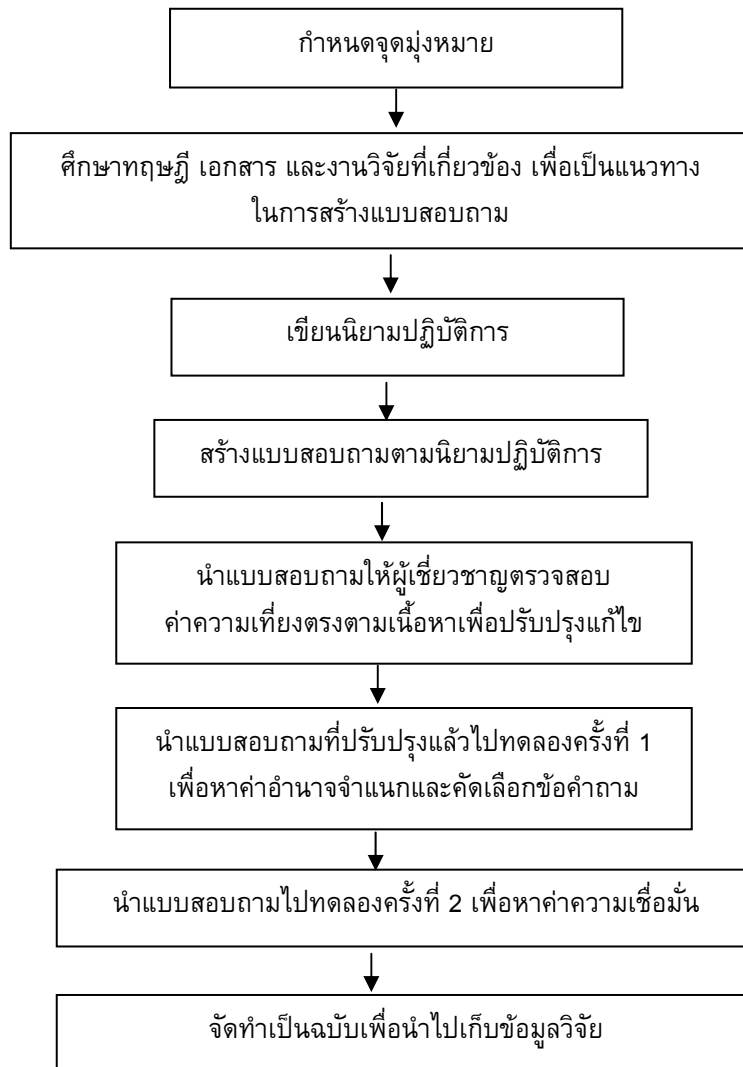
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน โดยมีลักษณะดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และพื้นฐานความรู้เดิม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านสถานศึกษา และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การดำเนินการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามได้ดำเนินการตามขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบวัดระดับตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 มีจำนวนข้อคำถาม 100 ข้อ

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการสำเร็จ การศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถาม

3. เขียนนิยามปฏิบัติการจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านต่าง ๆ

4. เขียนข้อคำถามในแบบสอบถามที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตาม เวลาหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร

5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ตรวจสอบ ความครอบคลุมนิยามของตัวแปร และความเหมาะสมของภาษาในแต่ละข้อความ หลังจากนั้น นำมาปรับปรุงข้อคำถามที่ยังไม่สมบูรณ์

6. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และ หาความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

7. ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า .50 โดยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตาม เวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษา คัดเลือกข้อความซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 ได้จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 146 ข้อ

8. นำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับ และไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับนักศึกษาที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

9. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างคะแนนข้อนั้นกับคะแนนรวมของทุกข้อ แล้ว คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ซึ่งเมื่อเลือกข้อคำถามแล้วได้จำนวน ข้อคำถามด้านละ 10 ข้อ โดยด้านการวางแผนการเรียนมีช่วงอำนาจจำแนก .35-.62 ด้านการใช้ สื่อการศึกษา การเตรียมพร้อมและการสอบ การให้บริการการศึกษา เจตคติต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง และ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีช่วงค่าอำนาจจำแนก .35-.63, .28-.54, .21-.53, .55-.70, .57-.69, . 51-.66, .55-.75, .25-.56 และ .28-.54 ตามลำดับ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 100 ข้อ

10. นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 9 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แต่ละด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการวางแผนการเรียน .83 ด้านการใช้สื่อการศึกษา การ เตรียมพร้อมและการสอบ การให้บริการการศึกษา เจตคติต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับ มหาวิทยาลัย ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง และความเชื่อมั่นใน ตนเอง เท่ากับ .83, .68, .88, .91, .68, .88, .89, .75 และ .40 ตามลำดับ

11. นำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน คือตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษา
2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อ และตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

ตอนที่ 1

แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ   1. ( ) ชาย   2. ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา
  1. ( ) 6,000 หรือน้อยกว่า
  2. ( ) 6,001 – 12,000 บาท
  3. ( ) 12,001 – 18,000 บาท
  4. ( ) มากกว่า 18,000 บาท
4. วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัคร
  1. ( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย
  2. ( ) ปวส.หรืออนุปริญญา
  3. ( ) ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

5. หลักสูตรที่เรียน

1. ( ) หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี
2. ( ) หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี
3. ( ) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

6. สาขาวิชาที่เรียน

1. ( ) ศิลปศาสตร์	7. ( ) พยาบาลศาสตร์
2. ( ) นิเทศศาสตร์	8. ( ) เศรษฐศาสตร์
3. ( ) ศึกษาศาสตร์	9. ( ) คหกรรมศาสตร์
4. ( ) วิทยาการจัดการ	10. ( ) รัฐศาสตร์
5. ( ) นิติศาสตร์	11. ( ) ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
6. ( ) วิทยาศาสตร์สุขภาพ	12. ( ) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

ด้านที่ 1 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวางแผนการเรียน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการเรียนของท่านมากที่สุด
โดยแต่ละคำตอบมีความหมาย ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อย	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นบ้างพอสมควร
ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ท่านไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ
0	ท่านวางแผนการเรียนล่วงหน้าก่อนทุกภาคการศึกษา				
00	ในการลงทะเบียนแต่ละครั้งท่านจะตรวจสอบดูว่ามีชุดวิชาใดบ้างที่มีวัสดุการเรียนเพิ่มเติม				
000	ท่านปฏิบัติตามแผนการเรียนที่ท่านวางไว้โดยเคร่งครัด				

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
	คะแนน	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง	3	0
ปฏิบัติบ่อย	2	1
ปฏิบัติบางครั้ง	1	2
ไม่ได้ปฏิบัติ	0	3

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน	0 – 4.9	หมายถึง	มีการวางแผนการน้อยน้อยที่สุด
	4.5 – 10.49	หมายถึง	มีการวางแผนการเรียนน้อย
	10.5 – 20.49	หมายถึง	มีการวางแผนการเรียนดีปานกลาง
	20.5 – 30.0	หมายถึง	มีการวางแผนการเรียนดีมาก

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อการศึกษา และ**ส่วนที่ 3** การเตรียมพร้อมและการสอบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมการเรียนของท่านมากที่สุด โดยแต่ละคำตอบมีความหมาย ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	การใช้สื่อการศึกษา ท่านอ่านเอกสารการสอนอย่างละเอียด					
00	ท่านบันทึกเนื้อหาสำคัญจากการอ่านทุกหน่วย					
000	ขณะอ่านเอกสารการสอนท่านจะตั้งคำถามเพื่อสำรวจความเข้าใจในการอ่านของตนเอง					
0	การเตรียมพร้อมและการสอบ ท่านศึกษาเอกสารการสอนเมื่อใกล้ถึงวันสอบ					
00	ท่านได้ทบทวนเนื้อหาวิชาที่ศึกษามาแล้วทุกวิชาก่อนสอบ					
000	ท่านอ่านคำสั่งโดยละเอียดก่อนลงมือทำข้อสอบ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
	คะแนน	คะแนน
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน	ช่วงคะแนน	หมายถึง	มีความพยายามศึกษาน้อยมาก
	10.0 – 10.49	หมายถึง	มีความพยายามศึกษาน้อยมาก
	10.5 – 20.49	หมายถึง	มีความพยายามศึกษาน้อย
	20.5 – 30.49	หมายถึง	มีความพยายามศึกษาบ้างพอสมควร
	30.5 – 40.49	หมายถึง	มีความพยายามศึกษา
	40.5 – 50.0	หมายถึง	มีความพยายามศึกษา

ด้านที่ 2 แบบสอบถามด้านสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบริการของมหาวิทยาลัย และ**ส่วนที่ 2** การเจตคติต่อมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด โดยแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นพอสมควร
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้างเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ข้อ	ข้อความ	เห็น	เห็น	เห็น	เห็น	ไม่เห็น
		ด้วย	ด้วย	ด้วย	ด้วย	
		อย่าง	มาก	ปาน	น้อย	
		ยิ่ง		กลาง		
0	การบริการของมหาวิทยาลัย					
00	การแนะแนวการศึกษาในข่าว มสธ. มีความชัดเจน					
000	ข่าวประชาสัมพันธ์ มสธ. รวดเร็วทันเหตุการณ์					
000	การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ให้ข้อมูลการศึกษาอย่างเพียงพอ					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
0	เจตคติต่อมหาวิทยาลัย มสธ.เป็นสถาบันการศึกษาทางไกลที่มีมาตรฐาน					
00	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ท่านใฝ่ฝันอยากเข้ามาศึกษา					
000	ท่านมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่สำเร็จการศึกษาจาก มสธ.					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง

ข้อความเชิงบวก

ข้อคำถามเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนน

คะแนน

5

1

เห็นด้วยมาก

4

2

เห็นด้วยปานกลาง

3

3

เห็นด้วยน้อย

2

4

ไม่เห็นด้วย

1

5

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน	10.0 – 10.49	หมายถึง	มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยน้อยที่สุด
	10.5 – 20.49	หมายถึง	มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยน้อย
	20.5 – 30.49	หมายถึง	มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยพอสมควร
	30.5 – 40.49	หมายถึง	มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยมาก
	40.5 – 50.0	หมายถึง	มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้ของท่านโดยแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

ข้อที่	ข้อความ	การรับรู้	
		ทราบ	ไม่ทราบ
0	ท่านทราบว่าจบ ม.3 ก็สามารถเรียนที่ มสธ.ได้		
00	มสธ. มีสื่อสำหรับการเรียนการสอนหลายรูปแบบ		
000	ท่านทราบว่า มสธ. มีระบบการจ่ายเงินค่าเล่าเรียนแบบ pay at post		

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง

คะแนน

ทราบ	1
ไม่ทราบ	0

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน 0 – 4.9	หมายถึง	รับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยน้อยมากหรือไม่รู้เลย
4.5 – 10.0	หมายถึง	รับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยดีมาก

ด้านที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพส่วนต่อน ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ความรับผิดชอบ **ส่วนที่ 2** แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ **ส่วนที่ 3** ความมีวินัยในตนเอง และ

ส่วนที่ 4 ความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านประเมินแล้วเห็นว่าตรงกับตัวท่านเองอย่างแท้จริง โดยแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นพอสมควร
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้างเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
0	ความรับผิดชอบ ท่านยอมลำบาก เพื่อให้การเรียนประสบผลสำเร็จ					
00	ท่านติดตามผลการเรียนของตนเองและพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น					
000	ท่านเป็นคนยอมรับผิดชอบจากการกระทำของตน					

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
0	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ท่านคิดว่าเป็นการทำทหายที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จได้					
00	ไม่ว่าท่านจะทำอะไรก็ตามท่านจะทำจนสุดความสามารถ					
000	ท่านยึดถือว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” เป็นหลักในการทำงาน					
0	ความมีวินัยในตนเอง เมื่อท่านวางแผนการทำงานไว้ท่านจะปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่กำหนด					
00	ท่านยอมที่จะไม่ดูรายการโทรทัศน์ที่ชื่นชอบ เพราะต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบ					
000	ไม่ว่าจะทำงานอะไรท่านจะต้องวางแผนก่อนล่วงหน้า					
0	ความเชื่อมั่นในตนเอง ท่านมั่นใจว่าสามารถเรียนจนสำเร็จได้					
00	ท่านคิดว่าบางครั้งอนาคตก็ขึ้นอยู่กับโชคชะตา					
000	ท่านรู้สึกกังวล ถ้าต้องไปในที่ที่ไม่มีคนรู้จัก					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง

ข้อความเชิงบวก

ข้อคำถามเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5

1

เห็นด้วยมาก

4

2

เห็นด้วยปานกลาง

3

3

เห็นด้วยน้อย

2

4

ไม่เห็นด้วย

1

5

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน

10.0 – 10.49

หมายถึง

บุคลิกภาพส่วนตนแต่ละด้านน้อยที่สุด

10.5 – 20.49

หมายถึง

บุคลิกภาพส่วนตนแต่ละด้านน้อย

20.5 – 30.49

หมายถึง

บุคลิกภาพส่วนตนแต่ละด้านปานกลาง

30.5 – 40.49

หมายถึง

บุคลิกภาพส่วนตนแต่ละด้านมาก

40.5 – 50.0

หมายถึง

บุคลิกภาพส่วนตนแต่ละด้านมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้าอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549
2. จัดเตรียมแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ให้เพียงพอที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง
3. ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักวิชาการ ขอทราบตารางเวลาการเข้าอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ดำเนินการเก็บข้อมูลนักศึกษาที่เข้าอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ตามตารางเวลาการเข้าอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์การวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences for MS WINDOWS) ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกแบบทดสอบที่มีความสมบูรณ์
2. กำหนดรหัสสำหรับการบันทึกข้อมูลและตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
4. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่อง
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Correlation Coefficient)
5. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1. ค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 64 - 65)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์ของการทดสอบ (บุญเชิด ภิญญโณนนตพงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามปฏิบัติการ
 R แทน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ให้ค่า +1
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์หรือไม่ให้ค่า 0
ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ให้ค่า -1
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญญโณนนตพงษ์. 2545: 84)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ

- N แทน จำนวนคนในกลุ่ม
- X แทน คะแนนของข้อคำถาม
- Y แทน ผลรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อ

2.3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบัก (Coefficient - α) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545: 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

- α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
- K แทน จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
- $\sum S_i^2$ แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ
- S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2.4 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545: 117)

$$SE_M = SD \sqrt{1 - r_{tt}}$$

- SE_M แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 314)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด X

$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และบุคลิกภาพส่วนตัว โดยทดสอบจากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549: 370)

$$\text{Tolerance} = 1 - R_i^2$$

$$\text{VIF} = \frac{1}{1 - R_i^2}$$

R_i^2 แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

3.3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และบุคลิกภาพส่วนตัว ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คือ การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) คัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการถดถอยโลจิสติก โดยใช้เทคนิค Enter
- 2) สร้างสมการ Logistic Response Function จากการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จากสูตรดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 40)

$$P(Y) = \frac{e^{b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_pX_p}}{1 + e^{b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_pX_p}}$$

เมื่อ $P(Y)$ แทน ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y

e แทน exponential function ($e \cong 2.71828$)

$b_1, b_2, \dots, b_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

$X_1, X_2, \dots, X_p$ แทน ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

- 3) กำหนด Logit transformation หรือ Logit(p) หรือ log ของ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรง จากสูตรดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 41)

$$\text{Logit}(p) = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_pX_p$$

หรือ
$$\text{Logit} = \beta_0 + \beta_1X_1 + \beta_2X_2 + \dots + \beta_pX_p + e$$

เมื่อ $b_1, b_2, \dots, b_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_p$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณได้จากข้อมูลของตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

$X_1, X_2, \dots, X_p$ แทน ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

4) คำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญ เนื่องจาก Logit Transformation แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบ Multiple Linear Regression ซึ่งสะดวกในการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b, β) (อุไรวรรณ อมรนิมิตร. 2546: 27) และทำการหาค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score-Weight) (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 14)

$$\beta_i = b_i \frac{S_i}{S_y}$$

เมื่อ β_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta-Weight) ตัวแปรอิสระตัวที่ i

b_i แทน ค่าน้ำหนักคะแนนหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตัวที่ i ต้องการหาค่าน้ำหนักคะแนน

S_i แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i

S_y แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

5) ทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับพารามิเตอร์ที่ประมาณได้เพียงใด โดยพิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับค่า $-2 \log \text{Likelihood}$ (-2LL) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจง χ^2 สำหรับทดลองนัยสำคัญทางสถิติ มี degrees of freedom เท่ากับ p (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$H_0 : B_1 = B_2 \dots B_k = 0$$

$$H_1 : \text{Not all } B_i = 0$$

$$R^2_{\text{logit}} = \frac{-2 \log L_{\text{NULL}} - [2 \log L_{\text{MODEL}}]}{-2 \log L_{\text{NULL}}}$$

เมื่อ L_{NULL} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีที่ไม่มีตัวแปรอยู่ในตัวแบบ

L_{MODEL} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีตัวแปรทุกตัวอยู่ในตัวแบบ

6) ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบด้วยวิธี Homer-Lemeshow Goodness of Fit Test (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546: 93) โดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมากพอที่จะทำให้จำนวน case ที่คาดไว้ (Expected value : E_i ; $i=1,2,\dots, n$) จะต้องมากกว่า 5 และไม่มีกลุ่มใดที่มีค่า $E_i < 1$

โดยใช้การทดสอบ H_0 : โมเดลเหมาะสม

H_1 : โมเดลไม่เหมาะสม

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{10} \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

เมื่อ	O	แทน	ค่าที่สังเกต (Observed Value)
	E	แทน	ค่าที่คาดไว้ (Expected Value)
	E	แทน	variance correction factor
	i	แทน	กลุ่มที่ (1,2,...,n)

7) ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) ด้วย Wald statistic ถ้าเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (categorical variable) Wald Statistic มี degree of freedom เท่ากับจำนวนกลุ่มลบด้วย 1 เป็นค่าสถิติทดสอบ มีวัตถุประสงค์ในการทดสอบนัยสำคัญของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ b_i แต่ละตัวซึ่งอยู่ในแบบว่ามีตัวใดบ้างมีผลกระทบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$W^2 = \left[\frac{b_i}{SE(b_i)} \right]^2$$

เมื่อ	b_i	แทน	สัมประสิทธิ์โลจิสติกของตัวแปรทำนายตัวที่ i
	SE_i	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวแปรทำนายตัวที่ i

8) นำค่าที่ได้จากข้อ 3) ไปแทนในข้อ 2) จะได้ค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า 0.5 ค่า $Y = 0$ หรือไม่เกิดเหตุการณ์ แต่ถ้าค่าที่ได้มากกว่า 0.5 ค่า $Y = 1$ หรือเกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก 0.5 เป็นค่าความน่าจะเป็นที่ใช้เป็น Cutting Score

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
SE _M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
R _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
W	แทน	ค่าสถิติวอลด์เทสต์ (Wald Test)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงเชิงซ้อน
Exp(B)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงโลจิสติก
X ₁	แทน	เพศ
X ₂	แทน	อายุ
X ₃	แทน	รายได้
X ₄	แทน	พื้นฐานความรู้เดิม
X ₅	แทน	สาขาวิชา
X ₆	แทน	การวางแผนการเรียน
X ₇	แทน	การใช้สื่อการศึกษา
X ₈	แทน	การเตรียมพร้อมและการสอบ
X ₉	แทน	การให้บริการการศึกษา
X ₁₀	แทน	เจตคติต่อมหาวิทยาลัย
X ₁₁	แทน	การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย
X ₁₂	แทน	ความรับผิดชอบ

X ₁₃	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X ₁₄	แทน	ความมีวินัยในตนเอง
X ₁₅	แทน	ความเชื่อมั่นในตนเอง
Y	แทน	การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์การวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences for WINDOWS) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน
3. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับปัจจัย
4. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงนับจำนวน และหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ พื้นฐานความรู้เดิม หลักสูตรที่ศึกษา และสาขาวิชาที่เรียน ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาหลักสูตร จำแนกตามตัวแปรจัดประเภท

	สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร N = 374		สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร N = 406		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ ชาย	157	42.00	191	47.00	
	หญิง	217	58.00	215	53.00
รวม	374	100	406	100	
อายุ 25 ปีหรือต่ำกว่า	55	14.70	40	9.90	
	26-35 ปี	190	50.90	200	49.30
	36-45 ปี	103	27.60	126	31.00
	มากกว่า 45 ปี	25	6.70	40	9.90
รวม	373	100	406	100	

ตาราง 2 (ต่อ)

	สำเร็จการศึกษาตาม เวลาหลักสูตร N = 374		สำเร็จการศึกษาหลัง เวลาหลักสูตร N = 406	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ 6,000 บาทหรือต่ำกว่า	35	9.40	56	13.80
6,001-12,000 บาท	188	50.30	169	41.60
12,001-18,000 บาท	77	20.60	99	24.40
มากกว่า 18,000 บาท	74	19.80	82	20.20
รวม	374	100	406	100
การศึกษา มัธยมต้นหรือมัธยมปลาย	92	24.60	226	55.70
ปวส.หรืออนุปริญญา	188	50.30	127	31.30
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	94	25.10	53	13.10
รวม	374	100	406	100
หลักสูตร ปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี	206	55.10	128	31.50
ปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี	58	15.50	26	6.40
ปริญญาตรี 4 ปี	110	29.40	252	62.10
รวม	374	100	406	100
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์	17	4.50	14	3.40
นิเทศศาสตร์	14	3.70	14	3.70
ศึกษาศาสตร์	27	7.50	56	14.00
วิทยาการจัดการ	119	31.80	131	31.80
นิติศาสตร์	55	14.40	53	13.10
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	14	3.70	18	4.40
พยาบาลศาสตร์	24	6.40	26	6.40
เศรษฐศาสตร์	14	3.70	14	3.40
คหกรรมศาสตร์	14	3.70	14	3.40
รัฐศาสตร์	41	11.00	26	6.40
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	21	5.60	26	6.40
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14	3.70	14	3.40
รวม	374	100	406	100

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตร เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 58.00 และกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 53.00 นักศึกษาทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี โดยกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 50.90 และกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร มีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รายได้ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับ 6,001-12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.30 และ 41.60 ตามลำดับ ในส่วนพื้นฐานความรู้เดิม พบว่ากลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชอยู่ในระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา ร้อยละ 50.30 และนักศึกษากลุ่มนี้จะเลือกเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 55.10 ในขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรมีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลายเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 55.70 และเลือกเรียนในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.10 สำหรับสาขาวิชาพบว่านักศึกษากลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรเลือกเรียนในสาขาวิชาวิทยาการจัดการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลงมาได้แก่ สาขาวิชานิติศาสตร์ ร้อยละ 14.40 นักศึกษากลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรเลือกเรียนในสาขาวิชาวิทยาการจัดการมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 14.00

จากข้อมูลพื้นฐานข้างต้น พบว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรมีจำนวนใกล้เคียงกันในด้านเพศ อายุ รายได้ และสาขาวิชาที่เรียน แต่ค่อนข้างมีความแตกต่างกันในด้านพื้นฐานความรู้เดิม และหลักสูตรการศึกษา โดยกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับปวส.หรืออนุปริญญา ร้อยละ 50.30 และเลือกเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.10 ในขณะที่กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย ร้อยละ 50.70 และเลือกเรียนในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.10

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่องมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (SE_M) ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อคุณลักษณะโดยรวมของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และ
ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปัจจัย	$\bar{X}$	SD	CV	r_{tt}	SE_M
การวางแผนการเรียน	20.51	5.06	24.67	.83	2.07
การใช้สื่อการศึกษา	31.24	6.33	20.26	.83	2.60
การเตรียมพร้อมและการสอบ	37.70	5.21	13.82	.68	2.94
การให้บริการการศึกษา	39.56	5.32	13.45	.88	1.84
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	45.06	4.78	10.61	.91	1.43
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	7.81	2.00	25.61	.68	1.13
ความรับผิดชอบ	42.85	4.80	11.20	.88	1.66
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	43.07	4.82	11.19	.89	1.59
ความมีวินัยในตนเอง	39.59	4.85	12.25	.75	2.42
ความเชื่อมั่นในตนเอง	36.30	3.54	9.75	.40	2.74

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีค่าตั้งแต่ 7.81 – 45.06
ปัจจัยด้านเจตคติต่อมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเท่ากับ 45.06 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีค่าตั้งแต่ 2.00 – 6.33 แต่เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมาพิจารณาแล้วพบว่าปัจจัยด้าน
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมากที่สุดเท่ากับ 25.61 รองลงมา
ได้แก่ ปัจจัยด้านการวางแผนการเรียน มีค่าเท่ากับ 24.67 ค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ .40 – .91
โดยปัจจัยด้านเจตคติต่อมหาวิทยาลัย มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด เท่ากับ .91 ส่วนปัจจัยด้านความ
เชื่อมั่นในตนเอง มีค่าต่ำสุดคือ .40 ในส่วนของค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด พบว่า
ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ 1.13
ปัจจัยที่มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดได้แก่ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง คือมีค่า
เท่ากับ 2.74

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับปัจจัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่องมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตร ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตร ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปัจจัย	สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร		ความหมายคะแนนเฉลี่ย	สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร		ความหมายคะแนนเฉลี่ย
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	
	การวางแผนการเรียน	20.82		5.22	ดี	
การใช้สื่อการศึกษา	31.38	6.72	ปานกลาง	31.10	5.95	ปานกลาง
การเตรียมพร้อมและการสอบ	37.84	5.27	มาก	37.55	5.16	มาก
การให้บริการการศึกษา	39.80	5.37	มาก	39.33	5.27	มาก
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	45.11	4.99	มากที่สุด	45.01	4.59	มากที่สุด
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	7.88	1.96	รับรู้ได้ดี	7.75	2.04	รับรู้ได้ดี
ความรับผิดชอบ	42.95	4.72	มาก	42.75	4.87	มาก
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	42.99	4.78	มาก	43.14	4.87	มาก
ความมีวินัยในตนเอง	39.50	5.04	มาก	39.66	4.68	มาก
ความเชื่อมั่นในตนเอง	36.53	3.80	มาก	36.09	3.28	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่ากลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาสูตร มีพฤติกรรมการเรียนและบุคลิกภาพส่วนตนในระดับเดียวกัน คือ นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยมากที่สุด มีการวางแผนการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเตรียมพร้อมและการสอบ มีความพอใจในการให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีวินัยในตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับมาก และนักศึกษาที่มีการใช้สื่อการศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย พบว่ากลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการทดสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity)

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมจากตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควรมีค่าต่ำ หากพบว่าตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเกิน 0.70 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537: 89) อาจจะต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅₍₁₎	X ₅₍₂₎	X ₅₍₃₎	X ₅₍₄₎	X ₅₍₅₎	X ₅₍₆₎	X ₅₍₇₎	X ₅₍₈₎
X ₁	1.000											
X ₂	.118**	1.000										
X ₃	.159**	.472**	1.000									
X ₄	.015	.018	.122**	1.000								
X ₅₍₁₎	-.103*	-.021	.002	-.073**	1.000							
X ₅₍₂₎	-.007	.004	.020	.029	-.039	1.000						
X ₅₍₃₎	-.126**	.027	-.169**	-.044	-.070*	-.067	1.000					
X ₅₍₄₎	-.213**	-.120	-.050	-.183**	-.140**	-.133**	-.237**	1.000				
X ₅₍₅₎	.253**	.123**	.067	.194**	-.082*	-.077*	-.138**	-.275**	1.000			
X ₅₍₆₎	.074*	-.047	.019	.079*	-.042	-.040	-.071*	-.142**	-.083*	1.000		
X ₅₍₇₎	-.203**	.060	.142**	.113**	-.053	-.051	-.090*	-.180**	-.105**	-.054	1.000	
X ₅₍₈₎	.049	-.039	-.024	.029	-.039	-.037	-.067	-.133**	-.077*	-.040	-.051	1.000

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัย	X ₅₍₉₎	X ₅₍₁₀₎	X ₅₍₁₁₎	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
X ₅₍₉₎	1.000												
X ₅₍₁₀₎	-.059	1.000											
X ₅₍₁₁₎	-.049	-.078*	1.000										
X ₆	.016	.029	.043	1.000									
X ₇	-.001	-.003	-.016	.643**	1.000								
X ₈	.019	-.013	.001	.553**	.603**	1.000							
X ₉	-.053	.046	.038	.278**	.278**	.288**	1.000						
X ₁₀	-.063	.016	.006	.271**	.224**	.318**	.499**	1.000					
X ₁₁	.063	.038	-.084*	.113**	.147**	.153**	.133**	.201**	1.000				
X ₁₂	.030	-.033	.029	.512**	.453**	.466**	.381**	.481**	.150**	1.000			
X ₁₃	.030	-.011	.012	.360**	.325**	.355**	.326**	.465**	.183**	.731**	1.000		
X ₁₄	.007	.003	.041	.466**	.433**	.475**	.352**	.362**	.175**	.641**	.651**	1.000	
X ₁₅	.007	-.013	.088*	.239**	.237**	.256**	.238**	.258**	.104**	.416**	.498**	.478**	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยต่อเนื่องทั้งหมด มีค่าตั้งแต่ .012 ถึง .731 โดยความรับผิดชอบ (X₁₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₁₃) มากที่สุด คือเท่ากับ .731 รองลงมาได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₁₃) กับความมีวินัยในตนเอง (X₁₄) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .651 นั้นหมายความว่าถ้านักศึกษาที่มีความรับผิดชอบสูงก็จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงตามไปด้วย และนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็จะมีวินัยในตนเองสูงเช่นกัน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ (X₂) กับพื้นฐานความรู้เดิม (X₄) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .018 รองลงมาได้แก่ เพศ (X₁) กับพื้นฐานความรู้เดิม (X₄) มีค่าเท่ากับ .015

เนื่องจากว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าค่อนข้างสูงคือ .731 ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรอิสระที่ศึกษามาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) อีกครั้ง โดยการทดสอบจากค่า Tolerance ซึ่งถ้าพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่นมาก (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2549: 370) และทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งหากพบว่าค่า VIF มีค่าเกินกว่า 10 ถือว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน หรือเกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Kutner; et al. 2005 : 409) ปรากฏตามตาราง 6

ตาราง 6 ค่า VIF (Variance Inflation Factor) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
เพศ	.72	1.37
อายุ	.68	1.45
รายได้	.64	1.54
การศึกษา	.80	1.24
สาขาวิชาศิลปศาสตร์	.45	2.20
สาขาวิชานิติศาสตร์	.50	1.98
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์	.25	3.86
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ	.13	7.38
สาขาวิชานิติศาสตร์	.23	4.21
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	.48	2.07
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์	.36	2.71
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	.52	1.90
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์	.47	2.09
สาขาวิชารัฐศาสตร์	.30	3.29
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	.41	2.43
การวางแผนการเรียน	.49	2.04
การใช้สื่อการศึกษา	.46	2.15
การเตรียมพร้อมและการสอบ	.52	1.90
การบริการการศึกษา	.67	1.47
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	.59	1.67
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	.91	1.09
ความรับผิดชอบ	.33	2.95
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.35	2.78
ความมีวินัยในตนเอง	.43	2.32
ความเชื่อมั่นในตนเอง	.66	1.49

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระ มีค่าตั้งแต่ .13 – .72 โดยสาขาวิชาวิทยาการจัดการมีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ .13 ซึ่งมีค่าน้อยจนใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระด้านสาขาวิชาวิทยาการจัดการมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น แต่เมื่อทำการทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) แล้วมีค่าตั้งแต่ 1.09 – 7.38 ซึ่งมีค่าไม่ถึง 10 แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

4.2 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยทำการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ดังนี้

4.2.1 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ทำการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ซึ่งเท่ากับค่า -2Log Likelihood หรือ $-2LL$ ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

Step	-2LL	Cox & Snell R ²	Nagelkerke R ²
0	1046.848	-	-
1	911.003	.164	.219

ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดลตามตาราง 7 พบว่า โมเดลที่ใช้มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $-2 \text{ Log likelihood}$ ของโมเดลในสมการถดถอยโลจิสติก (Step 1) มีค่าน้อยกว่า $-2 \text{ Log likelihood}$ ของโมเดลที่มีเฉพาะค่าคงที่ (Step 0) และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายเท่ากับ (R²) 16.4% (Cox & Snell) และ 21.9% (Nagelkerke) ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรในโมเดลสมการถดถอยโลจิสติก

4.2.2 การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย

การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในโมเดล ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ 3 ค่า คือ ค่า Chi-Square ของ Model, Block และ Step ซึ่งค่า Model Chi-Square ใช้ในการทดสอบสมมติฐานว่าโอกาสที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระ (H₀) หรือ โอกาสที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระ (H₁) ผลการทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย

	Chi-Square	df	Sig.
Step	135.845	25	.000
Block	135.845	25	.000
Model	135.845	25	.000

ผลการทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัยตามตาราง 8 พบว่า สถิติทดสอบโมเดลไคค่าไคสแควร์เท่ากับ 135.845 ชั้นความอิสระเท่ากับ 25 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในโมเดลนี้มีความเหมาะสม นั่นคือมีปัจจัยบางตัวส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.2.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านสถานศึกษา และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในภาพรวมทุกหลักสูตร โดยวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ (B) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และทดสอบนัยสำคัญด้วยสถิติ Wald Statistic และหาค่าความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ (Exp(B)) ปรากฏผลตามตาราง 9 และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แยกทีละหลักสูตร โดยในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ประกอบด้วยตัวแปรต่อเนื่อง 13 ตัว และตัวแปรจัดกลุ่ม 2 ตัว คือ ตัวแปรเพศ ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรสาขาวิชา ใช้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลุ่มอ้างอิง ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี ประกอบด้วยตัวแปรต่อเนื่อง 13 ตัว และตัวแปรจัดกลุ่ม 2 ตัว คือ ตัวแปรเพศ ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรสาขาวิชา ใช้สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นกลุ่มอ้างอิง และในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ประกอบด้วยตัวแปรต่อเนื่อง 13 ตัว และตัวแปรจัดกลุ่ม 2 ตัว คือ ตัวแปรเพศ ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรสาขาวิชา ใช้สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์เป็นกลุ่มอ้างอิง ปรากฏตามตาราง 10 11 และ 12 ตามลำดับ

ตาราง 9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในภาพรวมทุกหลักสูตร

ปัจจัย	B	SE	W	df	Sig	Exp(B)
เพศชาย ^a	.29	.19	2.43	1	.11	1.34
อายุ	-.04	.01	12.77	1	.00	.95
รายได้	.14	.10	1.84	1	.17	1.15
พื้นฐานความรู้เดิม	1.12	.13	72.01	1	.00	3.07
สาขาวิชา						
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ^b	.89	.58	74.93	1	.12	2.43
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	.25	.60	.17	1	.67	1.29
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ^b	-.28	.49	.31	1	.57	.75

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัจจัย	B	S.E.	W	df	Sig.	Exp(B)
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ^b	.52	.44	1.38	1	.23	1.68
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	.41	.46	.80	1	.36	1.51
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ^b	-.06	.55	.01	1	.90	.93
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ^b	-.04	.53	.00	1	.93	.96
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ^b	.20	.59	.11	1	.73	1.22
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ^b	.95	.60	2.49	1	.11	2.59
สาขาวิชารัฐศาสตร์ ^b	1.57	.50	9.69	1	.00	4.83
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์ ^b	-.37	.52	.52	1	.46	.68
การวางแผนการเรียน	.03	.02	2.03	1	.15	1.03
การใช้สื่อการศึกษา	.00	.01	.21	1	.64	1.08
การเตรียมพร้อมและการสอบ	-.00	.02	.09	1	.76	.99
การให้บริการการศึกษา	.00	.01	.21	1	.64	1.00
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	.00	.02	.00	1	.96	1.00
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	.04	.04	1.3	1	.25	1.04
ความรับผิดชอบ	.03	.02	1.35	1	.24	1.03
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.06	.02	4.89	1	.02	.94
ความมีวินัยในตนเอง	-.03	.02	1.56	1	.21	.96
ความเชื่อมั่นในตนเอง	.06	.02	5.91	1	.01	1.06

a ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง

b ใช้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 มีดังนี้

ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า อายุ และพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักศึกษาที่มีอายุมากมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยอยู่ .95 เท่า และนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมสูงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำอยู่ 3.07 เท่า

ปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่าสาขาวิชารัฐศาสตร์ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชารัฐศาสตร์มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ 4.83 เท่า

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำอยู่ .94 เท่า และ 1.06 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 10 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี

ปัจจัย	B	SE	W	df	Sig.	Exp(B)
เพศชาย ^a	.25	.31	.66	1	.41	1.29
อายุ	-.05	.02	5.12	1	.02	.95
รายได้	.27	.18	2.27	1	.13	1.32
พื้นฐานความรู้เดิม	.02	.34	.00	1	.94	1.02
สาขาวิชา						
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ^b	.99	.82	1.44	1	.23	2.69
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	6.56	11.50	.32	1	.56	712.94
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ^b	.30	.58	.27	1	.59	1.35
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ^b	.93	.51	3.31	1	.06	2.55
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ^b	-.02	.58	.00	1	.96	.97
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ^b	-.26	.58	.20	1	.65	.76
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ^b	.67	.69	.96	1	.32	1.97
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ^b	.14	1.04	.01	1	.89	1.15
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ ^b	-.48	.53	.81	1	.36	.619
การวางแผนการเรียน	.04	.03	1.69	1	.19	1.04
การใช้สื่อการศึกษา	.01	.02	.17	1	.67	1.01
การเตรียมพร้อมและการสอบ	-.02	.03	.58	1	.44	.97
การให้บริการการศึกษา	.02	.02	1.03	1	.31	1.03
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	.01	.03	.23	1	.62	1.01
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	.01	.06	.06	1	.80	1.01
ความรับผิดชอบ	.00	.04	.02	1	.87	1.00
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-.03	.04	.47	1	.49	.96
ความมีวินัยในตนเอง	-.04	.04	1.29	1	.25	.95
ความเชื่อมั่นในตนเอง	.08	.04	3.33	1	.06	1.08

a ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง

b ใช้สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่าในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีอายุมากมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยอยู่ .95 เท่า

ตาราง 11 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี

ปัจจัย	B	SE	W	df	Sig.	Exp(B)
เพศชาย ^a	1.40	.79	3.09	1	.07	4.06
อายุ	.00	.05	.00	1	.94	1.00
รายได้	-.36	.43	.70	1	.40	.69
พื้นฐานความรู้เดิม	-1.45	1.10	1.74	1	.18	.23
สาขาวิชา						
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ^b	-7.30	60.46	.01	1	.90	.00
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	-13.97	85.50	.02	1	.87	.00
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ^b	-8.89	60.46	.02	1	.88	.00
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ^b	-6.95	60.45	.01	1	.90	.00
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	1.56	85.48	.00	1	.98	4.75
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ^b	-.67	85.49	.00	1	.99	.50
การวางแผนการเรียน	.00	.10	.00	1	.99	.99
การใช้สื่อการศึกษา	-.03	.08	.13	1	.71	.97
การเตรียมพร้อมและการสอบ	.12	.10	1.60	1	.20	1.13
การให้บริการการศึกษา	.02	.07	.11	1	.73	1.02
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	.22	.10	4.81	1	.02	.79
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	.33	.15	4.77	1	.02	1.40
ความรับผิดชอบ	.09	.12	.65	1	.42	1.10
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-.12	.11	1.05	1	.30	.88
ความมีวินัยในตนเอง	.00	.09	.00	1	.96	1.00
ความเชื่อมั่นในตนเอง	-.01	.11	.02	1	.87	.98

a ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง

b ใช้สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่าในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี ปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ เจตคติต่อมหาวิทยาลัย และการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยและมีการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่ดี มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลา

หลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยน้อยและมีการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยน้อยอยู่ .79 เท่า และ 1.40 เท่า ตามลำดับ

ตาราง 12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

ปัจจัย	B	SE	W	df	Sig.	Exp(B)
เพศชาย ^a	.00	.30	.00	1	.98	1.00
อายุ	-.04	.02	4.36	1	.03	.95
รายได้	.27	.17	2.54	1	.11	1.31
พื้นฐานความรู้เดิม	.57	.26	4.88	1	.02	1.78
สาขาวิชา						
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ^b	8.33	60.43	.01	1	.89	4177.84
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	.54	63.02	.00	1	.99	1.72
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ^b	7.01	60.43	.01	1	.90	1118.02
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ^b	7.66	60.43	.01	1	.89	2130.50
สาขาวิชานิติศาสตร์ ^b	7.68	60.43	.01	1	.89	2184.49
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ^b	6.54	60.44	.01	1	.91	696.81
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ^b	.51	63.59	.00	1	.99	1.66
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ^b	8.76	60.43	.02	1	.88	6432.84
สาขาวิชารัฐศาสตร์ ^b	9.13	60.43	.02	1	.88	9291.38
การวางแผนการเรียน	.03	.03	1.03	1	.30	1.04
การใช้สื่อการศึกษา	.00	.03	.07	1	.78	1.00
การเตรียมพร้อมและการสอบ	-.01	.03	.13	1	.71	.98
การให้บริการการศึกษา	-.01	.03	.28	1	.59	.98
เจตคติต่อมหาวิทยาลัย	.00	.03	.04	1	.28	1.00
การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	.10	.07	2.28	1	.13	1.11
ความรับผิดชอบ	.01	.04	.13	1	.71	1.01
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-.07	.04	3.10	1	.07	.92
ความมีวินัยในตนเอง	-.01	.04	.07	1	.77	.98
ความเชื่อมั่นในตนเอง	.07	.04	2.33	1	.12	1.07

a ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มอ้างอิง

b ใช้สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์เป็นกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่าในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ และพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาที่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีอายุมาก

มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยอยู่ .95 เท่า และ นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมสูงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษา ที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำอยู่ 1.78 เท่า

4.3 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก

ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอ ความถูกต้องของการทำนายโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลา หลักสูตรของนักศึกษา ดังปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก ที่สามารถทำนายโอกาสในการสำเร็จ การศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การสำเร็จการศึกษา	ผลการทำนายโอกาสในการสำเร็จการศึกษา		
	ตามหลักสูตร	หลังหลักสูตร	% ความถูกต้อง
ตามหลักสูตร	242	121	66.7
หลังหลักสูตร	110	283	72.0
รวม			69.4

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ร้อยละ 66.7 และทำนายโอกาส ในการสำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตรได้ ร้อยละ 72.0 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอย โลจิสติก (Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ร้อยละ 69.4

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยรวมทุกหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการเรียน สถานศึกษา และบุคลิกภาพส่วนตน ที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรและหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยแยกเป็นหลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง 2 ปี 3 ปี และปริญญาตรี 4 ปี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 7,970 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มประชากร คือ กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 2,200 คน และกลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 5,770 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชาเป็นชั้นภูมิ (Strata) และนักศึกษาในแต่ละชั้นภูมิเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) มีนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 780 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร จำนวน 374 คน และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 406 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยแต่ละด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตน จำนวน 100 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามนักศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี และเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ ภาคการศึกษาที่ 1 ปี การศึกษา 2549 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 780 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตร จำนวน 374 คน และกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาหลังเวลาหลักสูตร จำนวน 406 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 11.5 วิเคราะห์หาค่าสถิติ พื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและทดสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมของตัวแปร จากนั้นทำการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตาม เวลาหลักสูตรของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาสูตร มีพฤติกรรมการเรียน และบุคลิกภาพส่วนตนในระดับเดียวกัน คือ นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยมากที่สุด มีการวางแผนการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีการเตรียมพร้อมและการสอบ มีความพอใจในการให้บริการ การศึกษาของมหาวิทยาลัย มีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีวินัยในตนเอง และมีความ เชื่อมั่นในตนเองในระดับมาก และนักศึกษามีการใช้สื่อการศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนในด้าน การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย พบว่ากลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับ มหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวิเคราะห์ในภาพรวมทุกหลักสูตร พบว่า ปัจจัยด้าน สถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ และพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตน คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวิเคราะห์แยกทีละหลักสูตร พบว่า หลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง 2 ปี มีปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี มีปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ เจตคติต่อมหาวิทยาลัย และการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อ การสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ และพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผล ต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้แก่ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม สาขาวิชารัฐศาสตร์ เจตคติต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมทุกหลักสูตร และนำเสนอในแต่ละหลักสูตร ซึ่งสามารถอภิปรายดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เมื่อทำการวิเคราะห์ในภาพรวมทุกหลักสูตร พบว่า อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และ สาขาวิชารัฐศาสตร์ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่นำมาใช้สามารถส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแต่ละตัวแปรสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

อายุ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษามีอายุมากหรืออยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาในระบบทางไกลนักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด มีการควบคุมตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ (2541: 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ของกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภท โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และอายุ กับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเอง พบว่าการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุมากจะมีการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสูงกว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ ปานทอง (2545: 85) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิตเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี โดยให้เหตุผลว่าอาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีความคิดความอ่านมากขึ้น มีความรับผิดชอบสูง มีความตั้งใจแน่วแน่ในการศึกษาเล่าเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน้าที่การงานของตนเองให้ก้าวหน้า

พื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมสูง นั่นคือมีพื้นฐานความรู้ตั้งแต่ ปวส./อนุปริญญาจนถึงปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำหรือในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมสูง ได้สะสมความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาหลายปีจึงมีประสบการณ์ และทักษะในการเรียนรู้ได้มากกว่า ตลอดจนได้ศึกษาเพิ่มเติม และได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด

กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่ศึกษาอยู่ขณะนั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาแบบทางไกล กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังงานวิจัยของ สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: 137-138) ได้ศึกษาพบว่า พื้นฐานความรู้เดิมที่ดีเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประสบผลสำเร็จในการศึกษาเป็นบัณฑิตได้ และงานวิจัยของ อารมณ สนาทภู (2540: 15-16) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ พบว่า เกรดเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ธนพร ศรีพงษ์ และบุญเลิศ บุญส่งไพศาล (2543: 47) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยคริสเตียน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีสูง ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีต่ำไปด้วย

สาขาวิชารัฐศาสตร์ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชารัฐศาสตร์สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะของเนื้อหาวิชาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในวิชาชีพ หรือเป็นวิชาเฉพาะทาง ในขณะที่สาขาวิชารัฐศาสตร์เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเมือง สังคมในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่นักศึกษารับรู้อยู่แล้วในสังคม และสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ง่าย แต่ก็ต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์พอสมควร สมบูรณ์ ผุยดี (2547: 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการใช้เวลากับการเรียนมากกว่านักศึกษาในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ จีรวัดณ์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้กลยุทธ์การศึกษาของนักศึกษาคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ ระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ พบว่า นักศึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์ใช้กลยุทธ์เกี่ยวกับกระบวนการใช้ความรู้สูงกว่าคณะอื่น ๆ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีแรงจูงใจ และความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จึงพยายามที่จะทำให้ความปรารถนานั้น ได้รับการตอบสนอง ดังงานวิจัยของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ เพราะว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความรู้สึกว่าคุณค่ามีความสามารถ และมีประโยชน์ต่อสังคม สามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ เป็นผลทำให้มีแรงกระตุ้นที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

2. เมื่อทำการวิเคราะห์ที่ละหลักสูตร พบว่า หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา ได้แก่ อายุ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีอายุมากหรืออยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลายสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรได้มากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาในระบบทางไกลซึ่งนักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด มีการควบคุมตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ (2541: 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ของกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภท โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และอายุ กับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเอง พบว่าการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุมากจะมีการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสูงกว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของกิงกาญจน์ ปานทอง (2545: 85) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี โดยให้เหตุผลว่าอาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีความคิดความอ่านมากขึ้น มีความรับผิดชอบสูง มีความตั้งใจแน่วแน่ในการศึกษาเล่าเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน้าที่การงานของตนเองให้ก้าวหน้า

ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษา มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อมหาวิทยาลัย และการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

เจตคติต่อมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งเจตคติเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบภายในตัวบุคคล ธรรมชาติของมนุษย์จะทำในสิ่งที่ตนชอบและจะพยายามทำให้ดีที่สุด และเกิดความภูมิใจมากที่สุด ถ้านักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย ก็จะมีความภาคภูมิใจที่ได้เรียนในมหาวิทยาลัย มีความท้าทายที่ได้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาได้เร็วขึ้น

การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีความรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ มหาวิทยาลัยมากสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่รับรู้ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยน้อย ซึ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัย จะทำให้นักศึกษาได้รับรู้กระบวนการ ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือการ ส่งเสริมการเรียนรู้ในส่วนอื่น ๆ เช่น การเรียนในโครงการสัมฤทธิ์บัตรที่สามารถนำผลการเรียนมา เทียบโอนรายวิชาในหลักสูตรได้ นอกจากนี้แล้วการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยจะทำให้นักศึกษาสามารถวางแผนการเรียนของตนได้เป็นอย่างดี

ในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร ของนักศึกษา ได้แก่ อายุ และพื้นฐานความรู้เดิม โดยส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลา หลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

อายุ ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีอายุมากและมีพื้นฐานความรู้เดิมสูง สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตาม เวลาหลักสูตรมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยและมีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาในระบบทางไกลนักศึกษาต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด มีการควบคุมตนเอง และ มีความรับผิดชอบสูง จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ (2541: 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของ ผู้เรียนผู้ใหญ่ของกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภท โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็น คุณค่าในตนเอง และอายุ กับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง พบว่าการเรียนรู้โดย การชี้นำตนเองสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุมากจะมีการ เรียนรู้โดยการชี้นำตนเองสูงกว่าผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ ปานทอง (2545: 85) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัด การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี โดยให้เหตุผล ว่าอาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีความคิดความอ่านมากขึ้น มีความ รับผิดชอบสูง มีความตั้งใจแน่วแน่ในการศึกษาเล่าเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน้าที่ การงานของตนเองให้ก้าวหน้า

พื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมสูง มีการสะสมความรู้ที่ได้ศึกษา เล่าเรียนมาหลายปี จึงมีประสบการณ์และทักษะในการเรียนรู้ได้มากกว่า ตลอดจนได้ศึกษา เพิ่มเติม และได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่ศึกษาอยู่ขณะนั้น ซึ่งจะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาแบบไกลกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2541: 137-138) ที่ได้ศึกษาพบว่า พื้นฐาน ความรู้เดิมที่ดีเป็นสิ่งที่

ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชประสบความสำเร็จในการศึกษาเป็นบัณฑิตได้ และงานวิจัยของ อารมณีสนาหนฎ (2540: 15-16) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ พบว่าเกรดเฉลี่ยชั้นมัธยม ศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ธนพร ศรีพงษ์ และบุญเลิศ บุญส่งไพศาล (2543: 47) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยคริสเตียน พบว่า นักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูง ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีสูง ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีต่ำไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เนื่องจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ เจตคติต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปใช้ ดังนี้

อายุ มหาวิทยาลัยควรแนะแนววิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพให้กับนักศึกษาในกลุ่มที่มีอายุน้อย ซึ่งสามารถทำได้โดยการส่งเอกสารการแนะนำ และจัดกิจกรรมกลุ่มตามศูนย์บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ศึกษากลุ่มนี้มีกำลังใจและมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

พื้นฐานความรู้เดิม มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงด้านเอกสารการสอนให้มีความละเอียด อ่านเข้าใจง่าย และทันต่อเหตุการณ์ มีแบบฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อให้นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำ สามารถเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนได้มากขึ้น นอกจากนี้มีการปรับพื้นฐานความรู้เดิมให้เพียงพอกับนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ หรือสอบไม่ผ่านในแต่ละรายวิชา

สาขาวิชา เมื่อพบว่าสาขาวิชา รัฐศาสตร์มีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้มากกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงเนื้อหาในเอกสารการสอนของชุดวิชาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ละเอียด สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย และมีแบบฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา หรืออาจเพิ่มเนื้อหาและจำนวนครั้งในการสอนเสริมให้กับนักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เจตคติต่อมหาวิทยาลัย เมื่อพบว่านักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรได้มากกว่านักศึกษาที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยควรทำการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ในส่วนของภาพลักษณ์ที่มีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก เป็นต้น หรือเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาอันเป็นการขยายโอกาสให้กับนักศึกษามากขึ้น ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตนเอง และรู้สึกวามมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสทางการศึกษาให้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรมีการสร้างแบบวัดเจตคติต่อมหาวิทยาลัย เพื่อทำการสอบวัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือสร้างเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษาต่อไป

การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยควรประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้ทั่วถึงทั้งนักศึกษาและบุคคลทั่วไป เช่น การเปิดเรียนในโครงการสัมฤทธิ์บัตร การสอนเสริมในแต่ละภาคการศึกษา โดยนอกจากจะประชาสัมพันธ์ในจดหมายข่าวหรือเอกสารที่ส่งให้กับนักศึกษาแล้ว อาจทำการประชาสัมพันธ์ในแต่ละสนามสอบทั่วประเทศ และจัดตั้งหน่วยงานให้คำแนะนำการศึกษาในระบบทางไกลให้กับนักศึกษาโดยตรง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง มหาวิทยาลัยควรมีการจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมกลุ่มในแต่ละภาคการศึกษาตามศูนย์บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์การเรียนรู้กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ตลอดจนการให้กำลังใจของเจ้าหน้าที่และคณาจารย์ที่ทำการฝึกอบรมหรือดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีกำลังใจและแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรให้นักศึกษาได้ตระหนักว่าการเรียนในระบบทางไกลนี้ นักศึกษาคือผู้ที่สำคัญที่สุด คือผู้ที่จัดการเรียนการสอนด้วยตนเองเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการที่นักศึกษาสามารถศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาได้ แสดงว่านักศึกษาได้เป็นบัณฑิตอย่างแท้จริง เป็นการสร้างกำลังใจและความมั่นใจให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา

เนื่องจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา เจตคติต่อมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ดังนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ควรนำข้อค้นพบในการวิจัยครั้งไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อย่างตนเองให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว อันได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลอันเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง นอกจากนี้ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และเจตคติต่อมหาวิทยาลัย นักศึกษาก็ควรติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์ของ

มหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ และหากมีเนื้อหาวิชาใดที่ไม่เข้าใจ ควรเข้ารับการสอนเสริม เพื่อจะได้สอบถามอาจารย์ผู้สอนให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ค่า R^2 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจเกิดจากที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในภาพรวมทุกสาขาวิชา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะกรณีที่จะทำการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ว่าควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรในแต่ละรายสาขาวิชา เพราะลักษณะของประชากรจะมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด จากนั้นแล้วควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาหยุดพักการเรียน หรือมีสถานภาพไม่ลงทะเบียนไม่ลาพัก ว่าเกิดจากปัจจัยใดบ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษา ลดปัญหาการหยุดพักการเรียนลง และเพิ่มแรงจูงใจให้นักศึกษาพยายามศึกษาจนประสบความสำเร็จเป็นบัณฑิตได้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ สิริรังศรี. (2540). ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับความสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สำเร็จการศึกษาภายในเวลากำหนดและหลังเวลา
กำหนด. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). โครงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (ม.ป.ป.). คู่มือปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ.
กรุงเทพฯ: กรมสามัญ. อัดสำเนา.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2549). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด
- กาญจนา ศรีกาพสินธุ์. (2544,มกราคม). "วินัยนักเรียน". สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 9(22): 7-13.
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการ
จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชา
นิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542,เมษายน). "การฝึกวินัยเด็ก", วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3(2): 61.
- จักรินทร์ พิริวทองฟู. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ เขตคลองตัน กรุงเทพมหานคร 1 สังกัด
กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จงกล หินโน. (2538). การรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ภา พวงยอด. (2543). การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
พุทธจักรวิทยาโดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินจากสภาพจริง. สารนิพนธ์. กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- จิรวัดน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2543). การเรียนและกลยุทธ์ในการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- จรัมพร สุวรรณวัฒน์. (2542). การสำรวจปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวงพิทยาคม จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช; และคนอื่นๆ. (2539). รายงานการวิจัยฉบับที่ 56: การสำรวจคุณลักษณะของ วินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้ใหญ่ของ กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่บางประเภท. สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต การพิมพ์.
- ชาติชาย หมั่นสมัค. (2542). การปรับตัวของนักเรียนโครงการสหบทพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยา การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ทีปประชัย. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความท้อแท้ ในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยของรัฐ. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดาร์ธน์ กาญจนานา. (2540). ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีเรียน ทางไกลของนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ตรงสรณ์ คนดี. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์. (2539). การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกนักศึกษาที่สำเร็จกับไม่สำเร็จการศึกษา ตามเวลาของหลักสูตรระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ทองนวล ภูประเสริฐ. (2538). การศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต้องการเรื้อรัง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ แสนพลพัฒน์. (2541). การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จากบุคลิกภาพนักธุรกิจและคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนพร ศรีพงษ์ และบุญเลิศ บุญส่งไพศาล. (2543, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยคริสเตียน. วารสารวิทยาลัยคริสเตียน. 6(2): 47.
- ธัญสิทธิ์ วรรณปกาสิต. (2543). การศึกษาเจตคติที่มีต่อสิ่งเสพติดของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2534). การบริการการศึกษาทางไกล. เอกสารการสอนการศึกษาทางไกล หน่วยที่ 12. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิคม ทาแดง. (2534). สื่อการศึกษาทางไกล. เอกสารการสอนการศึกษาทางไกล. หน่วยที่ 11. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). "คุณภาพเครื่องมือวัด". เอกสารการสอนประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา. หน่วยที่ 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญทิพย์ สิริธรรังศรี. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะ ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ การศึกษา และเจตคติของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช". นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

- บรรพต สร้อยศรี. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบผลการรับรู้และความชอบตัวอักษรจากรายการโทรทัศน์ที่มีลักษณะการเสนอตัวอักษรบรรยายประกอบต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประนอม เจริญชนม์. (2545). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภา ตุลานนท์. (2540). "การจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต". โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคนอื่นๆ. (2544). การศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษาของไทย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- ปรีชา ธรรมมา. (2545, เมษายน). "วินัยแห่งตน", สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 3(26): 33-38.
- ปรีชา สุทธิเนียม. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ชัยนิยม. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการสอนความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. (2542). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน : กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยฉัตร สมบัติศิรินันท์ และคนอื่นๆ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อเสริมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2538. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). เอกสารประกอบการสอนการทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี ศรีชัย. (2539). เทคนิคการสัมภาษณ์อย่าง. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พรินติ้ง.

- มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. (2528). การเปรียบเทียบลักษณะนิสัย จำแนกตามสาขาวิชา ศึกษาเฉพาะ
กรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2544ก). รายงานศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2544ข). รายงานวิจัยเรื่อง การติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รุ่นที่
สำเร็จการศึกษา 2541 (รุ่นที่ 17). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2545). รายงานศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2546ก). รายงานศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2546ข). รายงานวิจัยเรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (รุ่นที่ 20). วิจัยสถาบันและสารสนเทศ
กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2547). รายงานศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2548). คู่มือนักศึกษา ปีการศึกษา 2548. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัชนี นพเกต. (2540). จิตวิทยาเพื่อการรับรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- ระวีวรรณ จำเรียง. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง. กรุงเทพฯ
ปริญญาโท. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ ;และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคนอื่นๆ. (2542). แผนการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา .โครงการตำราและเอกสารทาง
วิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2534). ปรัชญาและพัฒนาการของการศึกษาทางไกล. เอกสารการสอนชุดวิชา
การศึกษาทางไกล เล่ม 1 หน่วยที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2536). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการ
แต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.

- วารุณี เจริญรัตน์โชติ. (2543). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีนทิพย์ พงษ์ศาตวัต. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยวิธีสอบตรงของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). "จิตวิทยาสังคม": ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). "การวิเคราะห์พระหุ้ระดับ" กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีนันทน์ วรรณกิจ. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวพงศ์ ไชยพร. (2548). การศึกษาวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาพาณิชยการสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถิต วงษ์สุวรรณ. (2540). "จิตวิทยาสังคม". กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบูรณ์ ผุยดี (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกล : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์. พัฒนบริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. (การบริหารการพัฒนา). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำเนียง ศิลป์ประกอบ. (2540). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระบบการศึกษาทางไกล*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวรรณ พรหมโชติ. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ*. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สุกัญญา แยมยิ้ม. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา บุญอยู่. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักเรียนในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.*
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.*
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2534). *จิตวิทยาทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีขั้นมูลฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.*
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). *การจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการศึกษาทางไกล เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุมาลี สังข์ศรี และคนอื่น ๆ .(2546). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรจากประเทศต่าง ๆ : ประสพการณ์ที่ประยุกต์สู่การพัฒนากระบวนการศึกษาทางไกลของไทยในศตวรรษที่ 21. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุรพล พยอมยิ้ม. (2541). *พื้นฐานการจิตวิทยาเพื่อการศึกษา นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- เสียมจิต เรืองมณีชัชวาล. (2543). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสนาะ ดีเยาว์. (2544). *การสื่อสาร. เอกสารการสอนองค์การและการจัดการ. (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 8. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

- เสาวลักษณ์ สงคราม. (2546) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโครงการการศึกษาสายสามัญระบบทางไกลผ่านดาวเทียม. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพา อรุณพราหมณ์. (2539). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยกับความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากวิธีการสอนโดยใช้วรรณกรรมกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณ สนานนท์. (2540,มกราคม). สรุปการวิจัยเรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ. วารสารวิชาการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 1 (ฉบับปฐมฤกษ์). 14-17.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ตันอ้อ.
- อาภรณ์ รอดอินทร์. (2531). การเปรียบเทียบลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา. วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา สุวะมาตย์. (2540). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรวรรณ อมรนิมิต. (2546, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Logistic Regression : ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสี่ยง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 3. (2): 21-34.
- Adams, H.G. (1992). *Mentoring: An Essential Factor in the Doctoral Process for Minority Student*. Indiana: National Consortium for Graduate Degrees for Minorities in Engineering, Inc.
- Anastasi, Anne.(1976). *Psychological Testing*. 4th ed. New York . : Macmillan.
- Atkinson, John W. (1966). *Motives in Fantasy Action and Society*. New Delhi : Affiliated East-West Press, PVT. Ltd.
- Ausubel, David P. (1968). *Ego Development and the Personality*. 3rd. ed. New York: Grune & Stration.
- Dickinson, Leslie. (1987). *Self- inst0ruction in Language Learning*. Cambridge' New York: Cambridge University Press.

- Ekins, Judith M. (1992). *The Development of Study Processes in Distance Learning Students*. Paper presented at a meeting of the Asian Association of Open Universitys, Korea, Sept.
- Flavel, John H. (1985). *Cognitive Development*. Englewood Cliff, N.J.: Prentice-Hall Inc.
- Garrison D.R.; & Baynton, Myra. (1987,January). Beyond Independence in Distance Education : The Concept of Control. *The American Journal of Distance Education* 1 (3): 3-15
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Hemans, Hurbert J.M. (1970,May.). "A Questionnaire Measure Of Achievement Motivation", *Jurnal Of Applied Psychology*. 54 (5): 354-355.
- Houston, Janis L. (1997). *Factors of Success for Adult Learners in an Interactive Compressed Video Distance Learning Environment*. Available: CD-ROM ProQuest-Dissertation Abstracts.
- Kutner, Michael H.; et at. (2005). *Applied Linear Statistical Models*. New York, McGraw-Hill.
- Mantyle Karen; & Gividen J. Richard. (1997). *Distance Learning: A step – by – step Guide for Trainers*. U.S.A.: The American Society for Training and Development.
- Kaye, A. ; & Rumble,G. (ods.). (1981). *Distance Teaching for higher and Adult education*. London: Crom Helm (in association with the open University Press).
- Keegan, Desmond. (1990), *Foundations of Distance Education*.: London Routledge.
- Kotler, Peter. (1988). *Marketing Management*. 6th ed Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Maddox, R. (1963). *How to Study*. Green wich, Conn: Faw cett Publication.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper.
- McClelland, David C. (1961). *The Achieving Society*. New York: The Free Press.
- Merriam, Sharam B.; & Caffarella, Rosemary S.(1991). *Learning in Adulthood*. California: Jossey – Bass Ince
- Mortimore ; et.al. (1989, July). "The Effects of School Membership on Pupils' Education Outcomes," in *Research paper in Education*. 3(1): 3-26.
- Muthin, Magaret. (1983). *Cognition*. New York: CBS College Publishing.
- Nanda, V.K. (1998). *Typolgy of Distance Teaching Systems*. New Delhi : Anmol Publications pvt. Ltd.
- Pelletier, Joanne M. (1994). *Factors Contributing to Graduation Rates of Indian and Metis High School Students*. Available: CD-ROM ProQuest-Dissertation Abstracts.

- Pervis, June. (1983, July). Some Problem of Teaching and Learning within The Open University. *Education Reseash*. 1.(3): 30-32.
- Rai, P.N. (1980). "*Achievement Motive in Low and High Achievement a Comparative Study*". India Education Review.
- Rowtree, D. (1997). *Making Materials – Based Learning work : Priciple Politics and Practicalities*. London: Kogan Page Limited.
- Tagg, Peggy I.; & Arreola, Raoul A. (1996, May-June). Earning a Master's of Science in Nursing Through Distance Education. *Journal of Professional Nursing* .12 (3): 158-164.
- Vincent, Elizabeth Lee. (1961). *Human Psychological Development*. New York: The Ronal Press Company.
- Wetle, Victoria L. (1997). *An Examination of the Validity of the Telecourse Self-Assessment Prediction Instrument.: 'Are Telecourses for Me?'* Available: CD-ROM ProQuest-Dissertation Abstract.
- Wright, Robert J.; & Andrew G. Beam. (1974, May). The Influence of Socio economic Statuson the Predictability of College Performance. *Journal of Educational Measurement*. 10 (3): 20-26.
- Yamane Taro. (1973). *Statistics An Introductory Analysis*. Second printing. Tokyo: Gakuin University.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เลขที่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตร และหลังเวลาหลักสูตรของนักศึกษาโดยการประเมินตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามชุดนี้ จะพิจารณาโดยรวม ไม่มีผลต่อท่านเป็นรายบุคคล เป็นการประเมินตามความเห็นส่วนตัวของท่าน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน คือตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานศึกษา และ ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพส่วนตัว
2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอน/ทุกข้อ และตอบตามพฤติกรรมและความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
  1. ( ) ชาย
  2. ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา
  1. ( ) 6,000 หรือน้อยกว่า
  2. ( ) 6,001 – 12,000 บาท
  3. ( ) 12,001 – 18,000 บาท
  4. ( ) มากกว่า 18,000 บาท
4. วุฒิมัธยมศึกษาที่ใช้สมัคร
  1. ( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
  2. ( ) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
  3. ( ) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
  4. ( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
  5. ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
5. หลักสูตรที่เรียน
  1. ( ) หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี
  2. ( ) หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี
  3. ( ) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

7. สาขาวิชาที่เรียน

1. ( ) ศิลปศาสตร์	7. ( ) พยาบาลศาสตร์
2. ( ) นิเทศศาสตร์	8. ( ) เศรษฐศาสตร์
3. ( ) ศึกษาศาสตร์	9. ( ) คหกรรมศาสตร์
4. ( ) วิทยาการจัดการ	10. ( ) รัฐศาสตร์
5. ( ) นิติศาสตร์	11. ( ) ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
6. ( ) วิทยาศาสตร์สุขภาพ	12. ( ) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน

ส่วนที่ 1 การวางแผนการเรียน

แบบสอบถามด้านการวางแผนการเรียนนี้มี 4 ระดับ ดังนี้ คือ

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อย	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นบ้างพอสมควร
ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ท่านไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ ทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ บางคร ั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ
1	ท่านวางแผนการเรียนล่วงหน้าก่อนทุกภาคการศึกษา				
2	ในการลงทะเบียนแต่ละครั้งท่านจะตรวจสอบดูว่ามีชุดวิชาใดบ้างที่มีวัสดุการเรียนเพิ่มเติม				
3	ท่านปฏิบัติตามแผนการเรียนที่ท่านวางไว้โดยเคร่งครัด				
4	ท่านจัดตารางเวลาสำหรับศึกษาเอกสารการสอน				
5	ท่านศึกษาเอกสารการสอนตามเวลาที่วางแผนไว้				
6	เมื่อได้รับการตอบรับการลงทะเบียน ท่านจะตรวจสอบความถูกต้องของการลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น ๆ				
7	ท่านทำแบบประเมินตนเองก่อนศึกษาเอกสารการสอน				
8	ท่านทำแบบประเมินตนเองหลังการศึกษาเอกสารการสอน				
9	ท่านสำรวจดูเนื้อหาทุกหน่วยก่อนลงมือศึกษา				
10	ท่านวางแผนเป้าหมายในการอ่านเอกสารการสอนแต่ละครั้ง				

ส่วนที่ 2 การใช้สื่อการศึกษา

แบบสอบถามด้านการใช้สื่อการศึกษามี 5 ระดับ ดังนี้ คือ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ท่านอ่านเอกสารการสอนอย่างละเอียด					
2	ท่านบันทึกเนื้อหาสำคัญจากการอ่านทุกหน่วย					
3	ขณะอ่านเอกสารการสอนท่านจะตั้งคำถามเพื่อสำรวจความเข้าใจในการอ่านของตนเอง					
4	ท่านทำเครื่องหมายในเอกสารการสอนในส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญเพื่อสะดวกในการทบทวน					
5	ในการอ่านเอกสารการสอน ท่านจะอ่านแนวคิดประจำหน่วยก่อนแล้วค่อยอ่านเนื้อหา					
6	ท่านจะบันทึกย่อสาระสำคัญต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยเพื่อสะดวกในการทบทวน					
7	เมื่ออ่านเอกสารการสอนจบแต่ละหน่วย ท่านจะสำรวจตัวเองว่ามีความรู้ความเข้าใจอย่างไรบ้าง					
8	ท่านศึกษาเอกสารการสอนทุกวันอย่างสม่ำเสมอ					
9	ท่านเข้ารับการสอนเสริมทุกครั้งที่มีการจัดสอนเสริม					
10	ท่านจดสาระสำคัญไว้อ่านในขณะที่ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา					

ส่วนที่ 3 การเตรียมพร้อมและการสอบ

แบบสอบถามด้านการเตรียมพร้อมและการสอบมี 5 ระดับ ดังนี้ คือ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ท่านเตรียมตัวสอบโดยการทบทวนเอกสารการสอนไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน					
2	ท่านศึกษาเอกสารการสอนเมื่อใกล้ถึงวันสอบ					
3	ท่านได้ทบทวนเนื้อหาวิชาที่ศึกษามาแล้วทุกวิชาก่อนสอบ					
4	ก่อนวันสอบ 1 สัปดาห์ท่านยังอ่านเอกสารการสอนไม่จบ					
5	ท่านไปถึงสนามสอบก่อนเวลาเสมอ					
6	ก่อนลงมือทำข้อสอบท่านจะวางแผนการใช้เวลาในการทำข้อสอบก่อน					
7	ท่านอ่านคำสั่งโดยละเอียดก่อนลงมือทำข้อสอบ					
8	ในการทำข้อสอบอัตโนมัติ ท่านจะวางเค้าโครงคำตอบก่อนที่จะเขียนตอบในกระดาษคำตอบ					
9	ท่านตรวจสอบความถูกต้องของการทำข้อสอบก่อนส่งกระดาษคำตอบ					
10	หลังจากสอบเสร็จแล้ว ท่านจะกลับมาทบทวนบทเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการตอบข้อสอบ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานศึกษา

ส่วนที่ 1 การบริการของมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามด้านการบริการของมหาวิทยาลัยมี 5 ระดับ ดังนี้ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นพอสมควร
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้างเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย
1	การแนะแนวการศึกษาในข่าว มสธ. มีความชัดเจน					
2	ข่าวประชาสัมพันธ์ มสธ. รวดเร็วทันเหตุการณ์					
3	การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ให้ข้อมูลการศึกษาอย่างเพียงพอ					
4	คู่มือนักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย					
5	ระเบียบการสมัครให้ข้อมูลละเอียดชัดเจน					
6	ระเบียบการสมัครมีขนาดรูปเล่มเหมาะสม					
7	การตอบรับการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษารวดเร็ว					
8	ท่านได้รับความสะดวกในการติดต่อสอบถามปัญหา กับมหาวิทยาลัย					
9	ท่านได้รับความสะดวกในการลงทะเบียนเรียน					
10	สถานที่จัดฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม					

ส่วนที่ 2 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามด้านเจตคติต่อมหาวิทยาลัยมี 5 ระดับ ดังนี้ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นพอสมควร
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้างเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
1	มสธ.เป็นสถาบันการศึกษาทางไกลที่มีมาตรฐาน					
2	มสธ.เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลแก่ประชาชน					
3	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ท่านใฝ่ฝันอยากเข้ามาศึกษา					
4	ท่านมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่สำเร็จการศึกษาจาก มสธ.					
5	ท่านจะมาเรียนที่ มสธ.อีกครั้ง ถ้ามีโอกาส					
6	มสธ.เป็นสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในสังคม					
	หลักสูตรการเรียนการสอนของ มสธ.ตรงกับความต้องการของสังคม					
8	การเรียนที่ มสธ.เป็นการท้าทายความสามารถ					
9	มสธ.มีความน่าเชื่อถือในด้านชื่อเสียง					
10	มสธ.มีความน่าเชื่อถือในระบบการเรียนการสอน					

ส่วนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามด้านการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมี 2 ระดับ คือ ทราบ และไม่ทราบ

ทราบ หมายถึง ท่านรับทราบข้อมูลตามข้อความนั้น

ไม่ทราบ หมายถึง ท่านไม่รับทราบข้อมูลตามข้อความนั้น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้ของท่าน

ข้อ	ข้อความ	การรับรู้	
		ทราบ	ไม่ทราบ
1	จบ ม.3 ก็สามารถเรียนที่ มสธ.ได้		
2	มสธ.มีการจัดสนามสอบในต่างประเทศ		
3	ผู้ต้องขังก็สามารถเรียนที่ มสธ.ได้		
4	มสธ.มีการบริการเพื่อความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัยหลายช่องทาง		
5	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก		
6	มสธ.มีการเรียนแบบโครงการสัมฤทธิ์บัตร		
7	นักศึกษา มสธ.สามารถลงเรียนโครงการสัมฤทธิ์บัตรได้ควบคู่กับการเรียนในหลักสูตรปกติ		
8	นักศึกษา มสธ.สามารถโอนชุดวิชาที่สอบผ่านในโครงการสัมฤทธิ์บัตรมาในหลักสูตรปกติได้		
9	นักศึกษา มสธ.สามารถขอทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้		
10	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ		

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพส่วนตัว

แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพส่วนตัว มี 5 ระดับ ดังนี้ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นพอสมควร
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นบ้างเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้ของท่าน

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
1	ท่านยอมลำบาก เพื่อให้การเรียนประสบผลสำเร็จ					
2	ท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ ต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัย					
3	ท่านกระตือรือร้นที่จะขอคำแนะนำเรื่องการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ และอาจารย์					
4	ท่านติดตามผลการเรียนของตนเองและพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น					
5	ท่านเป็นคนยอมรับผิดจากการกระทำของตน					
6	ท่านนำแนวทางการเรียนที่ดีจากผู้อื่นมาปรับปรุงการเรียนของตน ให้ดีขึ้น					
7	ท่านพยายามศึกษาหาความรู้อย่างเต็มที่ แม้จะเป็นซุติวิชาที่ไม่ชอบ					
8	ท่านพยายามสอบให้ผ่านทุกซุติวิชา เพื่อจะได้เรียนจบตามเวลา หลักสูตรกำหนด					
9	หากมีปัญหาท่านจะค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการ ตัดสินใจ					
10	ท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้อยู่เสมอ					
11*	ท่านคิดว่าเป็นการทำหายที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จได้					
12	ไม่ว่าท่านจะทำอะไรก็ตามท่านจะทำจนสุดความสามารถ					
13	ท่านยึดถือว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” เป็น หลักในการทำงาน					
14	ท่านหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน					
15	เมื่อพบคนที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าทำงานดีเด่น ท่านก็เกิดความ ปรารถนาที่จะเป็นเหมือนคน ๆ นั้น					

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	ไม่ เห็น ด้วย
16	ท่านมักจะตั้งความหวังสูง ๆ เพื่อจะได้ใช้ความพยายาม และความสามารถอย่างเต็มที่					
17	ความสำเร็จจากการเรียนรู้จะทำให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้					
18	ความสำเร็จในการเรียนและการทำงานของท่านเกิดจากความพยายามและการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค					
19	ท่านพยายามที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญ					
20	ท่านมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำอะไรให้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้					
21*	เมื่อท่านวางแผนการทำงานไว้ท่านจะปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่กำหนด					
22	ท่านยอมที่จะไม่ดูรายการโทรทัศน์ที่ชื่นชอบ เพราะต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบ					
23	ไม่ว่าจะทำงานอะไรท่านจะต้องวางแผนก่อนล่วงหน้า					
24	ท่านคิดว่าการผัดพันกับเพื่อน ๆ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย					
25	เมื่อเพื่อน ๆ ชวนไปเที่ยว ท่านจะปฏิเสธ ถ้าอ่านหนังสือไม่ทัน					
26	ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำในการเรียนอย่างเคร่งครัด					
27	ท่านสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรกระทำได้					
28	ท่านสามารถเก็บความรู้สึกได้เป็นอย่างดี					
29	ท่านจะปรับปรุงตนเองทันทีที่พบว่าตนเองมีความบกพร่องทั้งเรื่องการเรียนและความประพฤติของตนเอง					
30	ความล้มเหลวไม่ใช่ปัจจัยที่จะทำให้ท่านเลิกล้มความตั้งใจได้					
31*	ท่านมั่นใจว่าสามารถเรียนจนสำเร็จได้					
32	ท่านคิดว่าบางครั้งอนาคตก็ขึ้นอยู่กับโชคชะตา					
33	ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “หากมีความมั่นใจก็มีชัยไปกว่าครึ่ง”					
34	เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นกับท่าน ท่านจะเกิดความล้มเหลวที่จะทำสิ่งนั้นต่อไป					
35	ท่านรู้สึกกังวล ถ้าต้องไปในที่ที่ไม่มีคนรู้จัก					
36	ท่านเป็นคนเปิดเผย เพราะเชื่อว่า “ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย”					
37	ท่านขออาสาเป็นหัวหน้ากลุ่ม เมื่อทำกิจกรรมกลุ่ม					
38	การแก้ปัญหาด้วยตัวเองทำให้ท่านเกิดความมั่นใจ					
39	ท่านคิดว่าชีวิตของคนเราขึ้นอยู่กับกระทำของตนเอง					
40	เวลาพูดคุยกับคนไม่คุ้นเคย ท่านมักวางตัวไม่ค่อยถูก					

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ของเครื่องมือ

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	ด้านพฤติกรรมการเรียน						
	1. การวางแผนการเรียน						
1	ท่านวางแผนการเรียนล่วงหน้าก่อนทุกภาคการศึกษา	1	1	1	1	1	1*
2	ท่านศึกษารายละเอียดชุดวิชาจากคู่มือนักศึกษาก่อนลงทะเบียนเรียน	1	0	1	1	1	.8*
3	ในการลงทะเบียนแต่ละครั้งท่านจะตรวจสอบว่ามีชุดวิชาใดบ้างที่มีวัสดุการเรียนเพิ่มเติม	1	0	1	1	0	.6*
4	ท่านเคยลงทะเบียนช้าเลยกำหนดเวลาในช่วงลงทะเบียนปกติ	1	0	1	1	0	.6*
5	ท่านปฏิบัติตามแผนการเรียนที่ท่านวางไว้โดยเคร่งครัด	1	1	1	1	1	1*
6	ท่านจัดตารางเวลาสำหรับศึกษาเอกสารการสอน	1	1	1	1	1	1*
7	ท่านศึกษาเอกสารการสอนตามเวลาที่วางแผนไว้	1	1	1	0	1	.8*
8	เมื่อได้รับการตอบรับการลงทะเบียน ท่านจะตรวจสอบความถูกต้องของการลงทะเบียนในภาคนั้น ๆ	1	0	1	1	1	.8*
9	ท่านทำแบบประเมินตนเองก่อนศึกษาเอกสารการสอน	1	1	1	1	1	1*
10	ท่านทำแบบประเมินตนเองหลังการศึกษาเอกสารการสอน	1	1	1	1	1	1*
11	ท่านสำรวจดูเนื้อหาทุกหน่วยก่อนลงมือศึกษา	1	1	0	0	1	.6*
12	ท่านจัดเอกสารการสอนไว้เป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ	0	0	0	-1	0	0
13	ท่านวางเป้าหมายในการอ่านเอกสารการสอนแต่ละครั้ง	1	1	1	0	1	.8*
14	ถ้าชุดวิชาใดที่มีการสอนเสริม ท่านจะเตรียมเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจไว้ถามอาจารย์ที่สอนเสริม	1	1	1	1	1	1*
15	ท่านจะศึกษาเอกสารการสอนก่อนเข้ารับการสอนเสริม	1	1	1	1	1	1*
16	ท่านจัดเวลาชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้ได้มากที่สุด	0	1	1	0	1	.6*
17	ท่านจัดเวลาเพื่อฟังวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	1	1*
18	ท่านให้ความสนใจเสริมอื่นด้วย นอกจากจากเอกสารการสอน	1	1	1	1	1	1*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	2. การใช้สื่อการศึกษา						
1	ท่านทำความเข้าใจแผนการสอนประจำหน่วยก่อนอ่านเนื้อหา	1	0	1	1	1	.8*
2	ท่านอ่านเอกสารการสอนอย่างละเอียด	1	0	1	1	1	.8*
3	ท่านบันทึกเนื้อหาสำคัญจากการอ่านทุกหน่วย	1	0	1	1	1	.8*
4	ท่านมักจะอ่านข้ามสิ่งที่เป็นตารางและแผนภูมิ	1	0	1	0	1	.6*
5	ท่านอ่านหนังสือซ้ำไปซ้ำมาหลายครั้งจึงเข้าใจ	1	0	1	1	0	.6*
6	ขณะอ่านเอกสารการสอนท่านจะตั้งคำถามเพื่อสำรวจความเข้าใจในการอ่านของตนเอง	1	1	1	1	1	1*
7	ท่านทำเครื่องหมายในเอกสารการสอนในส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญเพื่อสะดวกในการทบทวน	1	0	1	1	1	.8*
8	ในการอ่านเอกสารการสอน ท่านจะอ่านแนวคิดประจำหน่วยก่อนแล้วค่อยอ่านเนื้อหา	1	1	1	1	1	1*
9	ท่านจะบันทึกย่อสาระสำคัญต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยเพื่อสะดวกในการทบทวน	1	0	1	1	1	.8*
10	เมื่ออ่านเอกสารการสอนจบแต่ละหน่วย ท่านจะสำรวจตัวเองว่ามีความรู้ความเข้าใจอย่างไรบ้าง	1	0	1	1	1	.8*
11	ท่านทบทวนเนื้อหาทันทีที่อ่านจบแต่ละหน่วย	1	0	1	1	1	.8*
12	ท่านศึกษาเฉพาะประเด็นสำคัญในแต่ละหน่วย	1	0	1	1	1	.8*
13	ท่านศึกษาเฉพาะหน่วยการสอนที่คิดว่าจะออกสอบ	1	0	1	0	1	.6*
14	ท่านศึกษาเอกสารการสอนทุกวันอย่างสม่ำเสมอ	1	0	1	1	1	.8*
15	ท่านศึกษาเอกสารการสอนเมื่อมีเวลาว่าง	1	0	1	1	1	.8*
16	ท่านเข้ารับการสอนเสริมทุกวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น	1	1	1	1	1	1*
17	ท่านเข้ารับการสอนเสริมทุกครั้งที่มีการจัดสอนเสริม	1	1	1	1	1	1*
18	ท่านเข้ารับการสอนเสริมเฉพาะวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก	1	1	1	1	1	1*
19	ท่านศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือมุม มสธ	1	1	1	1	0	.8*
20	ท่านจดสาระสำคัญไว้อ่านในขณะที่ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	1	1	1	1	1	1*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	3. การเตรียมพร้อมและการสอบ						
1	ท่านเตรียมตัวสอบโดยการทบทวนเอกสารการสอนไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน	1	1	1	1	1	1*
2	ท่านศึกษาเอกสารการสอนเมื่อใกล้ถึงวันสอบ	1	1	1	1	1	1*
3	ท่านได้ทบทวนเนื้อหาวิชาที่ศึกษามาแล้วทุกวิชาก่อนสอบ	1	1	1	1	1	1*
4	ก่อนวันสอบ 1 สัปดาห์ท่านยังอ่านเอกสารการสอนไม่จบ	1	1	1	1	1	1*
5	ท่านไปถึงสนามสอบก่อนเวลาเสมอ	1	1	1	1	1	1*
6	ในวันสอบ ท่านเคยลืมนำบัตรประจำตัวนักศึกษาไปด้วย	1	1	1	1	0	.8*
7	ท่านเคยขอเข้าห้องสอบสำรอง เนื่องจากไปผิดสนามสอบ	1	1	1	1	0	.8*
8	ก่อนลงมือทำข้อสอบท่านจะวางแผนการใช้เวลาในการทำข้อสอบก่อน	1	1	1	1	1	1*
9	ท่านอ่านคำสั่งโดยละเอียดก่อนลงมือทำข้อสอบ	1	1	1	1	0	.8*
10	ท่านทำข้อสอบไม่ทัน	1	1	1	1	0	.8*
11	ในการทำข้อสอบปรนัย เมื่อทำข้อใดไม่ได้ท่านจะข้ามไปก่อนแล้วค่อยกลับมาทำที่หลัง	1	1	1	1	1	1*
12	ในการทำข้อสอบอัตนัย ท่านจะวางเค้าโครงคำตอบก่อนที่จะเขียนตอบในกระดาษคำตอบ	1	1	1	1	1	1*
13	ท่านไม่มีความกังวลใด ๆ ในการทำข้อสอบ เพราะถ้าสอบตกก็สามารถลงทะเบียนสอบซ่อมได้อยู่แล้ว	1	1	1	1	-1	.6*
14	ท่านตรวจสอบความถูกต้องของการทำข้อสอบก่อนส่งกระดาษคำตอบ	1	1	1	1	1	1*
15	ในการสอบแต่ละครั้ง ท่านรู้สึกเป็นกังวลกลัวว่าจะสอบไม่ผ่าน	1	1	1	1	-1	.6*
16	หลังจากสอบเสร็จแล้ว ท่านจะกลับมาทบทวนบทเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องหลังสอบ	1	1	1	0	1	.8*
17	หลังจากสอบเสร็จแล้ว ท่านมีความร้อใจอยากจะทำผลการสอบ	1	0	1	1	-1	.4
18	หลังจากการสอบท่านจะหยุดพักเรื่องเรียนสักกระยะหนึ่งก่อน เพื่อเป็นการผ่อนคลายสมอง	1	0	-1	1	0	.2

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	ด้านสถานศึกษา						
	1.การบริการของมหาวิทยาลัย						
1	การแนะแนวการศึกษาในข่าว มสธ. มีความชัดเจน	1	1	1	1	1	1*
2	ข่าวประชาสัมพันธ์ มสธ.รวดเร็วทันเหตุการณ์	1	1	1	1	1	1*
3	การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ให้ข้อมูลการศึกษาอย่างเพียงพอ	1	1	1	0	1	.8*
4	ได้รับคำแนะนำในด้านการบริการการศึกษาที่ถูกต้อง	1	1	0	-1	0	.2
5	คู่มือนักศึกษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	1	1	0	1	1	.8*
6	ระเบียบการสมัครให้ข้อมูลละเอียดชัดเจน	1	1	0	1	1	.8*
7	ระเบียบการสมัครมีขนาดรูปเล่มเหมาะสม	1	1	0	1	0	.6*
8	การตอบรับการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษารวดเร็ว	1	1	1	1	1	1*
9	ได้รับบัตรประจำตัวนักศึกษาลำช้า	1	1	1	1	1	1*
10	สถานที่รับลงทะเบียนที่ มสธ. คับแคบ	1	1	1	-1	-1	.2
11	ขั้นตอนการลงทะเบียนมีความยุ่งยากซับซ้อน	1	1	1	1	1	1*
12	เจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนมีจำนวนไม่เพียงพอกับการให้บริการ	1	1	1	-1	0	.4
13	ได้รับความสะดวกในการติดต่อสอบถามปัญหากับมหาวิทยาลัย	1	1	1	1	1	1*
14	เจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนให้บริการด้วยความเต็มใจ	1	1	1	-1	0	.4
15	ท่านได้รับเอกสารการสอนและสื่อต่าง ๆ ลำช้า	1	1	1	1	1	1*
16	สถานที่สอนเสริมมีความเหมาะสม	1	1	1	0	1	.8*
17	ห้องสมุด มสธ.กว้างขวาง	0	1	1	0	1	.6*
18	ห้องสมุด มสธ.เงียบสงบ	0	1	1	0	0	.4
19	เอกสารค้นคว้ามีจำนวนมาก	0	0	0	-1	0	0
20	การติดต่อกับมหาวิทยาลัยสะดวก	0	1	1	1	1	.8*
21	เจ้าหน้าที่ห้องสมุด มสธ.ให้คำแนะนำในการใช้ห้องสมุดเป็นอย่างดี	0	1	0	0	0	.2
21	สถานที่จัดฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม	1	1	1	0	0	.6*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	ด้านสถานศึกษา						
	2.เจตคติต่อมหาวิทยาลัย						
1	มสธ.เป็นสถาบันการศึกษาทางไกลที่มีมาตรฐาน	1	0	1	1	1	.8*
2	มสธ. บังคับถึงความพร้อมและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของระบบการศึกษาทางไกล	1	0	0	0	0	.2
3	มสธ.เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลแก่ประชาชน	1	-1	1	1	1	.6*
4	ท่านภูมิใจที่ได้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก	1	1	0	1	0	.6*
5	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ท่านใฝ่ฝันอยากเข้ามาศึกษา	1	1	1	1	1	1*
6	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่สำเร็จการศึกษาจาก มสธ.	1	1	1	1	1	1*
7	หากข้าพเจ้ามีโอกาสจะมาเรียนที่ มสธ.อีกครั้ง	1	1	1	0	1	.8*
8	มสธ.มีเอกสารการสอนที่มีเนื้อหาหนักเกินไป	0	0	0	1	1	.4
9	เนื้อหาในเอกสารการสอนของ มสธ.ล้าสมัย	0	0	0	1	1	.4
10	มสธ.เป็นสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในสังคม	1	1	1	1	1	1*
11	หลักสูตรการเรียนการสอนของ มสธ.ตรงกับความต้องการของสังคม	1	0	1	1	1	.8*
12	เข้าเรียนที่ มสธ.สามารถศึกษาและปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน	0	0	1	1	0	.4
13	การเรียนที่ มสธ.เป็นการเรียนยากมากและน่าเบื่อ	1	1	1	1	1	1*
14	การเรียนที่ มสธ.เป็นการท้าทายความสามารถดี	1	1	1	1	1	1*
15	มสธ.มีความน่าเชื่อถือในด้านชื่อเสียง	1	1	1	1	1	1*
16	มสธ.มีความน่าเชื่อถือในระบบการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1*
17	มสธ.มีความน่าเชื่อถือในด้านการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	1*
18	มสธ.มีจุดอ่อนด้านการบริการล่าช้า	1	1	1	1	1	1*
19	คณาจารย์ของ มสธ.มีความน่าเชื่อถือในด้านคุณวุฒิ	1	1	1	1	1	1*
20	คณาจารย์ของ มสธ.มีความน่าเชื่อถือในด้านประสบการณ์และความชำนาญ	1	1	1	1	1	1*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	ด้านสถานศึกษา 3.การรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย						
1	จบ ม.3 ก็สามารเรียนที่ มสธ.ได้	1	1	1	-1	1	.6*
2	มสธ. มีสื่อสำหรับการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	1	1	1	1	1	1*
3	มสธ. มีระบบการจ่ายเงินค่าเล่าเรียนแบบ pay at post	1	1	1	1	1	1*
4	มสธ.มีศูนย์วิทย์พัฒนา 10 แห่งไว้อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาจังหวัดใกล้เคียง	1	1	1	1	1	1*
5	มสธ.มีการจัดสนามสอบสำหรับแต่ละภาคการศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ	1	1	1	1	1	1*
6	หากนักศึกษา มสธ.มีการกิจจำเป็นอันสำคัญยังสามารถขอเข้าสอบในจังหวัดใดก็ได้ในการสอบแต่ละภาคการศึกษา	1	0	1	1	1	.8*
7	มสธ.มีการจัดสนามสอบในต่างประเทศ	1	1	1	1	1	1*
8	มสธ.มีการจัดสอนเสริมที่ศูนย์การศึกษาของ มสธ.ตามจังหวัดต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1*
9	ผู้ต้องขังก็สามารถเรียนที่ มสธ.ได้	1	1	1	1	1	1*
10	มสธ.มีการบริการเพื่อความสะดวกในการติดต่อกับมหาวิทยาลัยหลายช่องทาง	1	1	1	1	1	1*
11	นักศึกษา มสธ.สามารถประกอบอาชีพในระหว่างเรียนได้	1	1	1	1	1	1*
12	นักศึกษามสธ.สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ	1	1	1	1	1	1*
13	นักศึกษา มสธ.สามารถเรียนอยู่ที่บ้านได้ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	1	1	1	1	1	1*
14	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก	1	1	1	1	0	.8*
15	นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นสามารถสมัครเป็นนักศึกษา มสธ. และเรียนควบคู่กันในเวลาเดียวกันได้	1	1	1	1	1	1*
16	มสธ.มีการเรียนแบบโครงการสัมฤทธิ์บัตร	1	1	1	1	1	1*
17	นักศึกษา มสธ.สามารถลงเรียนโครงการสัมฤทธิ์บัตรได้ควบคู่กับการเรียนในหลักสูตรปกติ	1	1	1	1	1	1*
18	นักศึกษา มสธ.สามารถโอนชุดวิชาที่สอบผ่านในโครงการสัมฤทธิ์บัตรมาในหลักสูตรปกติได้	1	1	1	1	1	1*
19	นักศึกษา มสธ.สามารถขอทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้	1	1	1	1	1	1*
20	มสธ.เป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ	1	1	1	1	1	1*
21	ปริญญา มสธ.มีศักดิ์และสิทธิเช่นเดียวกับปริญญาของมหาวิทยาลัยอื่นทุกประการ	1	1	1	1	1	1*

- ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	ด้านบุคลิกภาพส่วนตัว						
	1.ความรับผิดชอบ						
1	ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “ทุกนาที่มีค่า”	0	-1	0	0	0	0
2	หากมีความจำเป็นท่านจะยอมลาพักการศึกษา	0	0	1	0	1	.4
3	ท่านคิดว่าการสอบไม่ผ่านบางชุดวิชาเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการศึกษาทางไกล	1	1	0	1	1	.8*
4	นอกจากเอกสารการสอนแล้ว ท่านหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น ๆ	0	0	1	1	1	.6*
5	ท่านยอมลำบาก เพื่อให้การเรียนประสบผลสำเร็จ	1	1	1	1	1	1*
6	ท่านมักจะสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น	1	0	1	1	1	.8*
7	ท่านให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัย	1	0	1	1	0	.6*
8	ท่านกระตือรือร้นที่จะขอคำแนะนำเรื่องการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่และอาจารย์ที่ปรึกษา	1	1	1	1	1	1*
9	ท่านติดตามผลการเรียนของตนเองและพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	1	1	1	1	1	1*
10	ท่านไม่ชอบฟังคำแนะนำหรือตักเตือนจากคนอื่น	1	0	0	1	0	.4
11	ท่านคิดว่าบางครั้งเหตุผลก็ใช้ไม่ได้กับทุกสถานการณ์	1	0	0	1	0	.4
12	ท่านเป็นคนยอมรับผิดจากการกระทำของตน	1	1	0	1	0	.6*
13	ท่านนำแนวทางการเรียนที่ดีจากผู้อื่นมาปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้น	1	1	1	1	1	1*
14	ท่านพยายามศึกษาหาความรู้อย่างเต็มที่ แม้จะเป็นชุดวิชาที่ไม่ชอบ	1	1	1	1	1	1*
15	ท่านพยายามสอบให้ผ่านทุกชุดวิชา เพื่อจะได้เรียนจบตามเวลาหลักสูตรกำหนด	1	1	1	1	1	1*
16	บางครั้งการสอบตกอาจมาจากสาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตัวท่านเอง	1	0	0	1	-1	.2
17	หากมีปัญหาท่านจะค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อนการตัดสินใจ	1	1	1	1	1	1*
18	ท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้อยู่เสมอ	1	1	1	1	1	1*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	2.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์						
1	ท่านคิดว่าเป็นการทำหายดีที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จได้	1	1	1	1	1	1*
2	ไม่ว่าท่านจะทำอะไรก็ตามท่านจะทำจนสุดความสามารถ	1	0	1	1	1	.8*
3	ถึงแม้งานที่ท่านจะเสี่ยงต่อความล้มเหลวท่านก็ยังอยากจะทำ	1	1	1	1	1	1*
4	ท่านยึดถือว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” เป็นหลักในการทำงาน	1	1	1	1	1	1*
5	ท่านคิดว่าท่านโชคดีแล้วที่เกิดมาเป็นอย่างที่เป็นอยู่	1	0	0	1	1	.6*
6	ท่านหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน	1	1	1	1	1	1*
7	การเรียนหนังสือไม่สามารถทำให้ท่านประสบความสำเร็จได้เสมอไป	1	1	0	1	1	.8*
8	ท่านยึดถือแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ว่า “ชีวิตคือการต่อสู้”	1	1	1	1	1	1*
9	ท่านตั้งใจทำให้ผลการสอบได้คะแนนสูงสุดเท่าที่จะทำได้	1	0	1	0	0	.4
10	เมื่อพบคนที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าทำงานดีเด่น ท่านก็เกิดความปรารถนาที่จะเป็นเหมือนคน ๆ นั้น	1	0	1	1	1	.8*
11	ท่านมักจะตั้งความหวังสูง ๆ เพื่อจะได้ใช้ความพยายาม และความสามารถอย่างเต็มที่	1	1	1	1	1	1*
12	ความสำเร็จจากการเรียนรู้จะทำให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้	1	1	1	1	1	1*
13	ท่านมีความมั่นใจในการพัฒนาความสามารถของตนเองให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ได้	0	0	1	0	0	.2
14	ท่านชอบทำงานตามความคิดของตนเองมากกว่าการทำตามผู้อื่น	0	0	0	1	0	.2
15	ความสำเร็จในการเรียนและการทำงานของท่านเกิดจากความพยายามและการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	1	1	1	1	1	1*
16	ท่านจะเปรียบเทียบผลการเรียนกับผู้อื่น เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้เรียนดีขึ้น	1	1	1	1	1	1*
17	ท่านชอบทำงานยากที่ต้องใช้ความพยายามมาก	1	1	1	1	1	1*
18	ท่านพยายามที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญ	0	0	1	1	1	.6*
19	ท่านมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำอะไรให้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้	1	1	1	1	1	1*
20	คนเรานั้นร่นไปก็เท่านั้นตายไปก็ไม่ได้อะไรติดตัว	0	1	0	-1	-1	0

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	3.ความมีวินัยในตนเอง						
1	เมื่อท่านวางแผนการทำงานไว้ท่านจะปฏิบัติให้ได้ตามแผนที่กำหนด	1	1	1	1	1	1*
2	ท่านยอมที่จะไม่ดูรายการที่ชื่นชอบ เพราะต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบ	1	0	1	0	1	.6*
3	ไม่ว่าจะทำงานอะไรท่านจะต้องวางแผนก่อนล่วงหน้า	1	1	1	1	0	.8*
4	การผัดนักกับเพื่อน ๆ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย	1	1	0	1	0	.6*
5	เมื่อเพื่อน ๆ ชวนไปเที่ยว ท่านจะปฏิเสธ ถ้าอ่านหนังสือไม่ทัน	1	1	1	1	0	.8*
6	แผนการเรียนที่ท่านวางไว้อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม	1	0	1	1	1	.8*
7	ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำในการเรียนอย่างเคร่งครัด	1	1	1	1	1	1*
8	แม้จะมีโอกาสทำธุรกิจในห้องสอบ ท่านก็ไม่ทำ	1	1	1	-1	1	.6*
9	ท่านจะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะมีเหตุผลเพียงพอ	0	0	0	1	-1	0
10	ท่านทำงานไม่สำเร็จ เพราะปล่อยตามใจตนเองเกินไป	1	1	1	1	1	1*
11	การผัดคำมั่นสัญญาเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ในบางครั้ง	1	1	0	1	1	.8*
12	ท่านสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรกระทำได้	1	1	1	1	1	1*
13	ท่านสามารถเก็บความรู้สึกได้เป็นอย่างดี	0	1	0	1	1	.6*
14	ท่านวางตัวได้เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่	0	1	0	1	0	.4
15	ท่านไม่สามารถรอคอยอะไรได้นาน ๆ	0	0	0	1	1	.4
16	ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคจะหมดไปถ้าได้ตั้งใจจริง	0	0	1	1	0	.4
17	ท่านจะปรับปรุงตนเองทันทีที่พบว่าตนเองมีความบกพร่องทั้งเรื่อง การเรียนและความประพฤติของตนเอง	0	1	1	1	1	.8*
18	ความล้มเหลวไม่ใช่ปัจจัยที่จะทำให้ท่านเลิกล้มความตั้งใจได้	0	1	1	1	0	.6*

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
	4.ความมั่นใจในตนเอง						
1	ท่านมั่นใจว่าสามารถเรียนจนสำเร็จได้	1	1	1	1	1	1*
2	ท่านรู้สึกหมดกำลังใจเมื่อสอบไม่ผ่าน	1	1	1	1	0	.8*
3	ท่านคิดว่าบางครั้งอนาคตก็ขึ้นอยู่กับโชคชะตา	1	1	0	1	0	.6*
4	ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “หากมีความมั่นใจก็ได้ชัยชนะไปกว่าครึ่ง”	1	1	1	0	1	.8*
5	เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้นกับท่าน ท่านจะเกิดความล้มเหลวที่จะทำสิ่งนั้นต่อไป	1	1	1	1	0	.8*
6	ท่านรู้สึกกังวล ถ้าต้องไปในที่ที่ไม่มีคนรู้จัก	1	1	1	1	1	1*
7	เวลาทำงานกลุ่มท่านมักนั่งฟังเฉย ๆ มากกว่าพูดแสดงความคิดเห็น	1	0	1	1	1	.8*
8	ท่านเป็นคนเปิดเผย เพราะเชื่อว่า “ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย”	1	1	1	1	1	1*
9	ท่านชอบเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม	1	1	1	1	1	1*
10	ท่านขออาสาเป็นหัวหน้ากลุ่ม เมื่อทำกิจกรรมกลุ่ม	1	0	1	1	1	.8*
11	เวลาแต่งตัวต่างจากเพื่อน ท่านจะรู้สึกอาย	1	1	1	1	0	.8*
12	การแก้ปัญหาด้วยตัวเองทำให้ท่านเกิดความมั่นใจ	1	1	1	1	1	1*
13	ท่านรู้สึกว่าตนเองเป็นคนขี้แย่มาก เมื่อทำอะไรผิดพลาดตลอดเวลา	1	1	1	0	0	.6*
14	ท่านจะไปทำบุญสะเดาะเคราะห์ เมื่อมีคนทักว่าท่านดวงไม่ดี	1	0	0	1	0	.4
15	ถ้าเรื่องไหนที่ท่านคิดว่าถูกแล้ว ไม่ว่าจะมีคนมาพูดอะไร ท่านจะไม่เปลี่ยนความคิดเดิม	1	1	1	1	1	1*
16	ท่านคิดว่าชีวิตของคนเราขึ้นอยู่กับภาระการกระทำของตนเอง	1	1	1	1	1	1*
17	เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ท่านจะอ่านคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเรื่องดวงและโชคชะตาก่อนคอลัมน์อื่น ๆ	1	0	-1	1	0	.2
18	ถ้าให้แสดงความคิดเห็น ท่านเลือกการเขียนมากกว่าการพูด	0	0	1	1	0	.4
19	เวลาพูดคุยกับคนไม่คุ้นเคย ท่านมักวางตัวไม่ค่อยถูก	1	1	1	1	1	1*
20	เมื่อมีปัญหาใด ๆ ท่านมักจะปรึกษาเพื่อให้ช่วยตัดสินใจ	1	1	1	0	1	.8*
21	การเสี่ยงทายเป็นวิธีการหนึ่งที่ท่านเลือกใช้	1	0	-1	1	0	.2

* ข้อความที่ถูกคัดเลือกเป็นข้อความในแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 5 ท่าน คือ

1. ชื่อ รongศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์
วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณ
วุฒิ กศ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติภูมิ ชูเกียรติศิริ
วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์-เคมี) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
4. ชื่อ อาจารย์ ดร. นลินี ณ นคร
วุฒิ ศษ.บ. (วัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. ชื่อ อาจารย์ ดร. รัชนี้กุล ภิญโญภาณุวัฒน์
วุฒิ บธ.บ. (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ศศ.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ลลิตา สาสาย
วัน เดือน ปีเกิด	1 มิถุนายน 2518
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	49/289 หมู่ 4 แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์
พ.ศ. 2545	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ